

సంపుటి : 74 సంచిక : 48 పుటలు : 52

జాగృతి

కలి 5124 - శ్రీ శుభకృత్ ఆశ్వియుజ శుద్ధ పాడ్యమి
26 సెప్టెంబర్ - 02 అక్టోబర్ 2022

వెల: ₹15/-

భారతదేశంలో
భద్రతా వ్యవస్థలు,
రైల్వేల తరువాత
అత్యంత
భూ సంపద
కలిగిన సంస్థ
వక్స్ బోర్డు

భూ వి వో ర్డు

సుందరేశ్వరర్
వక్స్ బోర్డు బందీనా?

జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్ను మీ మొబైల్‌తో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/S18970> అని బ్రౌజర్‌లో టైప్ చేయండి.

74 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

రాష్ట్ర ప్రజలకు, బీజేపీ నాయకులకు, కార్యకర్తలకు

గాంధీ జయంతి (అక్టోబర్ 2) శుభాకాంక్షలు

విజయ్ సురానా

ఉపాధ్యక్షులు - భాజపా మహంకాళి సికింద్రాబాద్ (కంపౌండ్) జిల్లా
ఎం.ఎస్.ఎం.ఇ. - నేషనల్ గవర్నింగ్ కౌన్సిల్ మెంబర్,
ప్రెసిడెంట్: 15 నార్త్ ఇండియన్ ఆర్గనైజేషన్స్

SURANA INDUSTRIES - Secunderabad : +91 98480 25554

జాగృతి - దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక 2022

పాఠకులు, ఏజెంట్లు, ప్రకటనకర్తలకు మనవి

ప్రతి ఏటా వెలువరించినట్టే **జాగృతి** ఈ సంవత్సరం కూడా దీపావళి ప్రత్యేక సంచికను అందించబోతున్నది. అంశం - **'హిందూ జీవనం... సనాతనం... శాస్త్రీయం... ఇందులో....'**

✚ హిందూ జీవనం ఎంత సనాతనమో అంత ఆధునికం. ఖగోళ రహస్యాలు, పంచభూతాలు, యోగ, రసవాదం, గణితం పురాతన భారతావనికి పరిచయమే. ఆనాటి మహోన్నత ఆవిష్కరణలలోని అద్భుతాన్ని ఇవాళి ప్రపంచం కూడా విస్తుపోయి చూస్తుంది. అలాంటి హిందూ జీవనం, శాస్త్ర, సాంకేతిక పరిజ్ఞానులతో దాని తాదాత్మ్యం గురించి కాస్త తెలుసుకుందాం.

✚ వాకాటి పాండురంగారావు స్మారక కథల పోటీకి ఎంపికైన కొన్ని రచనలు.

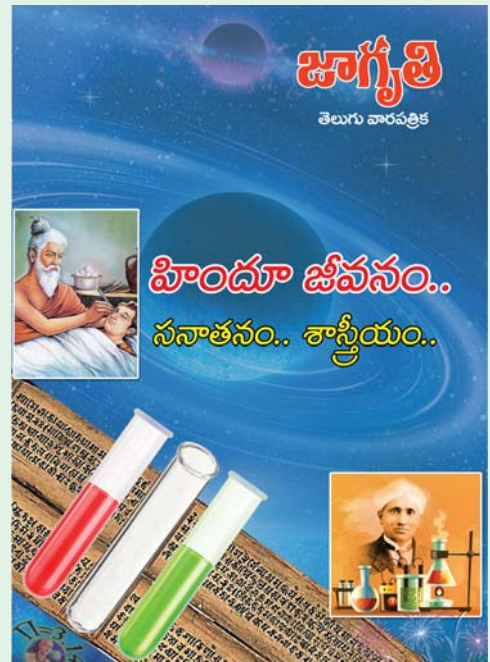
✚ వ్యంగ్య చిత్రాలు, ఇతర వ్యాసాలతో గత సంచికల మాదిరిగానే సర్వాంగ సుందరంగా రూపొందిస్తున్నాం.

ఎప్పటిలాగే ఈ సంచికను కూడా ఆదరిస్తారని ఆశిస్తున్నాం. **24-30 అక్టోబర్ 2022** సంచికగా ఇది దాదాపు 174 పేజీలతో వెలువడుతుంది. **వెల : రూ.70/-**. ఈ సంచికను చందాదారులకు విధిగా పంపిస్తాం.

అదనపు కాపీలు కావాలనుకునే పాఠకులు, ఏజెంట్లు **అక్టోబర్ 15** లోగా **జాగృతి** కార్యాలయంలో లేదా 9959997013 నంబరుకు ఫోన్ చేసి గానీ లేదా వాట్సప్ లో సంప్రదించవచ్చు.

- ★ 10 నుంచి 25 కాపీలు ఆర్డరు చేసిన వారికి 30 శాతం
- ★ 26 నుంచి 99 కాపీలు ఆర్డరు పెట్టుకున్న వారికి 35 శాతం
- ★ 100 ఆ పైన కాపీలకు 40 శాతం డిస్కాంట్ లభిస్తుంది.

పైకం ముందుగా చెల్లించిన వారికే కాపీలు పంపుతాము. ఆర్డరు చేయనివారికి కాపీలు పంపలేము. పైకం నగదు రూపంలో **జాగృతి** కార్యాలయం చిరునామాకు ఎంఓ చేయవచ్చు. లేదా బ్యాంకు ఖాతాకు ఆన్లైన్ ద్వారా కూడా పంపవచ్చు.

చిరునామా: 3-4/228/4/1, జాగృతి భవన్, లింగంపల్లి, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500027

బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

A/c Name & No. : Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325,
Axis Bank, Kothapet Branch. IFSC : UTIB0002157, PAN No. AAATJ3829L

Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Ltd, CFC 1&2, Raviryal, Maheswaram, Rangareddy - 501 359. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad - 500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సర్క్యులేషన్ వివరాలు, ఫిర్యాదులు, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం
(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య) సంప్రదించండి.

జి. తుకారాం సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం॥ల చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ.15

- ◆ అద్రుసులో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్ కోడ్, మొబైల్ నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ◆ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేదీ వివరాలు మీకు ఎస్.ఎం.ఎస్. చేస్తాం. ఆ వెంటనే సంచిత కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ◆ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ◆ చందాలు వసూలు చేసే పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ◆ రశీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్ కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ◆ ఆన్లైన్/చెక్ ద్వారా కూడా చెల్లించవచ్చు. డబ్బు పంపాక 040-27561453/ 9959997013 నంబర్లకు తెలియజేయాలి.
- ◆ మరిన్ని వివరాలకు చందాపుస్తకంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ◆ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ◆ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325, Axis Bank, Kothapet Branch. IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L
- ◆ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని ఆంగ్లంలో రాయాలి.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం

(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

కె. దుర్గారెడ్డి అసోసియేట్ ఎడిటర్
కె. హరీష్ సబ్ ఎడిటర్ **9959991304**

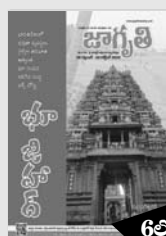
డిజైనర్లు : సిహెచ్. కుమార్, ఎం. అనిత

ఈ దేశం ఎటు పోతోంది? ఇదేదో రాడ్లకాట్టుడు ధోరణితో, మొక్కుబడిగా, తెచ్చిపెట్టుకున్న ఆవేశంతో వేదికలెక్కి వేస్తున్న ప్రశ్న కాదు. వర్తమాన విధ్వంసాన్ని చూసిన కళ్ల నుంచి జారుతున్న రక్తకన్నీరు దీనంగా అడుగుతున్న ప్రశ్న. ఈ దేశ ధార్మిక జీవనం, ఆధ్యాత్మిక జీవితావస్థ చలించి అడుగుతున్న ప్రశ్న. దిగజారుదానికి ఇక అవకాశం లేదని తెలిసిన నైతిక విలువలు చేస్తున్న పరిహాసం కూడా. ఏ విలువలూ పట్టని కొందరు పురుషాధములు ఈ నీచానికి ఒడిగట్టారంటే ఎంతో క్షోభ కలుగుతుంది. ఆ బాధ ఉద్దేశం అలాంటి వాళ్లకి శిక్ష పడడం. కానీ ఒక విశ్వవిద్యాలయంలో, ఒక విద్యార్థిని సాటి విద్యార్థినులను అసభ్యకరంగా చిత్రించి ఆ వీడియోలను బయటకు చేరవేస్తున్నదంటే మన విలువలు ప్రశ్నార్థకం కావడం లేదా? ఈ దేశానికి ఏమైంది? ఇలా ప్రశ్నించుకోవద్దా? ఆ తప్పును నివృత్తి కడగవద్దా? ఆత్మ విమర్శ చేసుకోవద్దా? కొటుంబిక విలువలను సమీక్షించుకోవద్దా?

ఇదంతా మొహాల్లోని చండీఘడ్ విశ్వవిద్యాలయంలో జరిగిన నిర్వాకం. 60 మంది విద్యార్థినులు వసతిగృహాలలో స్నానాలు చేస్తుండగా చిత్రీకరించిన వీడియోలు బయటపడడమంటే జాతికి శరాఘాతమే. ఇందుకు సాటి విద్యార్థిని పాల్పడడం క్షమాార్థం కాని అపరాధం. దీని మీదే సెప్టెంబర్ 17న విద్యార్థినులంతా భగ్గమన్నారు. మత్తు బానిసలతో నిండిపోయి, ఉడ్డా పంజాబీగా పేరు తెచ్చుకున్న ఆ రాష్ట్ర రాజధానిలో ఈ ఘోరం జరగడం కొత్త ప్రశ్నలకు తావిచ్చేదే. అధికారం కోసం ఎలాంటి విద్రోహపు హామీని అయినా ఇవ్వడానికి వెనుకాడని ఆప్ ప్రభుత్వం అక్కడ ఉంది. ఈ పనిచేసిన వారిని కఠినంగా శిక్షిస్తామంటూ ముఖ్యమంత్రి మాన్ చెబుతున్నారు. పీకల దాకా తాగిన మాన్ ను జర్మనీలో విమానం నుంచి అర్థచంద్రాకార ప్రయోగం చేసినట్టు అదే సమయంలో వార్త రావడం జాతి ప్రారబ్ధం. ఈ ముఖ్యమంత్రి ఇచ్చిన హామీకి ఏదీ విలువ? అయినా సీట్ దర్బాపు చేస్తోంది. మంచిదే.

జాతి యావత్తు తల దించుకునేటట్టు చేసిన మొహాల్ భయానక ఉదంతం తరచే కొద్ది పరమ వికృతంగా కనిపిస్తున్నది. ఆ వసతిగృహంలో ఇలాంటి

శాలివాహన 1944 శ్రీ శుభకృత్ ఆశ్వయుజ శుద్ధ పాడ్యమి

ముఖపత్ర కథనం
భూ జహాద్

లోపలి పేజీలలో...

ధారావాహిక నవల

అనందమరం

- బంకించంద్ర చటర్జీ

20వో

విజయ 'సంతోషం' - అశేష సంఘ విశేష అతిథి (మహిళ)	- 12
కేటీఆర్ కు ఆ దైర్యం ఉందా? (రీవ్యూ)	- 14
'బిల్డ్ అమరావతి' పాదయాత్ర (అంప్రప్రదేశ్)	- 16
షాంఘై సదస్సులో భారత్ ప్రత్యేకత.. (అంతర్జాతీయం)	- 23

జాగృతి

సంపాదకీయం

వీడియోలు చాలానే చిత్రీకరించారని, అవి బయటకు వెళ్లిపోయాయని సమాచారం. అదేం చిత్రమో, పోలీసులు ఈ వివాదాన్ని అక్కడే పాతరేయడానికి చూస్తున్నారని అనిపిస్తుంది. ఈ నికృష్టపు పనిలో ఉన్నప్పుడే అడ్డంగా దొరికిపోయిన విద్యార్థిని తాను ఇదొక్కటి మాత్రమే తీశానని చెబుతోంది కాబట్టి పెద్ద వివాదం కాదన్నట్టు వాదిస్తున్నారు. ఒక్కటే అయినా ఘోర నేరమే. మొహాలీకి చెందిన ఈ విద్యార్థిని వాటిని సిమ్లాలో ఉన్న మిత్రుడికి పంపుతుందట. వసతిగృహంలో ఉన్న ఇతర విద్యార్థినులు స్నానం చేస్తున్నప్పుడు, దుస్తులు

మొహాలి ఘోరకలి

మార్చుకుంటున్నప్పుడు ఆ విద్యార్థిని వీడియోలు తీస్తూనే ఉండేదని సమాచారం. ఆ వీడియోలను పంపితే, సిమ్లా చెలికాడు ఆన్లైన్లో ఉంచుతాడట. ఇది నీలిచిత్రాల వ్యవహారం కాదా? గత కొద్దిరోజులుగా ఆ మానసిక రోగి నిర్వాకం పట్ల కన్నేసి ఉంచిన విద్యార్థినులు సెప్టెంబర్ 17న ఆధారాలతో పట్టుకున్నారు. విశ్వవిద్యాలయం అధికారులు ఆ విద్యార్థినిని ప్రశ్నిస్తే, తాను వీడియోలు తీసిన మాట నిజమేననీ, కానీ వాటిని తన సిమ్లా మిత్రుడి 'ఆజ్' మేరకే తీశాననీ చెప్పింది. ఈ వికృత వివరణే దీని వెనుక ఎంతమంది ఉన్నారో సూచనప్రాయంగా చెబుతోంది. తమను అసభ్యంగా చిత్రించిన వీడియోలు వైరల్ అవుతున్న సంగతి తెలిసి నవనాడులు క్రుంగిపోయాయని మిగిలిన విద్యార్థినులు చెప్పారు. పాపం, ఒక అభాగ్యురాలు గుండెపోటుకు గురైంది. వెంటనే ఆస్పత్రిలో చేర్చారు.

అయితే మీడియా సమాచారానికి, పోలీసుల వివరణకీ పొంతన కుదరడం లేదు. ఆ చీడపురుగు ఒక్క వీడియో మాత్రమే తీసిందని పోలీసు బాబుల భావ్యం.

మరి, అంతమంది విద్యార్థినులు ఎందుకు భీతిల్లినట్టు? మీడియా సమాచారం ప్రకారం ఆమెకు అదే నిత్యకృత్యం. ఈ సంగతి వెలుగు చూడగానే ఎనిమిది మంది బాధిత విద్యార్థినులు ఆత్మహత్య చేసుకున్నట్టు మొదట వార్త వచ్చిన సంగతేమిటి? ఇది అబద్ధమని తేలడం మాత్రం పెద్ద ఊరట. కానీ తమకు జరిగిన ఘోర అన్యాయం గొంతు ఎత్తిన విద్యార్థినుల పట్ల కొందరు విశ్వవిద్యాలయ సిబ్బంది దురుసుగా ప్రవర్తించడం బొత్తిగా అమానుషం.

ఆ సరస్వతీ నిలయంలో ఒక చీడపురుగు చేసిన ఈ దుశ్చర్య రాజకీయ నేతలను కొంచెమైనా కదిలించిందా? ఆ రాష్ట్రాన్ని ఏలుతున్న పార్టీకి ఏ విలువలూ లేవు సరే. దేశ ప్రజానీకం స్పందన ఏది? మహిళాలోకం, మహిళా హక్కుల కార్యకర్తల స్పందన ఏది, ఎక్కడ? మొహాలీలో ఈ క్షుద్రక్రిమి తీసిన వీడియోలను, సిమ్లాలో కూర్చున్న ఆ మరో క్షుద్రజీవి తాను మాత్రమే చూసుకుని పైకాచికానందం పొందుతుందనీ, అక్కడితో అవి కాలగర్భంలో కలిసిపోతాయనీ అనుకోగలమా? అవి నిస్సందేహంగా అంగడి సరుకులవుతాయి. దీనికి ఒక విద్యార్థిని కేంద్రబిందువు కావడం లక్షల ప్రశ్నలకు తావిస్తుంది. ఇటీవలి కాలంలో తాగి రోడ్ల మీద పోలీసుల పైన తిరగబడడం, నిశి వేళ విన్యాసాలు యువతులలోనూ సాధారణంగా మారుతోంది. టీకటాక్ల పేరుతో తైతెక్కలకీ, పార్టీల పేరుతో అంగాంగ ప్రదర్శనలకీ, టీవీ షోలలో ద్వంద్వార్థాల మాటలకీ యువతులు, అక్కడక్కడా గృహిణులు కూడా తెగబడుతున్నారు. మహిళలు సాధించుకున్న నిజమైన స్వేచ్ఛ మళ్ళీ వ్యాపార విషవలయంలో తమకు తాము అంగడి వస్తువుగా మారిపోయేందుకు దోహదం చేయకూడదు. నిజమైన చైతన్యం కలిగిన స్త్రీ తన శరీరం మీద గౌరవం పోగొట్టుకోదు. అందుకు అనుమతించదు. స్వేచ్ఛ, హక్కులు, ఆధునికత వంటి పేర్లతో యువతులను వారి వ్యాపారాలకు, ప్రయోజనాలకు ఉపయోగించుకునే అధములు, మోసకారి సంస్థలు మన చుట్టూ ఎప్పుడూ సిద్ధమే. మీ ధార్మికదృష్టిని, మీ సాంస్కృతిక నేపథ్యాన్ని వీళ్ళే ఛిద్రం చేసి, మొత్తం సమాజాన్ని కలుషితం చేస్తారు. అది యువతులు గమనించాలి. ముఖ్యంగా కుటుంబాలు మేల్కొనాలి. ★

26 సెప్టెంబర్ 2022, సోమవారం

అసతో మా సద్గమయ తమసో మా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్నా అమృతంగమయ - బృహదారణ్యకోపనిషత్

ప్రత్యేక వ్యాసం
నవదుర్గా
నమోస్తుతే....!!

26వో

కథ

అసరా

- అల్లూరి గోరీలక్ష్మి

32వో

ధర్మ/కర్మ

పోలీస్ చర్య వెనుక ఒక నిజం (స్వాతంత్ర్య అమృతోత్సవాలు) - 28
విద్వేషం నింపడమే 'భారత్ జోడో' ఉద్దేశమా? (జాతీయం) - 30
దక్షిణాది 'బాపూజీ' కొందా లక్షణ్ణ (స్వాతంత్ర్య అమృతోత్సవాలు) - 36
భాగ్యనగరోత్ బాపూజీ (స్వాతంత్ర్య అమృతోత్సవాలు) - 38

సరిలేరు నీకెవ్వరూ (క్రీడ) - 43
వార్తా విశేషాలు - 44
బాలజాగృతి - 46
నిరాశపర్చిన 'ఆ అమ్మాయి గురించి మీకు చెప్పాలి' (సినిమా) - 50

ఇప్పుడు భారతదేశమంతా గుర్తించవలసిన వాస్తవం ఒకటి ఉంది. దేశంలో ముస్లింలే నిరుపేదలన్న వాడన బలంగా వినిపిస్తూ ఉంటుంది. కానీ భారతదేశంలో భద్రతా వ్యవస్థలు, రైల్వేల తరువాత అత్యంత భూ సంపద కలిగిన సంస్థ వక్స్ బోర్డు. ఇది ఓటు బ్యాంక్ రాజకీయాలు ఇచ్చిన నడమంత్రపు సిరి. ఇంకా, ఇస్లాంలో రోజురోజుకీ పెరుగుతున్న

హిందూ వ్యతిరేకత. కాంగ్రెస్, డీఎంకే, తృణమూల్ కాంగ్రెస్, సమాజ్ వాదీ పార్టీ, ఆర్జేడీ, టీఆర్ఎస్, వైఎస్ఆర్సీపీ వంటి కుహనా లౌకికవాద పార్టీల వైఖరి ఇందుకు అండా దండా ఇస్తున్నాయి. ఊళ్ల నుంచి హిందువులను తరిమివేస్తున్నారు. ఇళ్లను, భూములను స్వాధీనం చేసుకుంటున్నారు. తమిళనాడు, రాజస్థాన్, కేరళ, పశ్చిమ బెంగాల్లో గత కొంతకాలంగా జరుగుతున్నది ఇదే.

వక్స్ అంటే?

అసలు వక్స్ అంటే ఏమిటి? ఈ అరబ్బీ పదానికి అర్థం- ఇస్లాం కోసం మతపరమైన వితరణ, అంకితం లేదా ఎండోమెంట్. సాధారణంగా భవనాలను, భూములను, ఆస్తులను మత కార్యక్రమాలకు అంకిత మివ్వడం.

10 వ శతాబ్దంలో వక్స్ చట్టం ద్వారా మదర్సాలు, వైద్యశాలలు ఎక్కువగా ఏర్పాటుచేశారు. వీటి నిర్వహణ ఖర్చు వక్స్ సంస్థలు భరించేవి. ఇంకా సులభంగా చెప్పాలంటే, ఒక మహమ్మదీయుడు దేవుని పేరు మీద విద్య, మత, ధార్మిక కార్యక్రమాల కోసం ఇచ్చిన విరాళం. వక్స్ చట్టంలోని సెక్షన్

3(ఆర్) ప్రకారం ఎవరైనా విరాళం ఇస్తే, స్థిర, చరాస్తులు ఏమైనా అవి శాశ్వతంగా అల్లాకు చెందుతాయి. కానీ వక్స్ అంటే అసలు అర్థం నిర్బంధం. ఈ అసలు అర్థమే ఇప్పుడు చలామణిలో ఉంది.

టీఎన్ వక్స్ బోర్డ్ దాష్టికం

తమిళనాడు వక్స్ బోర్డ్ నిర్వాకంతో ఇప్పుడు కొన్ని విషయాలు చర్చకు వస్తున్నాయి. అంతా విస్తుపోయే విధంగా తిరుచందూర్ అనే చోట ఉన్న 1500 ఏళ్ల నాటి సుందరేశ్వరర్ ఆలయ భూములు కూడా తమవేనని రాష్ట్ర వక్స్ బోర్డ్ ప్రకటించింది. తిరుచ్చి జిల్లాలోని ఈ గ్రామం మొత్తం వక్స్ బోర్డుకే చెందుతుందని చెబుతున్నారు. ఇలా మొత్తం 18 గ్రామాలలోని 389 ఎకరాలు వక్స్ ఆస్తులేనని కూడా వాదిస్తున్నారు. పైగా ఈ భూములను 1954లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే సర్వే చేయించి తమకు దఖలు పరిచిందని బోర్డ్ చైర్మన్ అబ్దుల్ రహమాన్ మీడియాకు చెప్పేశారు. హిందూ మతానికి కేంద్రబిందువులు దేవాలయాలు. గ్రామీణ వ్యవస్థ భారతదేశానికి ఆయువుపట్టు. ప్రాచీనకాలం నుంచి ఆలయాల్లే కేంద్రంగా ఆధ్యాత్మిక, సాంస్కృతిక జీవన విధానం ఇక్కడ కొనసాగుతోంది. హిందుత్వాన్ని దెబ్బ తీయాలంటే దేవాలయ వ్యవస్థను నిర్మూలించాలి. సాంస్కృతిక నిలయాలైన గ్రామీణ వ్యవస్థను ఛిద్రం చేయాలి. విదేశీ దురాక్రమణదారులు తమ

కొద్దికాలంగా చాలా రకాల జహాద్ల పేర్లు సెక్యులర్ భారత్లో గట్టిగా వినిపిస్తున్నాయి. ఇస్లాం వ్యతిరేకుల తలల తీసే (సర్ తన్ సే జుదా) జహాద్, లవ్ జహాద్ ఈ మధ్య బాగా ప్రాచుర్యంలోకి వచ్చాయి. భూ జహాద్ అనే మరొక దురాక్రమణ యుద్ధం కూడా క్రమంగా భారతదేశంలో వేళ్లునుతున్నదని కూడా ఇటీవల వెలుగులోకి వచ్చింది. ఈ యుద్ధం చేస్తున్న సంస్థ పేరు వక్స్ బోర్డ్. గ్రామాలకు గ్రామాలు, వందల కొద్దీ ఎకరాలు ఇస్లాం ఆస్తులుగా రాత్రికి రాత్రి మారిపోతున్నాయి. 1300 సంవత్సరాల క్రితం పుట్టిన ఇస్లాం పరిభోలోని వక్స్ కు 1500 ఏళ్ల నాటి హిందూ దేవాలయం మీద హక్కుభుక్తాలు పుట్టుకు రావడం ఇందుకు పరాకాష్ట. వీటి పేరే వక్స్ ఆస్తులు. తమిళనాడులో కొన్ని గ్రామాలకు చెందిన వందల ఎకరాలు తమవేనని వక్స్ బోర్డు ప్రకటించింది. దేశ రాజధాని ఢిల్లీలో వందల కోట్ల విలువైన 123 స్థలాలు వక్స్ బోర్డుకు కాంగ్రెస్-యూపీఏ ప్రభుత్వం కానుకగా సమర్పించుకుంది. హిందూ దేవాలయాలు, ప్రభుత్వ ఆస్తుల ఆక్రమణలలో క్రైస్తవ మిషనరీలు, సంస్థల ఆగడాలు కూడా తక్కువేమీ కాదు.

మిషనరీలు చేస్తున్న

తమిళనాడులో ప్రభుత్వ భూములతో పాటు ప్రైవేటు ఆస్తులను దిగమింగడంలో క్రైస్తవులేమీ తక్కువ తినలేదు. చర్చిల నిర్మాణం కోసం విచ్చల విడిగా దురాక్రమణలకు పాల్పడుతున్నారు.

తిరువణ్ణామలైలో కొండపై ఉన్న ఐదెకరాల అటవీ భూమిని కేథలిక్ చర్చి ఆక్రమించిన ఉదంతం ఈ జనవరిలో తెరపైకి వచ్చింది. అదవుల పెంపకంలో భాగంగా మొక్కలు నాటేందుకు జిల్లా కలెక్టర్

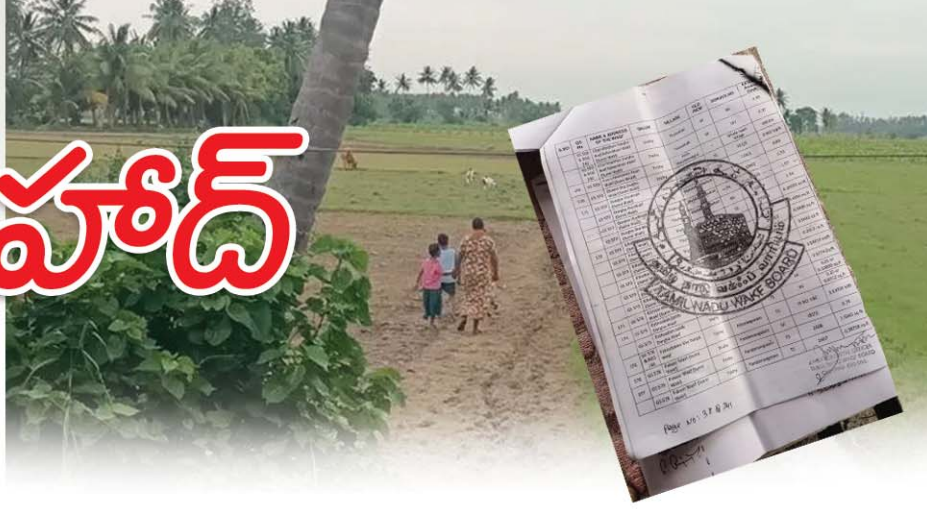
కొండకు వెళ్లినప్పుడు ఆ భూమి చదును చేసి నిర్మాణ పనులు జరుగుతున్నట్లు గుర్తించారు. వెంటనే ఆక్రమణలను తొలగించాలని సంబంధిత అధికారులకు ఆదేశించారు. 1961లో కొండ దిగువన ఉన్న ఇళయాంకన్నీ గ్రామానికి

చెందిన కొంతమంది చర్చి ఆదేశంతో కొండ పైభాగంలో సిలువను స్థాపించారని, ఆ తరువాత 1982లో పూర్తిస్థాయి చర్చిగా మారిందనీ గ్రామస్థులు చెబుతున్నారు. 2014లో కొంత భాగాన్ని డ్రిల్ చేసి, రోడ్డు వేయడానికి చదును చేశారు. ఎగువన ఐదెకరాల స్థలాన్ని చదును చేసి పార్కింగ్ స్థలాన్ని నిర్మించారు. మూడు నెలల క్రితం డీఎంకే ఎమ్మెల్యే ముఖ్య అతిథిగా హాజరై తారు రోడ్డు నిర్మాణానికి శంకుస్థాపన చేశారు. ఈ ప్రయత్నాలను చూసి విస్మయానికి గురైన కలెక్టర్ దానిపై విచారణకు ఆదేశించినట్లు తెలుస్తోంది. చర్చి ఆక్రమణకు గురైన స్థలం ఎవరికీ బదలాయించలేదని రెవెన్యూ, పంచాయతీ అధికారులు గుర్తించారు. డీఎంకే హిందూ వ్యతిరేక నిర్వాకాలలో ఇదొకటి మాత్రమే.

మరోవైపు కొత్తగా ఏర్పడిన జిల్లా కలెక్టరేట్లోని సవేరియార్ పాళయం గ్రామంలో మరో కొండ కూడా ఆక్రమణకు గురైంది. రోమన్ కేథలిక్ డియోసెస్ కింద పని చేసే ఎఎల్సీ చర్చి దీనికి పాల్పడింది. జిల్లాలో ఆక్రమ చర్చిలు, ప్రార్థనా మందిరాలు పుట్టగొడుగుల్లా పుట్టుకొస్తున్నాయని, వాటిపై దర్యాప్తు జరిపించి ఆక్రమణలను తొగలించాలని హిందూ మున్నాని సభ్యులు జిల్లా కలెక్టర్ కు వినతిపత్రం ఇచ్చారు. చర్చిపై చర్యలు తీసుకోకుండా గ్రామస్థులను రక్షణ కవచంగా వాడుకుంటున్నారని హిందూ మున్నాని సభ్యులు ఆరోపించారు. కాగా చర్చి మినహా కొండపై ఉన్న ఆక్రమణలను తొలగించాలని తిరువణ్ణామలై జిల్లా కలెక్టర్ నోటీసులు జారీ చేశారు.

కొండలను ఆక్రమించడం చర్చిలకు ఇదే మొదటిసారి కాదు. చెన్నైకి సమీపంలోని అచ్చరపాక్కంలోని కొండను ఆక్రమించిన మలై మజ్జె మాత అనే చర్చిపై మద్రాసు హైకోర్టు ఆదేశాలు జారీ చేసిన తర్వాత కూడా సరైన సర్వే జరగలేదు. కాథలిక్ చర్చి మొత్తం కొండను ఆక్రమించి, ఎగువన ఉన్న సహస్రాబ్దాల పురాతనమైన పశుపతీశ్వర దేవాలయానికి కూడా వెళ్లలేని విధంగా ఆక్రమించింది. ఈ కొండలో చారిత్రక ప్రాముఖ్యత కలిగిన పురావస్తు గుట్టలు కూడా

భూ జిహాద్

మతాలను విస్తరించుకోడానికి శతాబ్దాలుగా ఇలాంటి కుట్రలు కొనసాగించినా పెద్దగా సఫలం కాలేదు. ఇప్పుడు స్వతంత్ర భారత, ప్రజాస్వామ్య దేశంలో ఓటు బ్యాంకు రాజకీయాలు ఆ పని చేస్తున్నాయి. కొన్ని పార్టీలు ఆలయాలపై కుట్రలు చేస్తున్నాయి. ప్రస్తుతం తమిళనాడులో జరుగుతున్నది ఇదే.

ఎలా బయటపడింది?

తిరుచ్చి జిల్లా తిరుచందూరై రైతు రాజగోపాల్ కుమార్ పేర్ల కోసం వ్యవసాయ భూమిని అమ్మడానికి ప్రయత్నించినప్పుడు ఈ విషయం హఠాత్తుగా వెలుగు చూసి, అందరినీ నిశ్చేష్టలను చేసింది. ఇదంతా సెప్టెంబర్ 14న జరిగింది. తనకున్న 1.2 ఎకరం వ్యవసాయ భూమిని ఆ గ్రామానికి చెందిన రాజేశ్వరికి అమ్మాలని అనుకున్నాడు. రైట్ టు

ట్రాన్స్ఫర్ సర్టిఫికేట్ (ఆర్డీసీ)తో సబ్ రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయానికి వెళ్లాడు. ఈ భూమిని అమ్మే హక్కు నీకు లేదని అక్కడి రిజిస్ట్రార్ మురళి చెప్పేసరికి దిగ్భ్రాంతికి గురయ్యాడు రాజగోపాల్. కారణం అడిగితే ఇది వక్స్ బోర్డు ఆస్తి, నీకు అధికారం లేదని చెప్పారు. దానిని విక్రయించాలనుకుంటే, వక్స్ బోర్డు నుండి నో అబ్జెక్షన్ సర్టిఫికేట్ (ఎన్ఓసి) పొందాలని రాజగోపాల్ కు సూచించారు.

రాజగోపాల్ 1992లో ఆ భూమిని కొనుగోలు చేశారు. అప్పుడు ఎలాంటి అభ్యంతరాలు లేవు. కానీ ఇప్పుడు అమ్మే సమయంలో ఈ వక్స్ బోర్డు ఎక్కడి నుంచి వచ్చిందని అధికారులను ప్రశ్నించాడు. దీంతో అధికారులు తమిళనాడు వక్స్ బోర్డు నుంచి వచ్చిన 250 పేజీల లేఖను చూపించారు. ఒక్క

రాజగోపాల్ భూమి మాత్రమే కాదు. గ్రామంలోని అన్ని భూములపై వక్స్ బోర్డుకే అధికారాలు ఉన్నాయని అందులో ఉంది.

గ్రామానికి వచ్చిన రాజగోపాల్ విషయం చెప్పాడు. వారంతా అవాక్కై ఆరా తీస్తే ఇదే విషయం స్పష్టమైంది. తిరుచందూరైలో పాటు చుట్టుపక్కల ఉన్న దాదాపు వేయి ఎకరాల భూమి తమిళనాడు వక్స్ బోర్డు పరిధిలో ఉంది. చోళుల కాలంలో కావేరీ ఒడ్డున నిర్మించిన 1500 ఏళ్లనాటి సుందరేశ్వరర్ ఆలయం అందులో ఒకటి. ప్రస్తుతం ఆలయ బ్రహ్మ కింద ఉన్న 400 ఎకరాల భూమికి కూడా సొంతదారు వక్స్ బోర్డు అంటున్నారు. ఈ గ్రామంలో స్వాతంత్ర్యం రాక ముందు నుంచే అనేక కుటుంబాలు వ్యవసాయం చేస్తూ జీవిస్తున్నాయి. గ్రామంలో

దురాక్రమణలు

ఉన్నాయని చెబుతారు. అయినప్పటికీ ఏ శాఖ నుండి సరైన అనుమతి పొందకుండానే చర్చి భూమిని దోచుకునే సాహసం చేసింది. హిందూ సంస్థలు చర్చిపై ప్రజాప్రయోజన వ్యాజ్యాన్ని దాఖలు చేశాయి. దీంతో వాస్తవాలను నిర్ధారించడానికి ఆస్తిని సర్వే చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోర్టు ఆదేశించింది. ఇప్పటి వరకు ఎలాంటి చర్యలు లేవు.

చర్చి నిర్మాణానికి 87 ఏళ్ల హిందూవు భూమి ఆక్రమించిన ఘటన ఈ ఏడాది జూన్ లో చెన్నైలోనే వెలుగు చూసింది. ఈశ్వరన్ కు చెందిన 3,800చదరపు గజాల భూమిలో ఎకరం భూమిని భూసేకరణ చట్టం కింద ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుంది. ఈ ఆస్తి 1960లో ఆయన సోదరుడు కొనుగోలు చేయగా వారసత్వంగా వచ్చింది. దానిని సవాల్ చేస్తూ ఈశ్వరన్ కోర్టును ఆశ్రయించడంతో కోర్టు స్వాధీనాన్ని రద్దు చేసింది. ఆ ఆస్తికి ఈశ్వరన్ ఏకైక యజమాని కాబట్టి భూ పత్రాలను మార్చాలని రెవెన్యూ శాఖను ఆదేశించింది. ఈ గందరగోళాన్ని ఉపయోగించుకుని ధనశేఖర, పాల్ మోసెస్ ఆ భూమిని ఆక్రమించి చర్చి నిర్మించారు. ఈశ్వరన్ ఈ విషయాన్ని అధికారుల దృష్టికి ఎన్నిసార్లు తీసుకెళ్లినా పట్టించుకోలేదు. దీంతో కోర్టుకు వెళ్లాడు. మరోవైపు ఈ వ్యవహారంలో ఆక్రమణదారులు కూడా పిటిషన్ పెట్టుకున్నా కోర్టు కొట్టివేసింది. అయినా వారు ఈశ్వరన్ ఆస్తిని విడిచిపెట్టలేదు. దీంతోనే ఈశ్వరన్ మళ్లీ కోర్టుకు వెళ్లాల్సి వచ్చింది. ఈసారి తహశీల్దార్ ఆస్తిని తనిఖీ చేసి, ఈశ్వరన్ పేరు మీద పట్టా ఇచ్చారని, ఇది ఆస్తికి ఏకైక యజమాని అని స్పష్టంగా చూపుతుందని కోర్టు పేర్కొంది. ఆక్రమణలను తొలగించి ఆస్తిని తిరిగి ఈశ్వరన్ కు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వ అధికారులను కోర్టు ఆదేశించింది.

హిందూ దేవాలయాల ఆస్తులను, వాటి హక్కులను హరించడంలో సెక్యులరిస్టులమని చెప్పుకునే పార్టీల ప్రభుత్వాలు, వక్స్ బోర్డ్, మిషనరీలు ఒకే తీరులో వ్యవహరిస్తున్నాయి. గ్రామాలను, దైవమాన్యాలను అపహరించేది ఒకరైతే, కొండలను కట్టా చేస్తున్నవారు ఇంకొకరు. ఇలాంటి ఎడారి మతాల శాఖలకి సాఫ్ట్ వేంగ్ పడే ప్రభుత్వాలు చాలా ఉన్నాయి. బ్రిటిష్ ఇండియాలో 99 ఏళ్ల లీజు పేరుతో చర్చిలు దిగమింగిన భూముల సంగతిని ఎవరూ ఎత్తడం లేదు. వాటి గడువు నాలుగైదు దశాబ్దాల క్రితమే అయిపోయింది. కానీ తిరిగి స్వాధీనం చేసుకునే నాభుడే లేదు. కాబట్టి సెక్యులరిస్టు ప్రభుత్వాలు అంటే మన దేశంలో అర్థం మత వ్యవహారాలలో ప్రభుత్వ జోక్యం లేకపోవడం కాదు. హిందూ ధర్మాన్ని నిర్మూలించే పనిని కొన్ని ప్రభుత్వాలు స్వయంగా చేపట్టడం.

తిరుచిరాపల్లిలోని 1500 ఏళ్ల నాటి ఒక హిందూ దేవాలయంతో పాటు, హిందువులు ఎక్కువగా నివసించే గ్రామాలు తమ ఆస్తనని ఇటీవల తమిళనాడు వక్స్ బోర్డ్ ప్రకటించిన వెంటనే అలాంటిదే మరొక నిర్వాకం కూడా బయటపడింది. అదేమిటంటే- లుటియాన్స్ ఢిల్లీలోని 123 ప్రభుత్వ స్థలాలను 2014లో నాటి యూపీఏ-కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వక్స్ బోర్డుకు 'కానుక'గా సమర్పించు కుంది. టైమ్స్ నౌ జాతీయ వార్తా చానల్ కథనం ప్రకారం దీనికి నాటి కేంద్ర మంత్రిమండలి ఆమోదం కూడా ఉంది. తరువాత ఒక రహస్య నోట్ ద్వారా కానుక అప్పగింపుకు మార్గం ఏర్పరిచారు. అది కూడా 2014 లోక్ సభ ఎన్నికలు జరగడానికి కొంచెం ముందు. ఈ స్థలాలన్నీ ఎలాంటి చోట ఉన్నాయి? ఏవో సరిహద్దులలోనో, నిర్మాణవ్య ప్రదేశాలలోనో లేవు. కన్నాట్ ప్లేస్, అశోకా రోడ్, మధురా రోడ్లలో పాటు వీవీఐపీ నివాసాలు ఉన్న ప్రాంతాలలో ఉన్నాయి. ఒక్క ఫోన్ కాలతోనే ఇదంతా సజావుగా సాగిపోయింది. ముందు చెప్పుకున్న మార్చి 5, 2014 నాటి ఆ రహస్య నోట్ ను కూడా చానల్ సంపాదించింది. దీని మీద అదనపు కార్యదర్శి జేపీ ప్రకాష్ సంతకం కూడా ఉంది. పట్టణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శికి ఉద్దేశించిన ఆ నోట్ లో, ల్యాండ్ అండ్ డెవలప్ మెంట్ కార్యాలయం, డిడిఏ

ఢిల్లీ వక్స్ బోర్డుకు కాంగ్రెస్

అధీనంలో ఉన్న ఆ 123 స్థలాల ఆధిపత్యం ఢిల్లీ వక్స్ బోర్డుకు దఖలు పరచాలని ఉంది. అంతకు ముందు వక్స్ బోర్డ్ ఒక నష్టిమెంటరీ నోట్ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపింది. ఫిబ్రవరి 27, 2014లో పంపించిన ఆ నోట్ లో ఆ 123 స్థలాల మీద తమకు అధికారం కావాలని కోరింది. బోర్డు కోరిన వారానికి ఆ స్థలాల మీద దానికి అధికారం అప్పగించే విధంగా నాటి కేంద్ర మంత్రిమండలి ఆ రహస్య నోట్ విడుదల చేసింది. ఎల్ఎన్డివో, డిడిఏ అధీనంలో ఉన్న ఈ కింది వక్స్ ఆస్తుల మీద కేంద్రం తన అజమాయిషీని ఉపసంహరించుకుంటున్నదని ప్రకటించిన ఒక నోటీసును కూడా ఆ చానల్ సంపాదించింది. అందులో ఇలా పేర్కొన్నారు. ఆ 123 స్థలాలు వక్స్ బోర్డుకే చెందుతాయని, కాబట్టి అవి కేంద్రానివి కావని యూపీఏ-కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తున్నదని చెప్పారు. ఆ స్థలాలన్నీ బ్రిటిష్ కాలం ప్రభుత్వం నుంచి సంక్రమించాయని, వాటి స్థితి మార్చి 5, 2014 వరకు కూడా మారలేదని

కూడా పేర్కొన్నారు.

అయితే 2014 మే నెలలో జరిగిన సాధారణ ఎన్నికలలో ఎన్డీఏ-బీజేపీ ప్రభుత్వం ఎన్నిక కావడంతో ఈ కానుకల కథ అడ్డం తిరిగింది. ఫిబ్రవరి, 2015లోనే ఈ నాటకం మీద దర్యాప్తు జరిపిస్తామని ప్రకటించింది. యూపీఏ ప్రభుత్వం నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా విశ్వహిందూ పరిషత్ ఢిల్లీ హైకోర్టును ఆశ్రయించిన తరువాత మోదీ ప్రభుత్వం ఈ నిర్ణయం తీసుకుంది. అలాగే భూసేకరణ చట్టంలోని 48వ సెక్షన్ ప్రకారం కానుకల పేరుతో ధారాదత్తం చేసిన ఈ స్థలాలను స్వాధీనం చేయరాదని హిందూ సంఘాలు కూడా వాదన లేవదీశాయి. నాటి పట్టణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి ఎం. వెంకయ్యనాయుడు ఈ విషయం మీద మాట్లాడారు. సల్మాన్ ఖుర్షీడ్ కు వ్యతిరేకంగా తనకు వినతి అందిందని, ఆయన నిర్వహించిన మంత్రిత్వ శాఖ ఓటు బ్యాంకు రాజకీయం కోసమే చివరిదశలో ఈ పని చేసిందని అన్నారు.

యూపీఏ ప్రభుత్వం అధికారం ఇచ్చింది కాబట్టి

ఉన్నవారంతా హిందువులే. ఏనాడూ లేని ఈ వక్స్ బోర్డు ఇప్పుడు ఎక్కడి నుంచి వచ్చిందని గ్రామస్థులు ప్రశ్నిస్తున్నారు.

ఇక్కడ 1927-28 మధ్య రీసెటిల్ మెంట్ జరిగినట్లు పత్రాలు చెబుతున్నాయి. ఈ ప్రాంతంలో ఎక్కడా ముస్లింలకు ఆస్తిపాస్థులు ఉన్నట్లు చూపే ఆధారాలు లేవని ఒక అధ్యయన పత్రం చెబుతోంది. అయినా చాలా జిల్లాలలో తమకు ఆస్తులు ఉన్నాయని చెప్పుకుంటూ వక్స్ బోర్డ్ తిరుచ్చిలోని 12 రిజిస్ట్రేషన్ కార్యాలయాలకు 250 పేజీల నోట్ పంపించింది. వక్స్ చట్టం 1995 ప్రకారం బోర్డ్ ఈ ఆస్తుల మీద అధికారాన్ని ప్రకటించుకుంటున్నది. ఒకసారి వక్స్ అయిందంటే అది ఎప్పటికీ వక్స్ మాత్రమే అన్నది తాజాగా బోర్డ్ అనుసరిస్తున్న సూత్రం. ఇంతకీ ఈ గ్రామాల భూములు ఏ ముస్లిం సంస్థకు ఎప్పుడు ధారాదత్తం చేసినదీ రుజువు చేసే ఒక్క పత్రం కూడా ప్రభుత్వ నిబంధనల పరిధిలో లేకపోవడం విశేషం. ఇవన్నీ 1850 దశకం నుంచి వక్స్ ఆస్తులు కాబట్టి, ఇప్పుడు, అసలు ఎప్పటికీ కూడా వక్స్ ఆస్తులే అన్నది బోర్డ్ వాదన. ఈ సూత్రంతో కూడిన వక్స్ చట్టం నవంబర్ 22, 1995 నుంచి అమలువుతున్నది. దీనిని సెంట్రల్ వక్స్ బోర్డ్ రూపొందించింది. చాలా సవరణల తరువాత (1959, 1964, 1969, 1984)

కానుక

ఆ స్థలాలను అభివృద్ధి చేసుకునే అధికారం వక్స్ బోర్డుకు వచ్చింది. దీనితో ఈ స్థలాలలో మసీదులు, దర్గాలు, స్మశానవాటికలు నిర్మిస్తామని నోడల్ అధికారి ఆలం ఘరాకీ ప్రకటించారు కూడా. ప్రభుత్వం తీసుకున్న కానుకల నిర్ణయాన్ని వెనక్కి తీసుకుంటే ముస్లింల అభివృద్ధి కుంటుపడుతుందని బెదిరించారు. వక్స్ ఆస్తుల మీద వచ్చిన డబ్బును ముస్లింల అభ్యున్నతికే ఖర్చు చేస్తామని చెప్పారు. పైగా 123 స్థలాలలో అతి కొద్దిగా మాత్రమే ఖాళీగా ఉన్నాయనీ, మిగిలినవన్నీ ఆక్రమణలలోనే ఉన్నాయనీ, ఆక్రమణలు తొలగించే అధికారం ఇప్పుడు తమదని కూడా ఘరాకీ చెప్పారు.

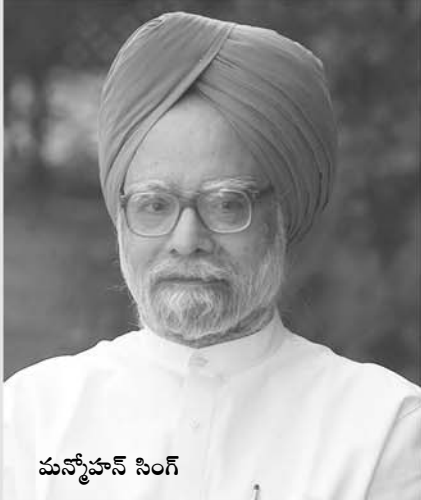
చివరికి బీజేపీ ప్రభుత్వం కానుకల వ్యవహారం మీద ఢిల్లీ న్యాయశాఖ ఉన్నతాధికారి జేఆర్ ఆర్డర్ నాయకత్వంలో దర్యాప్తు సంఘాన్ని నియమించింది. మే, 2016లో నియమించిన ఈ సంఘం ఆరు మాసాలకే నివేదిక ఇవ్వాలని గడువు విధించారు. కానీ ఈ ఆస్తులు వక్స్ బోర్డుకు చెందుతాయా లేదా అనే కీలక అంశాన్ని నిర్ధారించడంలో ఆర్డర్ బృందం

సల్మాన్ ఖుర్షిద్

విఫలమైందని విమర్శ వచ్చింది. మరొక ఆరు మాసాలు ఇచ్చాక కూడా ఆ బృందాన్ని లక్ష్యాన్ని సాధించలేకపోయింది. దీని పరిష్కార బాధ్యత నాటి వక్స్ బోర్డు కమిషనరు అప్పగించారు. ఇతడు ఆప్ ప్రభుత్వం నియమించిన వ్యక్తి. దీనితో కథ మళ్లీ అడ్డం తిరిగింది.

ఈ అంశం మీద ఇదే చానల్ నిర్వహించిన చర్చలో పాల్గొన్న ప్రముఖ కాలమిస్ట్ ప్రొఫెసర్ అతీక్ ఉర్ రహమాన్, 'వక్స్ అంటే పవిత్ర ఖురాన్

మన్మోహన్ సింగ్

ప్రాతిపదికగా నడుస్తుంది. ఏదైనా ఆస్తి సందేహాస్పద మైనదని అనుకుంటే ఇస్లాం చట్టాల పరీక్షలో నిలబడదు' అని అన్నారు. 2005లో తాజ్ మహల్ తమదేనని వక్స్ బోర్డ్ ప్రకటించింది. అందుకు సుప్రీం కోర్టు ఇది ఎప్పుడు దఖలు పడిందని ప్రశ్నించింది. అంతేకాదు, షాజహాన్ మీకు ఎప్పుడు దఖలు పరిచాడో చెప్పే పత్రం చూపాలని ఆదేశించింది. అంతా మౌనం దాల్చారని విష్ణు జైన్ ఇదే చర్చలో అన్నారు. వక్స్ ఆస్తులకు ఎన్ని కోణాలో కదా! ★

నేటి రూపు సంతరించుకున్నది చట్టం. నరనరాన హిందుత్వ వ్యతిరేకతను జీర్ణించుకున్న ద్రవిడ మున్నేట్ర కణగం అధికారంలో వచ్చి పచ్చి హిందూ వ్యతిరేక విధానాలను అవలంబిస్తున్న తరుణంలోనే వక్స్ బోర్డ్ ఇలా రెచ్చిపోగలిగిందంటే అతిశయోక్తి కాదు. ద్రవిడ ఉద్యమమే పునాదిగా ఆవిర్భవించిన ఈ పార్టీ వ్యవస్థాపకుడు కరుణానిధి హిందూత్వం మీద విషం చిమ్మడమే పనిగా అవకాశవాద రాజకీయాలకు పెద్ద పీట వేశారు. రాష్ట్రంలో మత మార్పిడులు, ఉగ్రవాద కార్య కలాపాలు, ఆలయ భూముల దురాక్రమణలు పెట్టేగి పోతున్నా అడ్డుకోకపోగా, పరోక్షంగా ప్రోత్సహించిన సందర్భాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. రాజకీయంగా అవసరం అనుకుంటే ఏ పార్టీతో అయినా చేతులు కలిపేవారు. హిందువులను కులాల పేరిట విభజించి ఓట్లు దండుకోవడం డీఎంకేకు వెన్నతో పెట్టిన విద్యు కరుణానిధి వారసుడు స్టాలిన్ ఈ విషయంలో

రెండూకులు ఎక్కువే చదివారు. దాని ఫలితమే ఇప్పుడు రాష్ట్రంలోని పరిస్థితులు. కరుణానిధి ఏనాడూ దేవాలయానికి వెళ్లేడు. కానీ అసెంబ్లీ ఎన్నికలకు ముందు హిందువులను ఆకట్టుకునేందుకు ఆలయాల చుట్టూ తిరిగారు స్టాలిన్. హిందువులు తీర్థయాత్రలకు వెళ్లేందుకు ఆర్థిక సాయం చేస్తామని మ్యానిఫెస్టోలో ప్రకటించింది డీఎంకే. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా శిథిలావస్థలో ఉన్న ఆలయాలలో జీర్ణోద్ధరణ పనులు చేపడతామని, పూజారులకు పంచెలు ఇస్తామని వాగ్దానం చేయడం ద్వారా హిందూ వ్యతిరేకతను చెరిపేసుకోబోతున్నట్లు కనిపించారు. కానీ ఓడ దాటాక బోడి మల్లన్న అన్న చందాన, అధికారంలోకి రాగానే ముసుగు తొలగించి నిజరూపం చూపించింది డీఎంకే. ప్రభుత్వం గుడులను కూలగొడుతుంటే, వాటి ఆస్తులను వక్స్ బోర్డు, మిషనరీలు కబ్జా చేస్తున్నాయి. గతంలో పోలిస్తే డీఎంకే మళ్లీ అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత తమిళ

నాడులో మత మార్పిడులు, క్రైస్తవ-ఇస్లాం శక్తుల ఆగడాలు పెరిగాయి. ఏకంగా పాఠశాలలో మత మార్పిడులు చేస్తూ చిన్నారుల మెదళ్లను కలుషితం చేస్తున్నారు. స్వతంత్రంగా ఉన్న దేవాలయాలపై పెత్తనానికి ప్రయత్నిస్తోంది స్టాలిన్ ప్రభుత్వం.

గ్రామస్థల వద్ద పక్కా పత్రాలు

తిరుచందూరు వాసులంతా జిల్లా కలెక్టర్ ఎం. ప్రదీప్ కుమార్ దగ్గరకు వెళ్లి తమ భూయాజమాన్య పత్రాలు చూపించి మొరపెట్టుకున్నారు. ఈ విషయాన్ని పరిశీలించి తగిన చర్యలు తీసుకుంటా నని ఆయన హామీ అయితే ఇచ్చారు. గ్రామస్థలంతా ఈ వ్యవహారంపై ఆగ్రహంతో ఉన్నారు. తమను వీధిన పడేసే హక్కు వక్స్ బోర్డు, ప్రభుత్వంతో సహా ఎవరికీ లేదని చెబుతున్నారు. తమ గ్రామంలో ముస్లింలకు ఎలాంటి ఆస్తులు లేవని చెబుతున్నారు. 1927-1928లో ఆస్తుల పరిధిని సూచిస్తూ పత్రాలు స్పష్టంగా ఉన్నాయని గ్రామ పంచాయితీ మాజీ అధ్యక్షుడు ధనపాల్ చెబున్నారు. ఈ ఆస్తులు ముస్లింలవని చెప్పేందుకు ఎలాంటి పత్రాలు లేవని స్పష్టం చేశారు. సుందరేశ్వరర్ ఆలయంలో శ్రీరంగానికి సంబంధించిన అనేక ఆచారాలను గ్రామంలో నిర్వహిస్తున్నామని, వక్స్ బోర్డు తమ భూమిని దాని సొంతమని ఎలా చెబుతుందని

1927-1928లో ఆస్తుల పరిధిని సూచిస్తూ పత్రాలు స్పష్టంగా ఉన్నాయని గ్రామ పంచాయితీ మాజీ అధ్యక్షుడు ధనపాల్ చెబున్నారు. ఈ ఆస్తులు ముస్లింలవని చెప్పేందుకు ఎలాంటి పత్రాలు లేవని స్పష్టం చేశారు. సుందరేశ్వరర్ ఆలయంలో శ్రీరంగానికి సంబంధించిన అనేక ఆచారాలను గ్రామంలో నిర్వహిస్తున్నామని, వక్స్ బోర్డు తమ భూమిని దాని సొంతమని ఎలా చెబుతుందని

చిదంబరం ఆలయం ఆస్తులపై రాద్ధాంతం

నాస్తికత్వాన్ని సమర్థించే వారికి ఆలయాలపై మమకారం, పెత్తనం ఎందుకు? వారి మమకారం హిందూ దైవం మీద కాదు. ఆలయ ఆస్తుల మీద. చిదంబరంలోని సుప్రసిద్ధ నటరాజస్వామివారి ఆలయం విషయంలో స్థాలిన్ ప్రభుత్వం దూకుడు ఇదే విషయాన్ని స్పష్టం చేస్తోంది. దీక్షితార్ల నిర్వహణలో ఉన్న ఈ ఆలయంపై పెత్తనం కోసం 2005లో డీఎంకే ప్రభుత్వం బ్రష్టిలను, దేవదాయ కమిషనర్‌ను నియమించింది. ప్రభుత్వ జోక్యం సరికాదంటూ వంశ పారంపర్య ప్రధాన అర్చకులు హైకోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు చేయగా ప్రభుత్వానికి అనుకూలంగా తీర్పు వచ్చింది. దీంతో అర్చకులు సుప్రీంకోర్టుకెళ్లారు. ఆలయ నిర్వహణపై సర్వహక్కులు వంశపారంపర్య దీక్షితార్లదేనంటూ సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది. ఆ తర్వాత అధికారంలోకి వచ్చిన అన్నాడీఎంకే ఆ ఆలయ వ్యవహారాలలో పెద్దగా జోక్యం చేసుకోలేదు. డీఎంకే ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తరువాత మరోసారి ఈ ఆలయంపై కన్నేసింది. పద్దులు సరిగా నిర్వహించడం లేదంటూ భక్తుల ముసుగులో కొందరు వ్యక్తులు ఇచ్చిన ఫిర్యాదును ఆసరాగా చేసుకుంది. ఆలయంలో అసలేం జరుగుతున్నదో పరిశీలించేందుకు ప్రభుత్వం ప్రత్యేక కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. ఆలయ సంపద వివరాలు తెలపాలిందిగా దీక్షితార్ల వర్గానికి రాష్ట్ర హిందూ ధర్మదాయ శాఖ నోటీసులు పంపించింది. రాష్ట్ర దేవదాయ అధికారులు ఆలయానికి తనిఖీకి వచ్చినప్పుడు వివరాలు ఇచ్చేందుకు దీక్షితార్లు నిరాకరించారు. భక్తులు ఎలాంటి ఫిర్యాదులు చేశారన్న వివరాలను వెల్లడించలేదని, చట్టప్రకారం తమను సంప్రదించలేదని వారు వాదించారు. ఆలయ వ్యవహారాల్లో జోక్యం చేసుకునే అధికారం దేవదాయశాఖకు లేదని ప్రకటించారు. ద్రావిడన్ మోడల్ పాలన మాకు అక్కరలేదంటూ దీక్షితార్లు గట్టిగానే జవాబుచ్చారు.

దీక్షితార్లు వ్యతిరేకించినా తాము పట్టుబడిలేదని లేదని తమిళనాడు దేవదాయ శాఖ మంత్రి పీకే శేఖర్‌బాబు మీడియాకు చెప్పారు. దీక్షితార్లు లెక్కలు చెప్పకుండా వివరాలు దాచిపెట్టి అవినీతికి పాల్పడుతున్నారని డీఎంకే దుష్ప్రచారం మొదలు పెట్టింది. దీంతో తాము పారదర్శకంగా ఉన్నామని భక్తుల ముందు నిరూపించుకోవాలని నిర్ణయించారు దీక్షితార్లు.

దీక్షితార్లు అంగీకరించడంతో ఆలయ సంపద వివరాలను సేకరిస్తున్నారు దేవదాయ శాఖ అధికారులు. స్వామివారికి ఎన్నో ఆభరణాలు ఉన్నాయి. ఈ ఆభరణాలన్నీ మొదట 1956లో లెక్కించి ఆ వివరాలు పొందుపరిచారు. అప్పటి నుండి, ఆభరణాలు వివిధ దశలలో ఆడిట్ చేసినప్పటికీ వివరాలు తమకు ఇవ్వాలని పట్టుబడుతోంది ప్రభుత్వం.

రాష్ట్ర ఆలయాల సంపదను డీఎంకే సర్కారు దోచుకుంటోందని స్థాలిన్ ప్రభుత్వం మీద కొద్ది నెలల క్రితం హిందూ పీఠాధిపతులు సంచలన వ్యాఖ్యలు చేశారు. ప్రభుత్వాలు అధీనంలో ఉన్న ఆలయాలలో హుండీలలో కాసుకలు వేయరాదని భక్తులకు పిలుపునిచ్చారు. దేవదాయ శాఖను రద్దు చేయాలని డిమాండ్ చేశారు. ఆలయాల సంపద, ఆదాయంపై ప్రభుత్వ పెత్తనాన్ని ప్రశ్నించారు. శైవ క్షేత్ర ఆలయాల సంపదపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధం లేదని స్పష్టం చేశారు. తాము రాజకీయాలు చేస్తే పరిస్థితి మారిపోతుందని స్వామీజీలు స్థాలిన్ ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరించారు.

గ్రామస్థులు ప్రశ్నిస్తున్నారు.

వక్స్ బుకాయింపు

తిరుచందూరు మాత్రమే కాదు. ఇక్కడి 18 గ్రామాలలోని భూములన్నీ వక్స్ బోర్డు పేరిట మారిన సంగతి కూడా వెలుగులోకి వచ్చింది. ఈ భూములు తమవేనని వాదిస్తోంది తమిళనాడు వక్స్ బోర్డు. ‘ఈ ఆస్తులు అనేక వక్స్ సంస్థల క్రింద రిజిస్టర్ అయినాయి. బోర్డు భూమిని స్వచ్ఛందంగా ఉపయోగించుకోవడానికి ప్రజలను అనుమతిస్తుంది. అయితే, వివిధ ప్రదేశాలలో ఆక్రమణలు జరిగాయి. అందుకే లావాదేవీలను నిలిపివేయడానికి వక్స్ బోర్డు అధికారికంగా అన్ని వివరాలను 12 సబ్-రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయాలకు ఇచ్చింది.’ అని చెబుతున్నారు రాష్ట్ర బోర్డు చైర్మన్ అబ్దుల్ రెహమాన్.

తిరుచందూరు వంటి కొన్ని గ్రామాల్లో చాలా వరకు పైవేట్ లావాదేవీలు పూర్తిగా నిలిచి పోయాయని స్థానికులు చెప్పారు. గ్రామస్థులంతా వక్స్ కు చెందిన ఆస్తులలో నివసిస్తున్నారని, వారు ఎలాంటి లావాదేవీలు చేయలేరని రెహమాన్ చెబుతున్నారు. హైగా “వక్స్ ఆస్తుల విషయంలో మత కోణం చాలా దురదృష్టకరం” అంటూ తెంపరితనం ప్రదర్శిస్తున్నారు. గ్రామస్థులు మతవరమైన సమస్యలను ప్రస్తావించేలా ప్రకటనలు చేస్తున్నారని వాపోయారు. బీజేపీ నేత అల్లూరు ప్రకాశ్ గ్రామాన్ని సందర్శించారు. హిందువులు నివసించే గ్రామంలో వక్స్ బోర్డుకు సంబంధం ఏమిటని ప్రశ్నించారు. ఇస్లాం పుట్టిందే 1300 సంవత్సరాల క్రితం. ఆ తర్వాత భారతదేశానికి ఆ మతం వచ్చింది. మరి 1500 ఏళ్ల నాటి ఆలయం మీద ఆ మతానికి హక్కు ఎలా వచ్చింది అనే ప్రశ్నకు అధికారులతో పాటు వక్స్ బోర్డు దగ్గరా సమాధానం లేదు.

తాత ముత్తాతల కాలం నుంచి తమ స్వేదాన్ని చిందించి పండించుకున్న భూములన్నీ ఒక్కసారిగా తమవి కావని తెలిస్తే ఎలా ఉంటుంది? ప్రస్తుతం తిరుచందూరు గ్రామస్థులు ఎదుర్కొంటున్న పరిస్థితి ఇదే. హిందూ మెజారిటీ ఉన్న గ్రామాల్లో ఆలయాలతో సహా భూములన్నీ తమిళనాడు వక్స్ బోర్డు ఆస్తిగా ఎలా ప్రకటించుకుంటుంది? ఇందుకు ప్రభుత్వంలో ఉన్నవారు ఎలా అనుమతించారు? నివాస, వ్యవసాయ భూములకు సంబంధించిన అన్ని పత్రాలు తమ వద్ద ఉన్నప్పుడు వక్స్ బోర్డు మొత్తం దీనికి అసలైన యజమాని అని ఎలా చెప్పగలదని గ్రామస్థులు ప్రశ్నిస్తున్నారు. నిజమే, ఎలాంటి ప్రాథమిక ఆధారాలు లేకుండా ఈ భూమి తమదేనని వక్స్ బోర్డు ఎలా ప్రకటిస్తుంది? దీనికి వెనుక ఉన్న అండ ఎవరిది? ఈ ఘటనలో వక్స్ బోర్డు నిరంకుశంగా వ్యవహరిస్తోంది. అధికారంలో ఉన్న స్థాలిన్ ప్రభుత్వం నోరు మెదపడం లేదు.

వ్యాసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

వందనం

ఇంటింటా ప్రభవించిన
 త్రివర్ణ కేతనం
 పింగళి వెంకయ్య ఘనత
 సుమసుందర వెలుగు దివ్య
 పరదాస్యపు శృంఖలాల
 విచ్చేదనకు శంఖమూది
 పౌరుషానికి ప్రతీకలా
 వినువీధుల ధ్వజమెత్తి
 చాచినావు దశదిశలా
 తల్లి భారతి దివ్య చరితను
 ఉరికొయ్యల ముద్దాడి
 చెరసాలలు చవిచూసి
 ఆత్మార్పణ గావించిన
 త్యాగధనులకు సాక్షివి
 కవి గాయక వైతాళికులు
 నుతలను అందుకొంటూ
 శాంతిపూలు చల్లుకుంటూ
 ప్రగతి పథాన సాగుతున్న
 అమృతోత్సవ వేళ
 అందుకొను 'మా' స్వతంత్ర భారతీ
 తనయుల అక్షరాంజలి

కారువ్రాసేలు హరీనాథ్

9703542598

విజయ 'సంతోష'ం అశేష సంఘ విశేష అతిథి

సంతోషది హరియాణా. స్వస్థల్ జోనియా

వాస్. జీవితంలో మరువలేని సంవత్సరాలు 1992, 1993. అంటే దరిదాపు మూడు దశాబ్దాల కిందటి సంగతి. రెండు పదుల వయసులోనే ఎవరెస్టు శిఖర అధిరోహణ. అటు తర్వాత-జాతీయ స్థాయిలో సాహసిగా పురస్కార స్వీకరణ. మరికొంత కాలానికే భారత ప్రభుత్వం నుంచి 'పద్మశ్రీ'గా సంభావనం. స్వరాష్ట్ర ప్రభుత్వం గుర్గావ్ ప్రాంతంలోని ఒక రోడ్డుకు ఆమె పేరు పెట్టి గౌరవాభిమానాల్ని చాటు కుంది. సాధించిన విజయాలతో ఊరుకోలే దామె- నిత్య నూతనశక్తిని సొంతం చేసుకున్నారు. వర్తమానం వైపు చూపు సారించి, భవిష్యత్తును సందర్శించగల పరిణతి సంపాదించుకున్నారు. 'అన్నట్లు మీ పుట్టినరోజు పదో తేదీ కదా. ఆర్.ఎస్.ఎస్. అతిథ్యం అందుకున్న నాలుగురోజులకే జన్మదినోత్సవం చేసుకుంటున్నారు కదూ' అని వత్రికలవారు ప్రస్తావించిస్తే, చిరునవ్వుతో బదులిచ్చారెలా 'ప్రతీ పుట్టుకకీ పరమార్థం ఉండాలంటాను. నాది చిన్నపాటి గ్రామం. రేవారి ప్రాంతంలో ఉంది. నాకు ఐదుగురు అన్నయ్యలు. కుటుంబంలో అమ్మాయిని నేనొక్కదాన్నే. తదుపరి చదువంతా ఢిల్లీలో సాగింది. కళాశాల విద్య జైపూర్లో అయింది. అక్కడ మా మహారాణి కాలజీ పేరు తగినట్లే ఉండేది. అక్కడే పర్వతారోహణ అంటే ఏమిటో తెలిసింది. నా గదిలోని మిత్రులు, ఆ అమ్మాయిలు అదొక అలవాటుగా ఉండేవారు. నాకూ అదే అలవాడింది. పనిలో పనిగా ఒక శిక్షణ సంస్థలో చేరి బాగా రాటుదేలాను. రెండు పదుల వయసులోనే ఎవరెస్టు అధిరోహిస్తానని నేనైతే అనుకోలేదు. అయినా అదే సాధ్యమైంది. అంతే ఉత్సాహశక్తితో మరోమారు వెళ్లి ఆ శిఖరాగ్రన మన పతాక ఎగురేశాను. ఇండో-టిబెటన్ సరిద్దు దశంలోనూ పోలీసునయ్యాను. హిమాలయ పర్వతాలమీద, చుట్టుపక్కల ప్రదేశాల్లో వ్యర్థపదార్థాల ఏరివేతకీ శ్రమించాను. పర్యావరణ పరిరక్షణకీ నా వంతు కృషి చేశానన్న సంతృప్తి పొందగలిగాను. నా దృష్టిలో శిఖరారోహణ అనేది కేవలం క్రీడాంశమే సాహస కార్యక్రమమే కాదు. అందులోనే స్వచ్ఛంద సామాజిక సేవ ఇమిడి ఉండాలని బలంగా కోరుకుంటున్నా. పాటవం వ్యక్తపరచడం ఒకటే కాకుండా, సేవాను రక్షి

సంతోష
యాదవ్

ఘన విజయదశమి. దసరా మహోత్సవం. అక్టోబర్ ఐదున ఊరూవాడా నవోత్సాహ సంరంభం. సరిగ్గా ఇదే రోజున నాగపూర్లోని రేషింబాగ్ మైదానంలో వేడుకే వేడుక. సందడే సందడి. అదే ఈ ఏడాది పండుగ ప్రత్యేకత. ఏది? రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ దశాబ్దాలుగా నిర్వహిస్తున్న ఇంతటి ప్రతిష్టాత్మక సభకు ప్రధాన అతిథి సంతోష యాదవ్ కావడం! మహిళామణి దీపంగా వెలుగుతున్న ఒకరిని ప్రత్యేకించి ఆహ్వానించి సత్కరిస్తుండటం గడచిన 97 సంవత్సరాల్లో ఇదే ప్రప్రథమం. నిర్వాహకులకు, సన్మాన స్వీకర్తకు సగర్వకారణం. పేరులోని సంతోషాన్ని తీరులోనూ కనబరిచే ఆమె ఒక వ్యక్తి కాదు. ఐక్య శక్తి. మన భారత త్రివిధ దళాల రీతిని ఇప్పుడు సందర్భోచితంగా తలచుకుందాం. నౌకాదళానిధి గర్జన. పదాతి బలాలనిధి విజృంభణ. విమాన బలగానిధి ప్రజ్వలన. ఈ మూడింటి వేనక ఉన్న ఏకసూత్రం సాహసం. అన్నింటినీ కలగలిపిన సాహసికురాలు ఆమె. ఎంతో ఎత్తుగా ఉన్న ఎవరెస్టు శిఖరాన్ని ఇప్పటికీ రెండుమార్లు అధిరోహించిన మహా ధీమంతురాలు. ఇంతేకాదు.. అదే ఎవరెస్టును చైనా ముఖ ప్రాంతం నుంచి అధిరోహించిన తొలి వనితా తానే. 'నా జాతి జయము పండిచుకొనియె, నా సీమ వెలుగునింపించుకొనియె! విశ్వవిశ్రుతమీనాటి విజయదశమి, భువన పానమీ మహోత్సవ మహస్సు' అన్నట్లు 54 ఏళ్ల ప్రాయానా నిరంతరోత్సాహి సంతోష.

మిశ్రితం చేయాలని ఆచరణలో చూపించాను. అందుకే పుట్టుకకు పరమాధ్యక్షుడనేది ఉండి తీరాలని' చిరునవ్వుతో బదులిచ్చారామె.

నిరంతర సేవా నిరతి

ప్రాణాలకు తెగించి సాహసాలు చేయడమే కాదు, ఇతరుల ప్రాణాలు కాపాడటంలోనూ ముందే ఉంటారు సంతోష్. ఒకసారి శిఖరారోహణ యాత్రలో ఉండగా, సమీపంలోని మోహన్సింగ్ అనే వ్యక్తికి విపత్తుర స్థితి ఎదురైంది. తెచ్చుకున్న ప్రాణవాయువు పూర్తయి, నిస్సహాయంగా మిగలడాన్ని చూసి మెరుపు వేగంతో స్పందించారామె. తన సిలిండర్ ద్వారా ప్రాణవాయువునిచ్చి ప్రాణదానం చేసినప్పుడు, ఆ వ్యక్తి కృతజ్ఞతగా చూసిన చూపు ఎప్పటికీ మరవ లేనంటారు. ప్రతివారు ప్రాణరక్షణ చేసుకోగలిగి ఉండాలని, పక్కనున్నవారిని కాపాడగలగాలని చెప్తుంటారు. దీనికి జాతీయ కాడెట్ శిక్షణ కళాశాల స్థాయి నుంచీ సహకరిస్తుందంటారు. ఆమె ఆర్థిక శాస్త్రంలో ఆనర్స్ చేసినా, క్రీడలంటే మక్కువ చూపిస్తుంటారు. ఎన్సీసీని నిర్బంధం చేస్తే యువతరం అన్ని విధాలా ముందడుగు చేస్తుందని బలంగా నమ్ముతుంటారు. గ్రామీణ ప్రాంతం నుంచి వచ్చిన స్త్రీ పలు రికార్డులు సృష్టించడమంటే మాటలు కాదు. ఇందుకు ఉత్తర కాశీ కేంద్రంగా ఉన్న నెహ్రూ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మాంటెనిరింగ్ ఎంతో దోహద పడిందంటారు. కఠిన శిక్షణ పొంది, అభ్యాసాలు సాగించి, రకరకాల పరీక్షల్లో నెగ్గి 'ఎ' గ్రేడ్ కైవసం చేసుకున్నారు. పరీక్షల్లోనైనా శిక్షణపరంగానైనా ఎప్పుడూ ప్రథమురాలే. సాహస కార్యక్రమాల్లో సదా ముందువరసనే ఉండేవారు. అంతర్జాతీయ స్థాయిలో పర్వతారోహణ శిబిరం - నిర్వహణ ప్రక్రియను అప్పట్లో ఆరంభించినప్పుడు వనితల నుంచి మొదటి అడుగు సంతోష్. అప్పుడామెకు ఇరవై రెండేళ్లు. బృందంలో 31 మంది సభ్యులలో ఆమె ఏకైకమహిళ కావడం విశేషంజ పట్టు వీడకుండా, ఎక్కడా నడలకుండా పర్వతాన్ని అధిరోహించి శభాష్ అనిపించుకున్నారు. మరుసటి సంతృప్తంలోనే ఇండియా - తైవాన్ బృందానికి ఎంపికయ్యారు. మొత్తం 18మంది జట్టులో తనదైన ప్రత్యేకత చూపి నిర్వాహకుల - శిక్షక ప్రముఖుల అభినందన లందుకున్నారు. అనేక రకాల కష్టనష్టాలను

జంధ్యాల చైతన్యబాబు
సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ప్రాణాలకు తెగించి సాహసాలు చేయడమే కాదు, ఇతరుల ప్రాణాలు కాపాడటంలోనూ ముందే ఉంటారు సంతోష్. ఒకసారి శిఖరారోహణ యాత్రలో ఉండగా, సమీపంలోని మోహన్సింగ్ అనే వ్యక్తికి విపత్తుర స్థితి ఎదురైంది. తెచ్చుకున్న ప్రాణవాయువు పూర్తయి, నిస్సహాయంగా మిగలడాన్ని చూసి మెరుపు వేగంతో స్పందించారామె. తన సిలిండర్ ద్వారా ప్రాణవాయువునిచ్చి ప్రాణదానం చేసినప్పుడు, ఆ వ్యక్తి కృతజ్ఞతగా చూసిన చూపు ఎప్పటికీ మరవ లేనంటారు.

దాటుకుంటూ, అడ్డుగోడలను తొలగించుకుంటూ, లక్ష్యం చేరి ప్రపంచ ప్రసిద్ధుల కితాబులకు పాత్రురాలయ్యారు. సంతోష్ యాదవ్ కు వెనుదిరగకుంటే నచ్చదు. అనుకున్న ధ్యేయం నెరవేరే దాకా విశ్రాంతి విరామాలన్న మాటే ఉండదు.

సదా ఆచరణ వాదం

కేంద్ర హోంమంత్రిత్వశాఖ ఆమె ప్రతిభాపాట వాలను గుర్తించింది. విలక్షణతను సత్కరించింది. పర్యవసానంగానే సరిహద్దు భద్రతాదళంలో సంతోష్ కు చోటు లభించింది. అప్పుడామె ఇండో టిబెటన్ బార్డర్ పోలీస్ లో ఒక అధికారి. ఇండో - జపాన్ సంయుక్త నిర్వహణలోని కాంచనగంగ ఆరోహక బృందంలో కూడా సభ్యురాలయ్యారు. గిన్సెస్ బుక్ ఆఫ్ వరల్డ్ రికార్డ్స్ లో ఆమె పేరు చోటు చేసుకోవడం మరో ప్రత్యేక అంశం. 1994ల... అంటే 27 ఏళ్ల వయసులో ఈ విశిష్టతను సొంత చేసుకున్నారు. నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనల్ రీసెర్చ్ అండ్ ట్రైనింగ్ దృష్టిని ఆకర్షించారు. ఫలితంగా పాఠ్య పుస్తకాల్లో జీవితచరిత్ర - అద్భుత ఘట్టాలను పొందుపరచగలిగారు. వివిధ తరగతుల విద్యార్థిని విద్యార్థులు సంతోష్ యాదవ్ గురించి చదువుతున్నారు ఇప్పటికీ. రచనలు చేయడంలో ఆమెది అందెవేసిన చెయ్యి. పర్యటక రంగంలో పర్యావరణ పాత్ర, ప్రాధాన్యతలపైన అనేకం రాశారు. ప్రస్తుత సమస్యలు, స్థితిగతులు, పరిష్కార మార్గాలకు సంబంధించి వ్యాసాలెన్నో వెలయించారు. దేశీయం గానే కాకుండా విదేశీ భాషల్లోనూ ఎన్నో రచనలు ప్రచురితమయ్యాయి. సాహసక్రీడల పుట్టు పూర్వోత్తరాల మీద రాసినవన్నీ ప్రశంసలను కైవసం చేసుకున్నాయి. సేవలు, సాహస కార్యకలాపాలు ఇంకా ఇంకా కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. యోగా జీవన విధానంగా మారాలంటూ ఏకంగా ఉద్యమమే చేస్తున్నారామె. వ్యక్తిగతంగా, వ్యవస్థాపరంగా రావాల్సిన మార్పు చేర్పులపై రచనలు చేయడంతో పాటే ప్రసంగాలిస్తున్నారు. స్వామి సత్యానంద సంప్రదాయ విధానంలో శిక్షణలనూ కొనసాగిస్తున్నారు. బిహార్ సూల్ ఆఫ్ యోగా నిర్వహించే అన్ని కార్యక్రమాల్లో కూడా కీలకభూమిక ఆమెదే. వ్యక్తిత్వం,

మూర్తిమత్వ పరంగానూ తాను ఉపన్యాసాలిస్తూ వస్తున్నారు. నాయకత్వ శిక్షణ, బృంద నిర్మాణ వైసం, విపత్తులను ఎదుర్కొనే పద్ధతులపైన శిక్షణ తరగతులు నిర్వహిస్తున్నారు. భారతీయ సమాజంలో స్త్రీ నిర్వహించాల్సిన బాధ్యతలు వివరణలో వీడియోలు రూపొందిస్తున్నారు సాహస సంతోష్. ఇన్ని కారణాల వల్లనే దసరా మహోత్సవాల ముఖ్య అతిథి అయ్యారప్పుడు. తన భావాలు, అనుభవాలను వనితాలోకానికి వివరించనున్నారు.

అంతా ఉచితం, స్వచ్ఛందమే

ఆమె సృజనశీలి, క్రియాశీలి. ఆలోచనలతో ఆగరు, ఆచరణతో సాగిపోతుంటారు. మాటలతో సరిపెట్టుకోరు, అవి చేతలయ్యేవరకు ఊరుకోరు. పాఠశాలలు, కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాలు, ప్రభుత్వ శిక్షణ తరగతులు నిర్వహిస్తున్నారు. విద్యారంగంలో క్రీడలకు ఉండాలన్న ప్రత్యేక స్థానాన్ని చాటిచెప్పన్నారు. మన దేశంలోనే కాకుండా, విదేశాల్లోని భారత సంతతివారికీ ఆ స్ఫూర్తిదాయని సేవా సహాయ సహకారాలు అందుతున్నాయి. అత్యంత ముఖ్య విషయం: తన ఏ కార్యక్రమానికీ ఆమె ఒక్క రూపాయి అయినా సరే తీసుకోరు! ఉచితంగా, స్వచ్ఛందంగా చేసేది మాత్రమే సేవ అవుతుందని త్రికరణశుద్ధిగా విశ్వసిస్తారు. భారతీయ సమాజ వ్యవస్థకు ఆదర్శప్రాయాలు కావాలన్నది ఆమె మనసులోని మాట. భర్త ఉత్సాహ ప్రోత్సాహాలు, ఇద్దరు బిడ్డల (ప్రతాప్, నందిని) ముద్దుముచ్చట జీవితాన్ని సుఖవంతం చేస్తుంటే... మహదానందమే. సంతోషాన్ని, సంతృప్తిని అందుకుని, తిరిగి సమాజానికి అందించాలన్న ఆమె కృతనిశ్చయం ఎంతైనా దీప్తిమంతం. దేశరాజధాని నగరంలోని హరియాణా ప్రభుత్వ అతిథి గృహంలో ఉంటున్నప్పుడు బోధనలతోను రోజంతా గడిచిపోతుంది. విశ్రాంతి తెలియని, విరామం ఎరుగని సంతోష్ యాదవ్ కు ఈ దసరా శుభ సందర్భంలో సత్కారం, 'సంఘ' అందిస్తున్న ఆతిథ్యం ఎంతైనా చరిత్రాత్మకం. మేటి మహిళకు లభించే ఈ పురస్కృతి అందరికీ ఆనందదాయకం. సంతోష్ యాదవ్ గారూ! మీకిదే అక్షరాభివాదం. ★

కేటీఆర్ కు ఆ ధైర్యం ఉందా?

ఈ సెప్టెంబర్ 17న ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖరరావు తనయుడు, ఐటీ మంత్రి కేటీఆర్ ఒక ట్వీట్ చేశారు. అందులో సెప్టెంబర్ 11, 1948న ఆర్ఎస్ఎస్ నాటి సర్ సంఘచాలక్ ఎంఎస్ గోళ్వల్కర్ జీకి సర్దార్ పటేల్ రాసిన లేఖను ఉటంకించారు.

“ఆర్ఎస్ఎస్ ప్రసంగాలన్నీ మతపరమైన విషంతో నిండి ఉన్నాయి. ఆ విషం ఫలితంగా గాంధీజీ హత్యతో దేశం అతిపెద్ద మూల్యం చెల్లించుకోవలసి వచ్చింది.” అని పేర్కొన్నారు.

అయితే, అదే లేఖలోని సారాంశం ఇది- ‘హిందూ సమాజానికి ఆర్ఎస్ఎస్ ఎంతో సేవ చేసిందనడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు. సహాయం, నిర్మాణాత్మక సహకారం అవసరమైన అన్ని చోట్లా యువకులు, మహిళలను, పిల్లలను స్వయంసేవకులు సంరక్షించారు. వారికి ఎంతో సహాయంగా నిలిచారు. ఈ విషయాన్ని అర్థంచేసుకునే సామర్థ్యం ఉన్న ఏ వ్యక్తికి దానిపట్ల ఎటువంటి అభ్యంతరం ఉండదు. వేరేగా లేక వ్యతిరేకంగా కాక, ఆర్ఎస్ఎస్ కార్యకర్తలు కాంగ్రెస్ లో చేరి వారి దేశభక్తి కార్యక్రమాలు కొనసాగించాలని నేను పూర్తిగా నమ్ముతున్నాను.’ అని పటేల్ అన్నారు. కానీ కేటీఆర్ దాని మూలం చెప్పకుండా, పై విధంగా ట్వీట్ చేశారు.

అప్పటి హోంమంత్రి సర్దార్ పటేల్, ఆర్ఎస్ఎస్ సర్ సంఘచాలక్ ఎంఎస్ గోళ్వల్కర్ జీకి మధ్య జరిగిన సంభాషణ ‘జస్టిస్ ఆన్ ట్రయల్’ అనే పుస్తకంలో ఉంది.

ఎంతో గౌరవ ప్రదమైన పదవిలో ఉండి, సమాచార మంత్రి కూడా అయిన కేటీఆర్.. పటేల్ చెప్పిన విషయాలను వక్రికరించారు. ఇది ఆయన హోదాకు ఎంత మేరకు సబబు? ఇది సర్దార్ పటేల్ పట్ల అన్యాయం కాదా?

అదే లేఖలో, సర్దార్ పటేల్ ఇంకా ఈ విధంగా రాసారు.

Sardar Patel on RSS

Letter dt 11th Sept 1948 to M.S.Golwalkar by Sardar Patel

(in the same letter quoted by Minister of IT of Telangana, Sri K Taraka Rama Rao or KTR)

“There can be no doubt that the RSS did service to the Hindu society. In the areas where there was the need for help and organization, the young men of the RSS protected women and children and strove much for their sake. No person of understanding could have a word of objection regarding that”

and he writes further

“ I am thoroughly convinced that the RSS men carry on their patriotic endeavour only by joining the Congress and not by keeping separate or by opposing ”

నెహ్రూకి రాసిన లేఖలోనూ..

సర్దార్ పటేల్ ఫిబ్రవరి 27, 1948న ‘బాపూజీ హత్యకి కారణం, ఆర్ఎస్ఎస్ కుట్ర ఫలితం కాదు’ అని నెహ్రూకి రాశారు.

నాడు స్వయంగా సర్దార్ పటేల్ తన ప్రసంగంలో, ముస్లింలతో ఏమన్నారో కూడా ఇక్కడ గుర్తు చేసుకోవాలి.

He spoke in Calcutta on 3 January 1948 before a large crowd of five lakh people where he highlighted the huge task of reconstruction. He exhorted those Muslims who had favoured the idea of Pakistan to now show unequivocal loyalty to India:

One fact is indisputable. Many Muslims in India have helped for the creation of Pakistan. How can one believe that they can change overnight? The Muslims say that they are loyal citizens. Therefore, why should anybody doubt their bona fides? To them I would say: ‘Why do you ask us? Search your own conscience!’⁷³

He put across his idea without mincing words that those Muslims who had stayed back needed to show unalloyed loyalty to the homeland. His address to the Rajkot citizens on 13 November 1947 may be seen as the most blunt and unambiguous suggestion in this regard:

Source - Patel : Political Ideas and Policies by Shakti Sinha

జనవరి 3, 1948న, కలకత్తాలో 5 లక్షల మంది ప్రజల ముందు దేశ పునర్నిర్మాణం గురించి పటేల్ మాట్లాడారు. పాకిస్తాన్ ఏర్పాటుకి మద్దతిచ్చిన ముస్లింలు, భారతదేశం పట్ల తమ పూర్తి విశ్వాసం చూపించాలని ఆయన ఉద్బోధించారు.

‘ఒక విషయంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. చాలామంది భారతీయ ముస్లింలు, పాకిస్తాన్ ఏర్పాటుకి సహాయపడ్డారు. వారంతా రాత్రికి రాత్రే మారిపోయారని ఎలా నమ్మగలం? తాము విధేయత కలిగిన పౌరులమని, కాబట్టి వారిని ఎందుకు అనుమానించాలి అని ముస్లింలు అంటున్నారు. వాళ్లతో నేను ఇలా అంటాను ‘ఆ మాట మమ్మల్ని అడగడం ఎందుకు? మీ అంతరాత్మలలో తరచి చూడండి!’ అని అన్నారు.

భారతదేశంలో ఉండిపోయిన ముస్లింలు, దేశం పట్ల పూర్తి విశ్వాసం, విధేయత చూపించాలని ఆయన తన భావాన్ని సూటిగా వ్యక్తపరిచారు. నవంబర్ 13, 1947లో రాజ్ కోట్ ప్రజలను ఉద్దేశించి ఆయన చేసిన ప్రసంగం కూడా ఎంతో స్పష్టంగా, సూటిగా సాగింది.

అదొక్కటే కాదు, దేశ విభజన జరిగిన ఆ భయంకర సమయంలో తూర్పు, పశ్చిమ పాకిస్తాన్ లో హిందువులు పెద్దఎత్తున హృదయ విదారకమైన అత్యాచారాలకు, హింసకు, హత్యలకు గురైనప్పుడు, వాళ్లను పట్టించుకున్నది, కాపాడినది ఆర్ఎస్ఎస్. అంతేకాదు, ఆ కాలంలో ఆర్ఎస్ఎస్ అందించిన సహకారం, చేసిన త్యాగాల గురించి ఎంతోమంది సహృదయులు మాట్లాడారు కూడా..

భారతరత్న దాక్టర్ భగవాన్ దాస్, అక్టోబర్ 1, 1948న కింది విధంగా పేర్కొన్నారు.

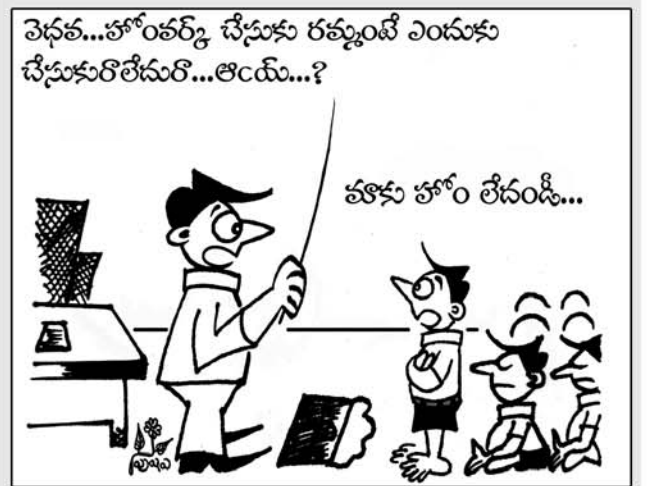
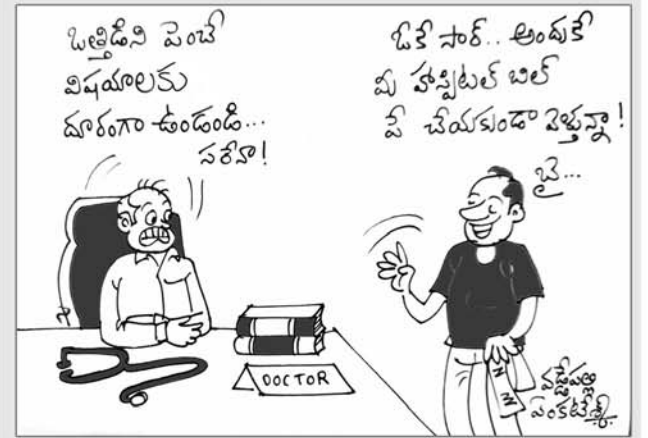
“సాయుధ దళాలతో దాడులు చేసి, భారత ప్రభుత్వ మంత్రులు, అధికారులను హత్య చేసి, ఎర్రకోటమీద పాకిస్తాన్ జెండా ఎగురవేసి భారత్ లో లీగ్ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేయాలనే ముస్లిం లీగ్ కుట్ర గురించి ఆర్ఎస్ఎస్ కార్యకర్తలు చాలా ముందుగానే నెహ్రూకి, సర్దార్ పటేల్ కి తెలియపరిచారని నాకు కచ్చితంగా తెలుసు. నిజాయితీ గల దేశభక్తులైన ఆర్ఎస్ఎస్ యువకులు, నెహ్రూ, పటేల్ లకు ముందుగానే ఆ సంగతి తెలియజేయకపోతే, ఈ రోజు దేశమంతా పాకిస్తాన్ అయి ఉండేది, లక్షలాది హిందువులు హత్యకు గురయ్యేవారు. లేదా బలవంతంగా మతమార్పిళ్లకు గురయ్యేవారు. భారతదేశం మరొకసారి బానిసత్వంలోనికి వెళ్లేది. ఇది దేనిని సూచిస్తుంది? ఆర్ఎస్ఎస్ స్వయంసేవకులను అణచివేసే బదులు, లక్షలాదిమంది ఆర్ఎస్ఎస్ దేశభక్తుల శక్తి సామర్థ్యాలను ప్రభుత్వాలు సద్వినియోగ పరుచుకుంటే దేశం బాగుపడుతుంది”. అని అన్నారు.

ఈ విషయాలపై స్పందించే ధైర్యం, నిజాయితీ కేటీఆర్ లో ఉందా? తెరాస, బీజేపీల మధ్య రాజకీయ దుమారాలు చెలరేగుతున్న నేపథ్యంలో కేటీఆర్ కావాలనే ఆర్ఎస్ఎస్ ను ఈ వివాదాల్లోకి లాగి విమర్శిస్తున్నారు. మజ్లిస్ పార్టీని సంతోషపెట్టడానికే ఆయన ఆర్ఎస్ఎస్ ని దుమ్మెత్తి పోస్తున్నారన్న సంగతి కూడా అందరికీ తెలిసిందే. ఈ చర్య వల్ల మజ్లిస్ (నాడు హిందువులను అనేక రకాల చిత్ర హింసలకు గురిచేసిన రజాకార్ల నాయకుడు కాసీం రజ్వీ స్థాపించిన పార్టీనే ఎంఐఎం) పార్టీతోనే కాక, కాంగ్రెస్ తో, చివరికి పాకిస్తాన్ మాజీ ప్రధాని ఇమ్రాన్ ఖాన్ నియాజిత్ కూడా తెరాసకి సారూప్యత ఏర్పడింది.

తెలంగాణ, హైదరాబాద్-కర్ణాటక, కర్ణాటక-హైదరాబాద్ ప్రాంతాల ప్రజలు అప్పటి హైదరాబాద్ రాష్ట్రానికి విముక్తి కలిగించి, భారతదేశంలో కలిసేందుకు అపార త్యాగాలు చేశారు. ఆ ప్రాంతం భారత యూనియన్ లో కలిసిన 1948, 17 సెప్టెంబర్.. చారిత్రక దినాన్ని అధికారికంగా జరుపుకోవాలని ప్రజల ఆకాంక్ష.

గత ఎనిమిది సంవత్సరాలుగా హైదరాబాద్ విమోచన ఉత్సవం జరపనందుకు ముఖ్యమంత్రి కేటీఆర్ ఎన్నో విమర్శలను ఎదుర్కొన్నారు కూడా. అధికారంలోకి రాకముందు, వచ్చిన తరువాత ఆయన ఎలా మాట మార్చేసారో అందరికీ తెలిసిందే. హైదరాబాద్ విమోచన దినోత్సవం ప్రభుత్వమే అధికారికంగా నిర్వహించాలని కేటీఆర్ నాడు కోరారు. కానీ అధికారంలోకి వచ్చాక ‘బీజేపీ వారికి అంతగా కావాలంటే, వారి కార్యాలయాల్లో జరుపుకోవాలి’ అని అన్నారు. ఈ ఏడాది కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగరంగ వైభవంగా తెలంగాణ విమోచన దినోత్సవాలు నిర్వహిస్తున్న నేపథ్యంలో తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లోనే కేటీఆర్ ప్రభుత్వం ఆఖరి నిమిషంలో ‘వజ్రోత్సవ సమైక్యత ఉత్సవాలు’ నిర్వహించిన సంగతి తెలిసిందే.

వ్యాసకర్త: దక్షిణమధ్య క్షేత్ర ప్రచార ప్రమఖ్, ఆర్ఎస్ఎస్

సోదీకి ఎంపికైన కార్టూన్

అమరావతినే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధానిగా పేర్కొంటూ హైకోర్టు స్పష్టమైన తీర్పు ఇచ్చి ఆరు నెలలు గడిచినా దానిని అమలు చేయడంలో వైకాపా ప్రభుత్వం మీనమేషాలు లెక్కిస్తుండడం, విషప్రచారాన్ని మరింత తీవ్రం చేస్తుండడంతో అమరావతి రైతులు మరోసారి పాదయాత్రకు శ్రీకారం చుట్టారు. అమరావతిపై ప్రభుత్వం, వైకాపా నేతలు చేస్తున్న దృష్టుచారాన్ని తిప్పికొట్టేందుకు, రాజధాని ఆవశ్యకత రాష్ట్ర ప్రజలకు వివరించేందుకు పాదయాత్రలు చేస్తున్నారు. మొదటి విడతలో దక్షిణ కోస్తా, రాయలసీమలోని చిత్తూరు జిల్లా గుండా సాగిన 'న్యాయస్థానం టు దేవస్థానం' పేరుతో సాగిన యాత్ర.. ఈసారి మధ్య ఆంధ్ర, ఉత్తరాంధ్ర వరకు చేపట్టారు. తేజోమూర్తి అయిన అరసవల్లి సూర్యభగవానుడి చెంతకు పాదయాత్ర చేపట్టారు. అమరావతి రైతుల ఉద్యమం ప్రారంభమై వెయ్యి రోజులు గడిచిన సందర్భంగా ప్రారంభించిన ఈ రెండో పాదయాత్రకు అన్ని పార్టీల నుంచి ఇప్పటికే మద్దతు లభిస్తోంది. అమరావతి రాజధానిపై కోర్టు తీర్పుకు ముందు వరకు 'సేవ్ అమరావతి' అని శిబిరాల్లో రైతులు నినాదాలు చేస్తూ, ఉద్యమాన్ని విస్తరించారు. తీర్పు అనంతరం పాత నినాదం స్థానంలో 'బిల్డ్ అమరావతి' నినాదంతో ముందుకు సాగుతున్నారు. అటు ఉద్యమం చేస్తూనే రాజధాని నిర్మాణంలో ప్రభుత్వ సాచివేత వైఖరిపై న్యాయ పోరాటాన్ని కూడా ప్రారంభించారు.

అమరావతి టు అరసవల్లి

మూడు రాజధానులకు వ్యతిరేకంగా రాజధాని అమరావతి రైతులు చేపట్టిన ఉద్యమం సెప్టెంబరు 12 నాటికి వెయ్యి రోజులకు చేరింది. గతేడాది నవంబరు ఒకటి నుంచి డిసెంబరు 15 వరకు న్యాయస్థానం నుంచి దేవస్థానం పేరుతో అమరావతి రైతులు అమరావతి నుంచి తిరుమల వరకు పాదయాత్ర నిర్వహించారు. రెండవ విడతగా ఈ నెల (సెప్టెంబరు) 12 నుంచి పాదయాత్ర ప్రారంభించారు. గుంటూరు, కృష్ణా, పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పు గోదావరి, విశాఖపట్టణం, విజయనగరం మీదుగా శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని అరసవల్లి వరకు 630 కిలోమీటర్ల మేర మహాపాదయాత్ర జరుగుతుంది. వెంకటాయపాలెంలోని టీటీడీ నిర్మించిన వేంకటేశ్వర

తురగా నాగభూషణం

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

'బిల్డ్ అమరావతి'

స్వామి దేవాలయంలో ప్రత్యేక పూజలు నిర్వహించి, వేద పండితులు నిర్ణయించిన ముహూర్త సమయానికి రైతులు పాదయాత్ర ప్రారంభించారు. అక్కడి నుంచి కృష్ణాయపాలెం, పెనుమాక, ఎర్రబాలెం, మంగళగిరి మీదుగా విజయవాడ చేరుకుని మోపిదేవి, ద్వారకాతిరుమల, అన్నవరం, సింహాచలం తదితర పుణ్యక్షేత్రాలను సందర్శించి అమరావతిని పరిరక్షించాలంటూ రైతులు దేవుళ్లను వేడుకోనున్నారు. యాత్రలో 600 మంది రైతులు పాల్గొనేందుకు అనుమతించారు. పాదయాత్రలో ముందుభాగాన తిరుమలేశుడు, భూదేవి, శ్రీదేవి సమేత రథం, దాని ముందుభాగాన సూర్య భగవానుడి విగ్రహాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. డాక్టర్ బీఆర్ అంబేద్కర్ చిత్ర పటంతో దళిత ఐక్యకార్యచరణ సమితి నాయకులు, రైతులు, రైతు కూలీలు పాదయాత్రలో ముందుకు కదిలారు. యాత్రకు సంఘీభావంగా రాష్ట్రంలోని పలు ప్రాంతాల్లో ర్యాలీలు జరుగుతున్నాయి.

బీజేపీ మద్దతు

అమరావతి రైతులు చేస్తున్న ఉద్యమానికి బీజేపీ మొదటి నుంచి మద్దతు ఇస్తోంది. అమరావతి రాజధాని నిర్మాణానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ.2,500 కోట్ల నిధులు అందించింది. హడ్కో ద్వారా రుణం కూడా ఇప్పించింది. ప్రధాని నరేంద్రమోదీ శంకు స్థాపన చేసిన ప్రాంతం అమరావతి మాత్రమే రాజధానిగా ఉండాలని బీజేపీ రాష్ట్ర శాఖ అప్పటి అధ్యక్షుడు కన్నా లక్ష్మీనారాయణ పార్టీ సమావేశంలో తీర్మానం చేశారు. అమరావతి రైతులు చేస్తున్న దీక్ష

శిబిరాలను సందర్శించి మద్దతు తెలిపారు. తిరుపతికి వెళ్లిన పాదయాత్రలో పాల్గొని సంఘీభావం తెలిపారు. ఇటీవల 'మనం-మన అమరావతి' పేరుతో బీజేపీ నాయకులు వల్లూరి జయప్రకాష్ నారాయణ ఆధ్వర్యంలో పాదయాత్ర కూడా చేశారు. సెప్టెంబరు 12న అరసవల్లికి ప్రారంభమైన పాదయాత్ర రెండవ రోజు మంగళగిరి ప్రాంతంలో కన్నా లక్ష్మీనారాయణ, వల్లూరి జయప్రకాష్ పాల్గొన్నారు. ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ జన్మదినోత్సవం సందర్భంగా రేపల్లెలో వల్లూరి జయప్రకాష్ రాజధాని రైతులతో కలసి ఆ వేడుకలు నిర్వహించారు.

వాస్తవ పరిస్థితి

రాష్ట్ర విభజన తర్వాత అమరావతిని రాజధానిగా ఎంపిక చేసినట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం శాసనసభలో ప్రకటించింది. 2050 నాటికి 35 లక్షల మంది ప్రజలు అక్కడ నివసిస్తారని, వారి అవసరాల మేరకు విజయవాడ- గుంటూరు నగరాల మధ్యలో కృష్ణానది తీరానికి ఆనుకుని కొత్త రాజధానిని అమరావతి పేరుతో నిర్మించాలని తీర్మానించింది. 2015 అక్టోబర్ 22న ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ శంకు స్థాపన చేశారు. తుళ్లూరు, మంగళగిరి, తాడేపల్లి మండలాల పరిధిలోని 25 పంచాయతీలను కలిపి అమరావతి నగరంగా అభివృద్ధి చేసేందుకు ప్రణాళికలు వేశారు. అమరావతి నిర్మాణానికి 29 గ్రామాల పరిధిలో ని 29,881 మంది రైతులు భూ సమీకరణ కింద 34,322 ఎకరాలను ఇచ్చారు. వారిలో ఐదెకరాలలోపు భూములు ఇచ్చిన వారు

పాదయాత్ర

8,500 మంది, ఎకరంలోపు ఇచ్చినవారు 20 వేల మంది ఉన్నారు. వాటికి ప్రభుత్వ భూములను కలిపితే మొత్తం 53,748 ఎకరాల్లో రాజధాని అమరావతి నగర నిర్మాణం చేపట్టాలని నిర్ణయించారు. అందులో 27,885 ఎకరాలను రోడ్లు, డ్రైనేజీలు, పార్కులు, ఇతర ప్రజావసరాలకు అనుగుణంగా వినియోగించాలని, ఇతర అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు 14,037 ఎకరాలు వినియోగించారని నిర్ణయించారు. భూములిచ్చిన రైతులకు వారి వాటా కింద ప్లాటుల అభివృద్ధి, ఇతర అవసరాలకు 11,826 ఎకరాలు ఇవ్వాలని ఒప్పందం చేసుకున్నారు. సచివాలయం, శాసనసభ, హైకోర్ట్ భవనాలను 2017 నాటికి అందుబాటులోకి తీసుకొచ్చారు. ప్రజాప్రతినిధులు, న్యాయాధికారులు, ప్రభుత్వ ఉన్నతాధికారులతో పాటుగా సిబ్బంది కోసం చేపట్టిన భవన నిర్మాణాలు వివిధ దశల్లో ఉన్నాయి. సీడ్ యాక్సెస్ రోడ్డు వంటి విశాలమైన 8 వరుసల రోడ్ల నిర్మాణం కూడా కొంత

మేరకే ముందుకు సాగింది. ప్రైవేటు విద్యాసంస్థలు ఎస్.ఆర్.ఎం, విల్ వంటివి అమరావతి ప్రాంతంలో కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నాయి. ఇతర ప్రతిపాదనలన్నీ అంచనాలుగానే మిగిలాయి.

వైకాపా ప్రభుత్వ వాగ్దానభంగం

ఇదిలాఉంటే 2019లో అధికారంలోకి వచ్చిన వైకాపా అమరావతిని రాజధానిగా అభివృద్ధి చేయడానికి అడ్డుపడింది. అమరావతిని రాజధానిగా అభివృద్ధి చేయడానికి రూ. లక్ష కోట్లు ఖర్చవుతుందని, అంత ధనం తమ వద్ద లేనందున నిర్మించలేమని చెప్పింది. పైగా అమరావతి అభివృద్ధి చెందితే మిగతా ప్రాంతాలు వెనకబడిపోతాయని, అందువల్ల అభివృద్ధిని వికేంద్రీకరించాలని పేర్కొంటూ విశాఖలో పాలన రాజధాని, అమరావతిలో శాసన రాజధాని, కర్నూలులో న్యాయ రాజధాని ఏర్పాటు చేయాలంటూ, ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి 2019 డిసెంబరు 17న అసెంబ్లీలో మూడు రాజధానులను ప్రకటించారు. దాంతో వివాదం ప్రారంభమైంది. ముఖ్యమంత్రి చేసిన మూడు రాజధానుల ప్రతిపాదన ప్రకటనతో ప్రభుత్వం రైతులతో చేసుకున్న ఒప్పందానికి భంగం వాటిల్లినట్లయింది.

రెండున్నరేళ్ల పోరాటం

మూడు రాజధానుల ఏర్పాటు, సీఆర్డీఏ రద్దుకు వ్యతిరేకంగా దాదాపు రెండున్నర ఏళ్ల పాటు రైతులు న్యాయపోరాటం చేశారు. రైతుల పిటిషన్లపై విచారణ చేసిన హైకోర్టు, ఈ ఏడాది మార్చి మూడున సీఆర్డీఏ చట్టం రద్దు చేయాలనే నిర్ణయం చెల్లదని తీర్పు చెప్పింది. ప్రస్తుతం ఉన్న రాజధానిని మార్చే అధికారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి లేదని, రాజధాని ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేయాలని స్పష్టమైన తీర్పు ఇచ్చింది. అయితే అందుకు రూ. 2 లక్షల కోట్ల వరకు ఖర్చవుతుందని అంచనా వేసిన ప్రభుత్వం, అభివృద్ధి పనులు చేపట్టడం సాధ్యం కాదంటూ ఇటీవల హైకోర్టులో కౌంటర్ అఫిడవిట్ దాఖలు చేసింది. దీంతో రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం తీర్పును ప్రభుత్వం అమలు చేయడం లేదని రైతులు కోర్టు ధికారం కింద మళ్లీ వ్యాజ్యం దాఖలు చేశారు.

ఆంక్షలు - అడ్డగింతలు

హైకోర్టు తీర్పు చెప్పినా ప్రభుత్వం అమరావతిని

రాజధానిగా అభివృద్ధి చేయకపోవడాన్ని నిరసిస్తూ రాజధాని రైతులు 'బిల్డ్ అమరావతి' నినాదంతో అమరావతి నుంచి అరనవల్లికి పాదయాత్ర చేయాలని నిర్ణయించి అనుమతి కోసం దరఖాస్తు చేయగా పోలీసులు అంగీకరించలేదు. దాంతో రైతులు న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించి అనుమతి పొందారు. కాగా, ఈ ఉద్యమాన్ని అణచివేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించుకున్నట్లుగా జరుగుతున్న పరిణామాలనుబట్టి తెలుస్తోంది. ఒకవైపు రాజకీయంగా, మరోవైపు పోలీసు వరంగా అడ్డుకోవాలనేది ప్రభుత్వ లక్ష్యంగా కనిపిస్తోంది.

ఉత్తరాది ప్రజలను రచ్చగొట్టేలా మంత్రులు, ఎమ్మెల్యేలు మాట్లాడుతున్నారు. పాదయాత్రలో దారిపొడవునా ఉద్యమాన్ని కించపరిచేలా స్లోగన్లతో ప్లెక్సీలు ఏర్పాటుచేసినట్లు ప్రసారసాధనాల్లో కథనాలొస్తున్నాయి. పాదయాత్రను అక్కడక్కడ అడ్డుకోవడం, బ్యారికేడ్లు ఏర్పాటు చేయడం, వీడియోలు తీయడం, పాదయాత్రకు వచ్చిన, మద్దతిచ్చేవారిపై నిఘా పెట్టినట్లు ఆరోపణలు వస్తున్నాయి. అయినా రైతులు మాత్రం ఎంతో ఉత్సాహంతో కొనసాగిస్తున్న పాదయాత్రకు స్థానికుల నుంచి విశేషంగా మద్దతు లభిస్తోంది. గతంలో కూడా ఇలాగే 'న్యాయస్థానం-దేవస్థానం' పాదయాత్రను భగ్గుపరచాలనుకున్న ప్రభుత్వం భంగపడింది.

ప్రభుత్వ మొండి పట్టుదల

ఇదిలా ఉంటే మూడు రాజధానుల అంశాన్ని ప్రభుత్వం మరల తెరమీదకు తెచ్చింది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అమరావతి రాజధానిగా పేర్కొంటూ దానిని రాజధానిగా అభివృద్ధి చేయాలని, హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును ప్రభుత్వం గౌరవించి వివాదానికి ముగింపు పలుకుతుందని ప్రజలు ఆశించారు. కానీ, ఆరు మాసాల తర్వాత హైకోర్టు తీర్పుపై స్టే ఇవ్వాలని కోరుతూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సుప్రీం కోర్టులో పిటిషన్ వేసింది. శాసన వ్యవస్థను నిర్వీర్యం చేసేలా హైకోర్టు తీర్పు ఉందని అభిప్రాయపడింది. కాని ఇక్కడో విషయాన్ని వైకాపా ప్రభుత్వం మరచిపోయింది. గత ప్రభుత్వం అమరావతిని రాజధానిగా శాసనసభలో ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించినప్పుడు నాటి ప్రతిపక్షం వైకాపా కూడా ఈ నిర్ణయంలో భాగస్వామ్యమైన విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి. నాటి శాసనసభ నిర్ణయాన్ని వైకాపా గౌరవించలేదు సరికదా మూడు రాజధానుల చట్టంతో వివాదాన్ని సృష్టించి, మరలా ఆ పార్టీ నేతలే శాసనసభ అధికారాల గురించి మాట్లాడడం హాస్యాస్పదం. వికేంద్రీకరణ అంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పెత్తనాన్ని గ్రామాలకు విస్తరింప చేయడం కాదు. స్థానిక ప్రభుత్వాలను బలపరచడం. నేడు రాష్ట్రమంతా సర్పంచులు చేస్తున్న ఆందోళన వికేంద్రీకరణ విషయంలో ప్రభుత్వ చిత్తుకొని ప్రశ్నిస్తోంది.

శాసన వ్యవస్థను నిర్వీర్యం చేసేలా హైకోర్టు తీర్పు ఉందని అభిప్రాయపడింది. కాని ఇక్కడో విషయాన్ని వైకాపా ప్రభుత్వం మరచిపోయింది. గత ప్రభుత్వం అమరావతిని రాజధానిగా శాసనసభలో ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించినప్పుడు నాటి ప్రతిపక్షం వైకాపా కూడా ఈ నిర్ణయంలో భాగస్వామ్యమైన విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి.

పరశురామావతారం

పాసుపుపై శయనించి ఉండగా, శంఖచక్రాలు తమ తమ గొప్పలు చెప్పుకుంటూ గర్వంతో వాడులాడుకున్నాయి. 'సహస్రకిరణుడైన సూర్యుడి. తరిణ బట్టిన రజనుతో విశ్వకర్మ నన్ను రూపొందించాడు. వెయ్యి కోణాలతో గిర్రున తిరుగుతూ బలవంతులైన అనేకమంది రాక్షసుల్ని నేనే కదా ఖండించింది! నన్ను ధరించి విష్ణువు 'చక్రీ'గా ఖ్యాతి పొందాడు! నీకు ధ్వని తప్పితే మరేదీ చేతకాదు!' అని చక్రం పలికింది.

ఆ మాటలకు పాంచజన్యం (శంఖం) 'ఔరా! చక్ర పురుషా! ఎంత పొగరుగా మాట్లాడావు! భూమ్మీద పొగరు బోతైన రాజుగా పుట్టు! విష్ణువు ముని కుమారుడై కట్టెలు కొట్టి గొడ్డలితో, నీ పొగరు అంత మొందిస్తాడు!' అని శపించింది. దాంతో చక్రపురుషుడు కార్తవీర్యార్జునుడై పుట్టి హైహయ సామ్రాజ్యాన్ని నాలుగు చెరగులా విస్తరింపజేశాడు. అతడు భగవంతుని అవతారమైన దత్తాత్రేయుడి భక్తుడు, శిష్యుడు. దత్తాత్రేయుడిని అర్పించి మహాబల సంపన్నుడై, విజయయాత్రకు బయలుదేరాడు. అతని అనుగ్రహంతో అణిమాది సిద్ధుల్ని, అనేక శక్తుల్ని పొందాడు.

అవసరమైనప్పుడు అనేక ఆయుధాలతో వెయ్యి చేతులు వస్తూండేవి. జమదగ్ని మహర్షి కుమారులలో పరశురాముడు చివరివాడు. ఎప్పుడూ గొడ్డలి పట్టి తిరుగుతూ ఆశ్రమాలూ, జనపదాలూ నిర్మించడానికీ, భూమిని సాగుచేయడానికీ అనుకూలంగా అరణ్యాలు నరుకు తూండడమే అతని పని. హిమాలయాలలో తపస్సు చేసి శివుడిని మెప్పించాడు. శివుడు అతనికి గొప్ప ప్రభావంగల పరశువు (గొడ్డలి) ప్రసాదించాడు. దానిని ధరించడం వల్ల 'పరశురాముడు' అని పేరుపొందాడు.

భృగుసంతతి వాడవడం వల్ల భార్గవరాముడు అసీ ప్రసిద్ధుడు. ఒకనాడు నదికి వెళ్లిన భార్య రేణుకాదేవి ఎంతసేపటికీ రాకపోవడాన్ని భర్త జమదగ్ని దివ్యదృష్టితో చూశాడు. చిత్రరథుడనే గంధర్వుడు అప్పరసలతో జలక్రీడలు ఆడడాన్ని రేణుకాదేవి మైమరచి చూస్తూ ఉండిపోయింది. ఆమె తీరుకు ఆగ్రహించిన జమదగ్ని కుమారులను

పిలిచి, ఇంటికి చేరిన భార్య తలను సరకాలని ఆదేశించాడు. అయితే పరశురాముని అన్నలు ఆ పని చేయలేకపోయారు. అడవి నుంచి వచ్చిన అతనితో జమదగ్ని, 'నీ అన్నల తలలనూ, మీ అమ్మ తలనూ నరుకు!' అని ఆజ్ఞాపించగా, అతను తండ్రి ఆదేశాన్ని శిరసావహించాడు. పరశురాముడి పితృ భక్తికి మెచ్చి, 'ఏం కావాలో కోరుకో?' అన్నాడు జమదగ్ని. 'అన్నల్ని, అమ్మనూ బతికించు!' అన్నాడు పరశురాముడు.

జమదగ్ని కుమారుడి కోరికను తీర్చాడు. కుమారుడి విశ్వాసానికీ, సూక్ష్మబుద్ధికీ ఎంతో సంతసించి, 'పరశురామా! నీవు కారణ జన్ముడివి. చిరంజీవిగా ఉంటావు!' అని ఆశీర్వదించాడు.

కార్తవీర్యార్జునుడు విజయ యాత్ర ముగించి తన రాజధాని మాహిషాతీ నగరానికి వెళుతుండగా, దారిలో జమదగ్ని ఆశ్రమం కనిపించింది.

ఆకలితో ఉన్న మహారాజా, పరివారం, సైన్యానికి జమదగ్ని తన వద్ద కామధేనువు అంశతో గల హేరీమధేనువు సహకారంతో గొప్ప విందుచేశాడు. కావలసినవన్నీ సమకూర్చి ఆ ధేనువు తనతో ఉంటే పరివారానికి తిండి సమస్య లేకుండా అన్ని విధాలా ఉపకరించుకోవచ్చునే ఆశతో దానిని రాజనగరుకు తోలుకు రావాలని సైనికులను ఆజ్ఞాపించాడు. అడ్డు వచ్చిన జమదగ్నిని ముప్పురు లైన సైనికులు నేలకు తోసి ఆవును ఈడ్చుకెళ్ళారు. పడిపోయిన జమదగ్ని మరణించినట్లే ఉండి పోయాడు. రేణుకాదేవి భర్తమీద పడి ఏడుస్తుండగా, అడవి నుంచి నుంచి ఆశ్రమానికి చేరిన భార్గవ రాముడు పరశువును

బలిచక్రవర్తి పాలనలో అణిగిమణిగి ఉండిన రాజులు క్రమంగా తలెత్తి విజృంభించసాగారు. బలంగల వాడిదే భూమి అయిపోయింది. రాజుల నిరంకుశ పాలనలో జనులు తల్లడిల్లిపోతున్నారు. అప్పుడు విష్ణువు దశావతారాల్లో ఆరవది పరశురామావతారం దాల్చి ఇరవై ఒక్కసార్లు దండెత్తి క్షత్రియులను అడవులను సరికినట్టుగా గండ్రగొడ్డలితో నిర్మూలించాడు. ఎప్పుడు ఏది అవసరమో అది సాధించడానికి అవతరిస్తూంటాడని నిరూపించాడు.

నాటి ధరాతలాన్నేలే రాజులందరిలో మేటి నాయకుడు, సమ్రాట్ హైహయ చక్రవర్తి కార్తవీర్యార్జునుడు సుదర్శచక్రం అంశతో పుట్టాడు. ఒకానొక సమయంలో విష్ణువు పాలకడలిలో శేష

ఒక కప్పల గుంపు అడవి గుండా ప్రయాణిస్తుండగా, వాటిలో రెండు లోతైన గొయ్యిలో పడిపోయాయి. మిగతా కప్పలన్నీ గొయ్యి చుట్టూ గుమిగూడాయి. గొయ్యి ఎంత లోతుగా ఉందో చూసినప్పుడు, అందులో పడిన కప్పలు రెండూ ఎప్పటికీ ఇక బయటకు రాలేవని బాధపడ్డాయి. వాటి దురదృష్టాన్ని తలచి కలతచెందాయి.

ఝుళిపిస్తూ, మాహిషమృతీ నగరానికి పరుగెత్తాడు. అంతలో ఎక్కడి నుంచో వస్తున్న భృగుమహర్షి దారిలోని జమదగ్ని ఆశ్రమం చేరాడు. రేణుకను ఓదార్చి, కొడిగడుతున్న జమదగ్ని ప్రాణాన్ని తన యోగశక్తితో నిలబెట్టి బతికించాడు.

మాహిషమృతీ నగరానికి చేరిన ధేనువు ఆశ్రమంలో మాదిరిగా అడిగినవి సమకూర్చడం లేదని సైనికులు దానిని హింసిస్తుండగా, అదే సమయానికి ప్రళయరుద్రుడలా వచ్చిన పరశురాముడిని చూసి సైనికులు పారిపోయారు. ఆవు ఆశ్రమానికి ఉరకలేస్తూ వెళ్ళింది.

‘ఓ రాజాధమా! సంరక్షకుడై ఉండవలసిన రాజు దుర్మార్గుడైనప్పుడు శిక్షించక తప్పదు. మేడదిగి రా!’ అని పరశురాముడు రాజప్రాసాదం ముందు కేకవేశాడు. ఆయనను సాధారణ మునికుమారుడిగా భావించిన కార్తవీర్యుడు, అతని ధాతీ తెలిశాక వెయ్యి చేతులతో ఎదుర్కొన్నాడు. తను ప్రయోగించిన శస్త్రస్థ్రాలను, పరశురాముడు గొడ్డలితో తుత్తునియలు చేశాడు. కార్తవీర్యుని వెయ్యి చేతులను చెట్టుకొమ్మల మాదిరిగా తెగనరకడంతో కూలిపోయాడు. ఆ వెంటనే తాను శాపవశంతో పుట్టిన చక్రపురుషుడనని గుర్తుకొచ్చింది.

పరశురాముడు విష్ణువేదాని తెలిసి మనస్సులోనే దండం పెట్టి దేహం చాలించి సుదర్శన చక్రంలో లీనమయ్యాడు. ఇంటికి చేరిన పరశురాముడు, తండ్రికి జరిగినదంతా చెప్పగా, ‘నాయనా! నువ్వు చేసినది మునులమైన మనకు తగని పని. అందుకు పరిహారంగా నువ్వు తపస్సు చేయాలి!’ అని జమదగ్ని సూచించాడు.

‘తండ్రి! రాజు అధర్మ పరుడైనప్పుడు శిక్షించవలసిన అర్హత అందరికీ ఉంది! అయితే నీ ఆనతి

గనుక తపస్సు చేస్తాను. కానీ ప్రాయశ్చిత్తంగా కాదు’ అని అరణ్యానికి పోయి తపస్సులో నిమగ్నుడయ్యాడు.

అదే సమయంలో కార్తవీర్యుడి వెయ్యి మంది కుమారులు హైహయ క్షత్రియులందరినీ కూడ గట్టుకొని జమదగ్ని ఆశ్రమం మీదకు విరుచుకు పడి నిశ్చల తపస్సులో ఉన్న జమదగ్ని తలను నరికేశారు. ఆ తల దొర్లుకుంటూ దూరంగా పోయి రాళ్ల మధ్య చిక్కుకుంది. రేణుకాదేవి, ‘రామా! రా!’ అంటూ ఇరవైఒక్కసార్లు ఎలుగెత్తి పిలిచింది. గుండెలు బాదుకొంటూ భర్త మొండెంపై పడి సొమ్మ సిల్లింది. రాజపుత్రులు ఆశ్రమాన్ని తగలబెట్టారు. ఆ మంటల్లో రేణుక, భర్త పార్థివదేహంతో కలిసి కాలిపోయింది.

పరశురాముడికి తపోభంగమైంది. తల్లి పిలుపు ఇరవైఒక్క సార్లు చెప్పల్లో మారు మోగింది. మనస్సు కీడు శంకించి, ఒక్క అంగలో ఆశ్రమం చేరుకున్నాడు. తల్లిదండ్రులు అగ్నికి ఆహుతయ్యారు. హైహయ సైనికులు ఆశ్రమవాసుల్ని, వారించ వచ్చిన పరిసర జానపదులను చిత్తవధ చేస్తున్నారు.

అయితే గోతిలోని ఆ రెండు కప్పలు నిరాశ చెందక గొయ్యి నుంచి పైకి రావడానికి ప్రయత్నించాయి. ‘మీరు పైకి రాలేరు. మేమూ మీకు చేచి అందించలేం’ అని ఒడ్డున ఉన్న కప్పలు తమ అశక్తతను చెప్పేశాయి.

✽ తాత్త్వికథ ✽

చెవిటి కప్ప

అయినా ఆ రెండూ బయటపడటానికి ప్రయత్నిస్తూ ఉండగానే ఒకటి చనిపోయింది. మరొకటి ప్రయత్నించి ఎట్టకేలకు బయటపడింది. అప్పుడు పైనున్న కప్పలు ఆశ్చర్యంతో ‘మీరు పైకి రాలేరని మేమెన్నిసార్లు అరచినా పట్టించుకోకుండా పైకి రావడానికి ప్రయత్నించి అనుకున్నది సాధించావు’గా అన్నాయి. అయితే ఆ కప్ప ‘ఏమిటీ మీరు అరిచేరా? మీ అరుపులు ఏమీ నాకు వినపడలేదు. నాకు చెప్పుడు కదా! మీ హావభావాలు చూసి నా ప్రయత్నాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నారనుకున్నాను’ అంది. ★

పరశువును ప్రసాదించిన శివుడిని స్మరించి, పరశురాముడు దానిని తీసి జ్వాలలాగ లేచాడు. ముళ్ళపొదల్ని నరికినట్లుగా అందిన వారిసందర్భి హతమార్చాడు. ‘తండ్రి! కన్నీరు కూడా రాకుండా నా గుండె జ్వలించి పోతున్నది. ఇంత పాతకానికి దిగిన క్షత్రియుల రక్తంతో నీకు తర్పణం చేస్తాను. నీ తలను ఆ రక్తపు మడుగుల్లో ముంచి అంత్యక్రియలు చేస్తాను!’ అంటూ ఉన్నత శిలాగ్రం మీదకు ఎక్కి పరశువును ఎత్తి, ‘ఈ గొడ్డలితో భూమ్మీద రాజన్న వాడు లేకుండా నరుకుతాను!’ అని భీకర ప్రతిజ్ఞ చేశాడు. ప్రతిజ్ఞను నెరవేర్చుకొనేందుకు హిమాలయానికి వెళ్ళి శివుడి గూర్చి తపస్సు చేసి మెప్పించాడు. శివుడు ప్రసన్నుడై అన్ని అస్త్రాలతో పాటు ప్రత్యేకమైన దివ్యాస్త్రాన్ని ప్రసాదిస్తూ, ‘ఇది భార్గవాస్త్రంగా నీ పేరున నిలుస్తుంది! నీవు కారణ జన్ముడివైన అవతార మూర్తివి! నీకు అడ్డులేదు!’ అని ఆశీర్వదించాడు.

పరశురాముడు క్షత్రియులపై విజృంభించాడు. రాజుల దుష్పరిపాలనలో అగచాట్లు పడుతున్న జనానీకం అతని అండ చేరింది. కార్తవీర్యుడి కుమారులు సహా హైహయులందరూ రాజ్యం వీడి నగరం విడిచి పారిపోయారు. పరశురాముడు ఆగ్నేయాస్త్రాన్ని ప్రయోగించడంతో మాహిషమృతీ రాజధాని ఇరవై ఒక్క రోజులపాటు జ్వాలల్లో నామరూపాల్లేకుండా దహించుకుపోయింది. తిరిగి వచ్చిన కార్తవీర్యుడి కుమారులు, హైహయవంశ క్షత్రియులూ, దేశ దేశాల రాజులు ఏకమై పరశురాముడిని ఎదుర్కొగా, వారిని నామరూపాలు లేకుండా చేశాడు. వారి రక్తాన్ని ఐదు మడుగుల నిండా నింపి, తండ్రి జమదగ్ని తలను ముంచి పితృతర్పణం చేసి, అగ్ని సంస్కారం జరిపాడు. (శమంత పంచకం అనే అయిదు రక్తపు మడుగుల ప్రదేశమే తరువాతి కాలంలో కురుక్షేత్రంగా ప్రసిద్ధి చెందింది). తరవాత క్షత్రియ సంహారానికి బయలుదేరాడు. వెతికివెతికి క్షత్రియుల్ని గండ్ర గొడ్డలికి ఆహుతి చేశాడు. అలా ఇరవై ఒక్కసార్లు దండయాత్రలు చేసి క్షత్రియులనిపించుకునేవారు కనిపించకుండా చేశాడు.. క్షత్రియ సంహారం అనంతరం తన అధీనమైన భూమినంతటినీ కశ్యపుడికి దానంచేసి, దక్షిణ సముద్రంలో ఉన్న మహేంద్ర పర్వతంపై తపస్సులో నిమగ్నుడయ్యాడు. బ్రాహ్మణుల ఇళ్లల్లో, మునుల ఆశ్రమాల్లో పెరిగి పెద్దవాడైన క్షత్రియ కుమారులందరికీ కశ్యప ప్రజాపతి తనకు పరశురాముడి ద్వారా సంక్రమించిన రాజ్యాన్ని, భూములను ఇచ్చాడు. తండ్రి వరం వల్ల పరశురాముడు సప్త చిరంజీవుల్లో ఒకరిగా ఉన్నాడని ఐతిహ్యం. ★

తమ పాకులు పేల్చుమని ఆజ్ఞ ఇవ్వడానికి యజమాని లేడు. ఇంతలో బండి మీద నిలబడి ఉన్న ఒక వ్యక్తి 'సిపాయిలను నరకండి, చంపండి' అని అరవసాగాడు. ఈ అరుపుల మధ్య హరినామ సంకీర్తనం కూడా చేస్తూనే ఉన్నాడు. ఆ వ్యక్తి ఎవరో కాదు భవానందుడు.

అనుకోని విధంగా తమ యజమాని హతుడ

వడంతో, సిపాయిలకు మతిపోయినట్లు అయింది. తాము ఏం చేయాలో ఆజ్ఞలు ఇచ్చేవారు ఎవరూ లేరు. ఆత్మరక్షణోపాయం కూడా వారి మనసుకు అందడం లేదు. తేజోవంతులైన దొంగలు అనేక మంది సిపాయిలను చంపివేశారు. బండిలో వున్న ఖజానాకంతటికీ వారు అధిపతులయ్యారు. చావగా మిగిలిన సిపాయిలు ఇక లాభం లేదనుకుని పరుగు లంఘించుకున్నారు.

చివరకు పర్యతం మీద నిలబడి ఉన్న వ్యక్తి కిందికి దిగి వచ్చాడు. అతడు రావడంతోటే భవానందుడిని కౌగలించుకున్నాడు. భవానందుడు 'సోదరా! జీవానందుడా! నీ వ్రతం సార్థకం చేసు కున్నావు' అన్నాడు. జీవానందుడు 'భవానందా! నీ పేరు సార్థకమైంది' అన్నాడు.

ఇప్పుడిక స్వాధీనం చేసుకున్న ధనాన్ని యథా స్థానానికి పంపవలసిన బాధ్యత జీవానందుని పైన పడింది. అతడు తన అనుచరులతో ఆ ఖజానాను తరలించుకు వెళ్లాడు. భవానందుడు ఒంటరిగా నిలుచుండిపోయాడు.

9

బండిమీద నుండి దిగి ఒక సిపాయి చేతిలోనే శస్త్రాన్ని తీసుకుని తాను కూడా యుద్ధంలో దిగవలెనని అనుకున్నాడు మహేంద్రుడు. కాని ఇప్పుడు యుద్ధంలో నిమగ్నులై ఉన్న వారు దొంగల ముఠా వారు మాత్రమే కానీ ఇంకెవరూ కారు. ధనలోభం చేత యుద్ధం చేస్తున్న ఈ దొంగలకు సహాయంగా నిలబడితే అనవసరంగా వారి పాపంలో

పాలు పంచుకోవలసి వస్తుంది. ఈ పని ఇష్టంలేక మహేంద్రుడు ప్రత్యక్షంగా జోక్యం కలిగించుకోకుండా మిన్నకుండిపోయాడు. ఇంతలో భవానందుడు వచ్చి అతడికి ఎదురుగా కూర్చున్నాడు.

మహేంద్రుడు ఇలా అడిగాడు : 'మహాశయా! తమరెవరు?'

'నేనెవరో తెలుసుకున్నందువల్ల నీకు ఏం ప్రయోజనం?' అని ఎదురు ప్రశ్నించాడు, భవానందుడు.

మహేంద్రుడు, 'మీ వల్ల ఇవాళ నాకు విశేషమైన ఉపకారం జరిగింది. ఇంతకంటే ఇంకా ఏం ప్రయోజనం కావాలి?' అన్నాడు.

'మీలో ఇంతటి కృతజ్ఞత ఉన్నదని నాకు అని పించడం లేదు. చేతిలో ఆయుధం పట్టుకుని ఏమీ కదలకుండా శిలావిగ్రహంలాగా నిలబడ్డారు. జమీం దారిబిడ్డలు! నెయ్యి-పాలు ఆరగించడంలో తప్పు ఇతర విషయాలలో అంత చైతన్యం ఉండదు కదా!'

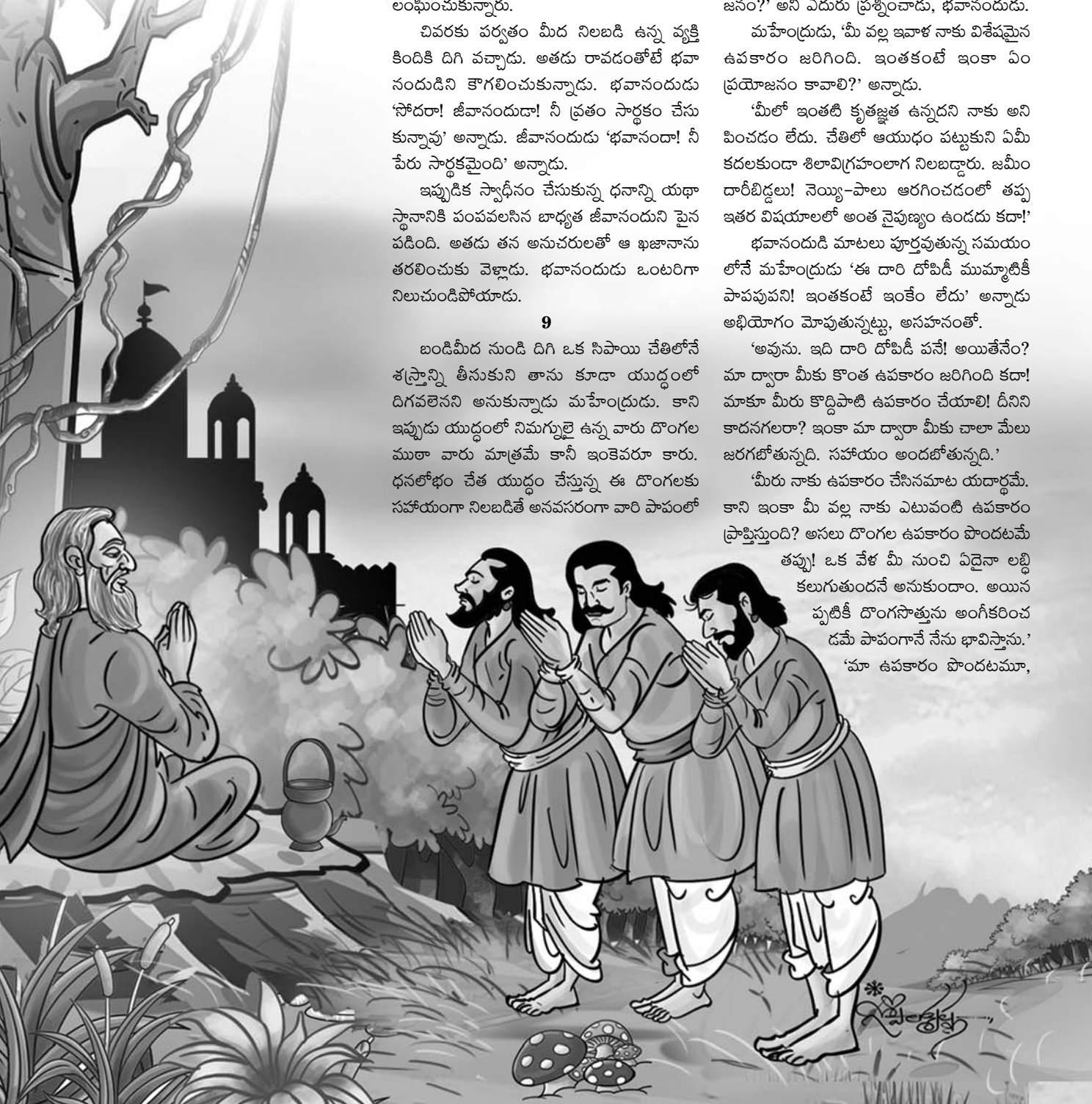
భవానందుడి మాటలు పూర్వపుతున్న సమయం లోనే మహేంద్రుడు 'ఈ దారి దోపిడీ ముమ్మాటికీ పాపపుపని! ఇంతకంటే ఇంకేం లేదు' అన్నాడు అభియోగం మోపుతున్నట్లు, అసహనంతో.

'అవును. ఇది దారి దోపిడీ పనే! అయితేనేం? మా ద్వారా మీకు కొంత ఉపకారం జరిగింది కదా! మాకూ మీరు కొద్దిపాటి ఉపకారం చేయాలి! దీనిని కాదనగలరా? ఇంకా మా ద్వారా మీకు చాలా మేలు జరగబోతున్నది. సహాయం అందబోతున్నది.'

'మీరు నాకు ఉపకారం చేసినమాట యదార్థమే. కాని ఇంకా మీ వల్ల నాకు ఎటువంటి ఉపకారం ప్రాప్తిస్తుంది? అసలు దొంగల ఉపకారం పొందటమే

తప్పు! ఒక వేళ మీ నుంచి ఏదైనా లబ్ధి కలుగుతుందనే అనుకుందాం. అయినప్పటికీ దొంగసొత్తును అంగీకరించడమే పాపంగానే నేను భావిస్తాను.'

'మా ఉపకారం పొందటమూ,

శ్రీకృష్ణుడు

4

పొందక పోవటమూ అనేది మీ ఇష్టం. సరే! ఇప్పుడు నావెంట రండి. మీకు నాతో రావడం సమృతమే అయితే నాతో రండి. మీ భార్యను, కుమార్తెను చూపి స్తాను. మీరు వారిని కలుసుకోవాలని నా కోరిక!

‘ఏమన్నారు?’ మహేంద్రుడు నివ్వెరపోయి అన్నాడు. ‘ఏమంటున్నారు మీరు?’ ఉద్విగ్నంగా ప్రశ్నించాడు.

భవానందుడు ఈ ప్రశ్నకు ఏమీ సమాధానం చెప్పకుండా ముందుకు నడక సాగించాడు.

మహేంద్రుడు కూడా అతనిని అనుసరించాడు. అతని మనసులో ఒకటే ఆలోచన వేధిస్తోంది. వీరు ఎటువంటి దొంగలు అయివుంటారు? వీరెవరో వింత విద్వూరపు చోరులే అనుకున్నాడు.

చంద్రుడు పైకి వచ్చాడు. వెన్నెల ధారలలో తడు స్తున్న ఆ అరణ్యంలో ఇద్దరూ తాపీగా నడుస్తున్నారు. మహేంద్రుడు ఏమీ మాట్లాడడం లేదు. పైకి ఎంత శాంతమూర్తిలాగ ఉన్నా, మనసులో మటుకు కుతూహలం వేధిస్తూనే ఉంది.

అకస్మాత్తుగా భవానందుడు వేరొకరూపాన్ని ధరించాడు. ఏ అహంకార భావనతో రీవిగా మహేంద్రుడిని తూలనాడినాడో, ఇప్పుడు ఆ రూపంలో అతడు లేడు. అతడిని ఆక్షేపించిన పౌరుష ప్రతాప

శాలి కూడా కాదు. ఆ నిండు వెన్నెలతో శాంతిశీలి అయిన భూమి అతడి వైఖరిని మార్చి వేసినట్లుంది. అతడిలో పరివర్తన కలిగించింది. భవానందుడు చంద్రుని వలె నవ్వుతూ తయారైనాడు. మహేంద్రుడితో మాట్లాడవలెనని ప్రయత్నం చేశాడు. కాని మహేంద్రుడు నిశ్చబ్దంగానే ఉండిపోయాడు. అందుచేత వేరే దారిలేక భవానందుడు తనలో తాను పాడుకోవడం మొదలుపెట్టాడు.

‘పందే మాతరం సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలామ్

సస్యశ్యామలాం మాతరమ్!’

మహేంద్రుడు ఈ గానం విని ఆశ్చర్యచకితుడు అయినాడు. అతడికి ఏమీ అర్థం కాలేదు. సుజల, సుఫల, మలయజ శీతల, సస్యశ్యామల అయిన ఈ మాత ఎవరు? మహేంద్రుడు జవాబు దొరకక అడగనే అడిగాడు. ‘ఎవరు ఈ మాత?’

ఈ ప్రశ్నకు ఏమీ సమాధానం ఇవ్వకుండా భవానందుడు ఇలా పాట కొనసాగించాడు.

“శుభ్రజ్యోత్స్నా పులకిత యామినీం

పుల్లకుసుమిత భృమదళ శోభినీం

సుహాసినీం సుమధుర భాషిణీం

సుఖదాం వరదాం మాతరమ్!’

మహేంద్రుడు ‘అయితే ఇది దేశం! తల్లికాదు’ అన్నాడు.

భవానందుడు ‘మాకు దేశం తప్ప ఇంకొక తల్లి తెలియదు. ‘జననీ జన్మభూమిశ్చ స్వర్గాదపి గరీయసీ’ మా మాత జన్మభూమి. మాకు మరొక తల్లి తండ్రి లేరు. భార్యా పిల్లలు లేరు. ఇల్లు వాకిలి లేదు. మాకు సర్వమూ దేశమాతే! సుజల, సుఫల, మలయజ, శీతల, సస్యశ్యామల అయిన మాతే మాకు సర్వం.’

మహేంద్రుడికి కొంత అర్థం అయినట్లు అనిపించింది. ‘అయితే - కానీ మిగతా పాట కూడా పాడు’ అన్నాడు.

భవానందుడు పాడాడు :

‘పందే మాతరం

సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం

సస్యశ్యామలాం మాతరం

శుభ్రజ్యోత్స్నా పులకిత యామినీం

పుల్లకుసుమిత భృమదళ శోభినీం
సుహాసినీం సుమధుర భాషిణీం
సుఖదాం, వరదాం మాతరం
సప్తకోటి కంఠ కలకల నినాద కరాలే,
ద్విసప్తకోటి భుజైర్భుత ఖరకరవాలే,
అబలా కేసో మా! ఏతో బలే!
బహుబల ధారిణీం సమామితారిణీం,
రిపుదళవారిణీం మాతరం!
తుమీ విద్యా, తుమీ ధర్మ
తుమీ వృద్ధి తుమీ మర్మ
త్వం హి ప్రాణః శరీరే!
బహుతే తుమీమాం శక్తి
వృద్ధయే తుమీ మా భక్తి
తోమారయా ప్రతిమాగడి మందిరే మందిరే!!
త్వంహి దుర్గా దశప్రహర ధారిణీమ్
కమలా కమలదళ విహారిణీమ్
వాణీ విద్యాదాయని సమామి త్వాం,
సమామి కమలాం అమలాం అతులాం
సుజలాం సుఫలాం మాతరం
పందేమాతరం
శ్యామలాం సరళాం సుస్మితాం భూషితాం
ధరణీం భరణీం మాతరమ్ !!

బంకించంద్ర చటర్జీ

అతడు పాటపాడుతూ రోదిస్తూ వుండడం గమనించాడు మహేంద్రుడు. మహేంద్రుడు విస్మయమై 'ఎవరు మీరు?' అని అడిగాడు.

భవానందుడు 'మేము సంతానులము!' అని బదులు పలికాడు.

'సంతానులా? అంటే? ఎవరి సంతానులు?'

'మాత సంతానులము!'

'సరే! అయితే, సంతానులు దారిదోపిడీలు, దొంగతనాలు, హత్యలు చేసి మాతకు పూజలు చేస్తారా? ఇదెక్కడి మాతృభక్తి!'

'మేం దొంగతనాలు, దోపిడీలు చేయడం లేదు.'

'ఇప్పుడేకదా ఖజానా బండి దోచుకున్నారు?'

'ఇదా దోపిడీ అంటే! ఎవరి రూపాయలు దోచుకున్నామంటావు?'

'ఎవరిదేం? రాజుగారిదే!'

'రాజుగారిదా? రాజుగారు వీటినేం సంపాదించారా? వీటిమీద ఆయన అధికారం ఏపాటిది?'

'రాజుగారి భాగం ఇవి!'

'ఏరాజైతే రాజ్యపాలన చేయడో, అతనికి పన్నులు విధించే అవకాశం లేదు. ఆంగ్లేయులు మనకు రాజులు ఎట్లా అయినారు?'

'చూస్తూ ఉండండి. సిపాయీలు మిమ్ము ఎప్పుడో ఒకప్పుడు కాల్చి వేస్తారు!'

'చూడడం అయిందిగా! మనిషన్న వాడికి ఒక్కసారే చావు! రెండుసార్లు రాదు.'

'కాని కావాలని మృత్యువును కౌగలించుకోవడం ఎలాంటి వివేకం?'

'మహేంద్రసింహా! నీవు అందరు మనుష్యుల వంటి వాడవు కాదు. పరిస్థితులు ఎంత అతలాకుతలంగా ఉన్నాయో నీవు గమనించడం లేదు. ఇప్పుడు మన దేశ పరిస్థితి ఎలా ఉంది? తిండికి నోచుకోక, మాన మర్యాదలు కాపాడుకోలేక ఎందరు ఎన్ని రకాలుగా బాధపడుతున్నారో గమనించావా? ధర్మం ఎక్కడుంది? మహమ్మదీయ పాలనలో ధర్మం జరుగుతుందా? మహమ్మదీయులను పారదోలితేనే ఎప్పుటికైనా మన ధర్మం నిలబడుతుంది!'

'ఎలా పారదోలడం?'

'చంపివేద్దాం!'

'నీవు వాక్కడివే ఈ పని చేయగలవా?'

భవానందుడు తిరిగి పాడసాగాడు.

'సప్తకోటి కంఠ కలకల నినాదకరాల్

ద్విసప్తకోటి భుజైర్ధత భరకరవాల్

అబలా కేసో మా ఏతుబల్!

మహేంద్రుడు 'కాని నీవు ఒంటరిగానే కనిపిస్తున్నావు గదా!'

'ఇప్పుడే కదా రెండు వందలమందిని చూశావు!'

'వారందరూ సంతానులేనా ఏమిటి?'

'అందరూ సంతానులే!'

'ఇంకా ఎందరున్నారు?'

'ఈ విధంగా వేలకొద్దీ ఉన్నారు. ఇంకా పెరుగుతారు కూడాను!' 'అలాగే, పెరుగుతారు అనుకుందాం! పది పన్నెండు వేలమంది అవుతారు. అంతమాత్రంచేత మహమ్మదీయులు పారిపోతారా?'

'ప్లాసీ యుద్ధ సమయంలో ఆంగ్లేయుల సైన్యం ఎంత? 'ఆంగ్లేయులు, వంగ సోదరులు ఒకటేనా ఏమిటి?'

'ఎలా ఒకటవుతారు? శరీరంలో బలముంటే పిస్తోలు గుళ్లు పడివడిగా వెలువడతాయి!'

'గుండు శరీరంలో ఒకచోట తగిలితే చాలు, పదిచోట్ల తగలనవసరంలేదు. అటువంటప్పుడు ఒక గుండు విడిస్తే పదిమంది పరుగెత్తుతారు ఎందుకని? ముసల్మానులకు, ఆంగ్లేయులకు ఇదే తేడా! ఆంగ్ల సిపాయీ గుండుకు భయపడి పారిపోడు.... ఇంతకూ నీవు సంతానుడవు అవుతావా?'

**తెల్లవారింది. జనహీనమైన అడవిలో
అంత వరకు అంధకారమయము,
శబ్దహీనము అయిన అరణ్యంలో
ఇప్పుడు ఆలోకమయ ప్రాతఃకాలంలో
ఆనందమయ కాననంలో
'ఆనందమరం'లో సత్యానందస్వామి
మృగచర్మం పైన కూర్చుని సంధ్యా
వందనం చేస్తున్నారు. ఆయనకు
దగ్గరలోనే జీవానందుడు కూర్చుని
వున్నాడు. సరిగ్గా, ఆ సమయంలో
మహేంద్రుని వెంట తీసుకుని స్వామి
భవానందుడు అక్కడకు వచ్చాడు.
బ్రహ్మచారి ఏమీ మాట్లాడకుండా తన
సంధ్యావందనంలో లీనమైవున్నాడు.**

'ముందు భార్యానుతులను కలుసుకోవాలి. వారిని చూడకుండా ఏమీ చెప్పలేను.'

'పద. ముందు వారినే చూద్దామని!'

ఇద్దరూ నిశ్శబ్దంగా నడుస్తున్నారు. భవానందుడు తిరిగి 'వందేమాతరం' అంటూ పాట అందుకున్నాడు. మహేంద్రుని కంఠం కూడా మంచిదే, అంతేగాక అతడు సంగీతాభ్యాసం కూడా చేశాడు. అతడు కూడా పాడసాగాడు. అలా పాడుతూ ఉండగా తన కళ్ల వెంట సైతం నీళ్లు కారుతూ వుండడం గమనించాడు. మహేంద్రుడు 'భార్యా పిల్లలను త్యజించనక్కర్లేదంటే, నేనూ ఈ ప్రతం స్వీకరిస్తాను. నాకూ దీక్ష ఇవ్వండి' అన్నాడు.

'ఈ ప్రతద్దీక్ష తీసుకున్నవారు భార్యాపిల్లలను వదిలివేయాలి. నీవు ఈ ప్రతం స్వీకరిస్తే, ఇక కుటుంబాన్ని గురించి చింతించవలసిన అవసరం

లేదు. దానికి అవసరమైన ఏర్పాట్లన్నీ ముందే జరిగిపోతాయి. ప్రత సఫలత అయ్యేంత వరకు వారి ముఖదర్శనం చేయగూడదు.'

'అయితే నేను ఆ ప్రతం స్వీకరించను' అన్నాడు మహేంద్రుడు.

తెల్లవారింది. జనహీనమైన అడవిలో అంత వరకు అంధకారమయము, శబ్దహీనము అయిన అరణ్యంలో ఇప్పుడు ఆలోకమయ ప్రాతఃకాలంలో ఆనందమయ కాననంలో 'ఆనందమరం'లో సత్యానందస్వామి మృగచర్మం పైన కూర్చుని సంధ్యా వందనం చేస్తున్నారు. ఆయనకు దగ్గరలోనే జీవానందుడు కూర్చుని వున్నాడు. సరిగ్గా, ఆ సమయంలో మహేంద్రుని వెంట తీసుకుని స్వామి భవానందుడు అక్కడకు వచ్చాడు. బ్రహ్మచారి ఏమీ మాట్లాడకుండా తన సంధ్యావందనంలో లీనమైవున్నాడు. ఎవరికీ ఈ సమయంలో నోరు విప్పి మాట్లాడే ఆలోచన లేదు. సంధ్యావందన కార్యక్రమం పూర్తి అయిన తరువాత అందరూ లేచి నిలబడి ఆయనకు పాదాభివందనం చేశారు. పాదధూళి స్వీకరించి తమతమ స్థలాలలో కూర్చున్నారు. అప్పుడు సత్యానందుడు చేతి సైగతో భవానందుడిని బయటకు పిలిచాడు. వారిద్దరూ వెళ్లిపోయారు. బ్రహ్మచారి మంద్రస్వరంతో మహేంద్రునితో ఇలా అన్నాడు :

'నాయనా! నీ దుఃఖం చూచి మాకు చాలా విచారంగా ఉంది. కేవలం దీనబంధుడైన ప్రభువు కృపవల్ల నిన్న రాత్రి నీ భార్యాకూమార్తెలను రక్షించ గలిగాము'... ఇలా ప్రారంభించి ఆయన కల్యాణిని రక్షించిన విధమంతటినీ వినిపించాడు. ఆపైన 'పద. వాళ్ల దగ్గరకు తీసుకు వెడతాను' అన్నాడు.

బ్రహ్మచారి ముందు, ఆయన వెనుక మహేంద్రుడు ఆలయం లోపలికి వెళ్లారు. లోపల ప్రశాంతమైన, విశాలమైన గది ఒకటుంది. ఈ గదిలో ఏముందో మొదట మహేంద్రునకు అర్థం కాలేదు. కాని కొంతతడవు చూచిన మీదట లోపలి దృశ్యం అగుపించసాగింది. ఒక ప్రశాంత చతుర్భుజమూర్తి విగ్రహం ఉంది. శంఖ చక్ర గదా పద్మధారి, కౌస్తుభ శోభితం అయివుంది ఆ మూర్తి. ఎదురుగా సుదర్శన చక్రం స్థాపితమై ఉంది. ఎదురుగా మధుకైటభులు, రక్త ప్రవాహంలో మునిగివున్నట్లు ఒక చిత్రం కనిపిస్తున్నది. ఎడమవైపు కమల మాలాలంకృత అయి, ముక్తకుంతల లక్ష్మీ విచారంతో కూచునివున్న చిత్రం ఉంది. దక్షిణపు వైపు నరనృసి, పుస్తకం వాద్యయంత్రం దగ్గర పెట్టుకుని రాగ రాగిణులు అయిన చెలికత్తెలు పరివేష్టించి ఉండగా కూర్చుని ఉంది. విష్ణువు అంక స్థలంలో ఒక మోహినీమూర్తి విగ్రహముంది. ఈ మూర్తి లక్ష్మీ సరస్వతుల కంటే సుందరంగా ఉంది, శోభతో ఉంది. గంభీరస్వరంతో బ్రహ్మచారి మహేంద్రునితో "అంతా చూస్తున్నావా?" అన్నాడు. (సశేషం)

ఈసారి షాంఘై సహకార సంస్థ (ఎస్సీఓ)పై ప్రపంచ మీడియా ఎక్కువ ఆసక్తి ప్రదర్శించిందన్న మాట వాస్తవం. ఇందుకు కారణమేంటనేది ఊహించడానికి పెద్దగా కష్టపడాల్సిన అవసరం లేదు. మొదటిది రష్యా-ఉక్రెయిన్ యుద్ధం నేపథ్యం కాగా, భారత్-చైనాల మధ్య సరిహద్దు వివాదం రెండో కారణం. ఉక్రెయిన్తో యుద్ధం నేపథ్యంలో ఆమెరికా దాని మిత్రదేశాలు రష్యాను ఏకాకిని చేసి ప్రయత్నంలో భాగంగా భారత్పై తీవ్ర ఒత్తిడి తీసుకొని వస్తున్న నేపథ్యంలో, మనదేశం అనుసరిస్తున్న 'స్వతంత్ర విదేశాంగ విధానం' అగ్నిపరీక్షను ఎదుర్కొంటున్నది. రష్యా మనకు 'అన్ని కాలాల మిత్రుడు' రష్యాతో స్నేహం వదులుకోవడం అనేది భారత్ కలలో కూడా ఊహించనిది. ఈ నేపథ్యంలో ప్రధాని నరేంద్రమోదీ-రష్యా అధ్యక్షుడు పుతిన్ల మధ్య భేటీ ఏవిధంగా ఉండబోతున్నదనేది ప్రపంచ మీడియా యావత్తు ఆసక్తితో వీక్షించింది.

షాంఘై సదస్సులో ప్రత్యేకత నిలుపుకున్న భారత్

మోదీ-పుతిన్ల మధ్య ఎంతటి గాఢమైన స్నేహసంబంధం ఉన్నది ప్రపంచదేశాలకు బాగా తెలుసు. అంతేకాదు రష్యా-ఉక్రెయిన్ యుద్ధం ఆపగలిగే శక్తి ఒక్క భారత్కు మాత్రమే ఉన్నదన్న అభిప్రాయం కూడా సర్వత్రా వ్యాప్తిలో ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో ప్రధాని నరేంద్రమోదీ, రష్యా అధ్యక్షుడు పుతిన్తో భేటీ అయ్యారు. ఇది కొవిడ్ మహమ్మారి, ఉక్రెయిన్ యుద్ధం తర్వాత ఇరు దేశాధినేతల మధ్య జరిగే తొలి ప్రత్యక్ష సమావేశం కావడం విశేషం. 'ఇది యుద్ధాల కాలం కాదని, ఉక్రెయిన్తో యుద్ధం ముగించాలని' మోదీ రష్యా అధ్యక్షుడిని కోరారు. ప్రపంచాన్ని ఇబ్బంది పెడుతున్న ఆహార, ఇంధన సంక్షోభాలపై దృష్టిసారించాల్సిన తరుణం ఇదని ఆయన చెప్పారు. దౌత్యమే సమస్యలకు పరిష్కారమని చెప్పి, ఈ విషయం మీకు ఇప్పటికే చాలాసార్లు చెప్పానని మోదీ నిర్మోహమాటంగా చెప్పడం వెనుక, అంతర్జాతీయ ఒత్తిడి ప్రభావం ఉన్నదని చెప్పక తప్పదు. అంతమాత్రం చేత రష్యా-భారత్ల స్నేహానికి వచ్చిన ప్రమాదమేం లేదు. మోదీ మాటల్లోని అంతర్జాతీయ గుర్తించిన పుతిన్ 'ఉక్రెయిన్ యుద్ధంలో మీ ఆందోళన మాకు తెలుసు. సాధ్యమైనంత త్వరలో దీన్ని ముగించేందుకు చేయాల్సినవన్నీ చేస్తాం' అని సమాధానమివ్వడం విశేషం. ఈ పరిస్థితుల్లో మరే ఇతర దేశాధినేతకైనా పుతిన్ నుంచి ఇటువంటి

సమాధానం కచ్చితంగా రాదు. అంతేకాదు రష్యాలో పర్యటించేందుకు మోదీని ఆహ్వానించారు కూడా! అదే భారత్కున్న ప్రత్యేకత! రష్యాపై బలవంతంగా యుద్ధాన్ని రుద్ది, మళ్లీ అదే రష్యాపై ఆంక్షలు విధించి, అందుకు తామే నిండా మునిగిన ఆమెరికా నేతృత్వంలోని ఐరోపా దేశాలు, భారత్ను కూడా అదేబాటలోకి రమ్మని కోరడమంత విచిత్ర దౌత్యనీతి మరొకటి లేదు. ఈ భేటీ నేపథ్యంలో పుతిన్ అంతర్జాతీయంగా మరింత ఒంటరి అయ్యాడంటూ ఆమెరికా వ్యాఖ్యానించడం, భారత్ తనకు అనుకూలంగా ఉన్నదని చెప్పుకోవడం కోసమే. ఇక పశ్చిమ దేశాల మీడియా సరేసరి. దీనిపై పుంఖాను పుంఖాలుగా వ్యాఖ్యలు, కథనాలు రాసుకొస్తున్నాయి. ఆమెరికా ప్రధాన మీడియా సెప్టెంబర్ 16న మోదీని ఆకాశానికెత్తేసింది. ఈ ప్రచార యుద్ధం మామూలే! 'జరిగింది చిటికడంత, ప్రచారం కొండంత!' ఇక రెండో ప్రధాన అంశం మోదీ-జిన్పింగ్లు ఎస్సీఓ వేదికను పంచుకోవడం. ఈ సందర్భంగా ఇరు దేశాధినేతలు పక్కనే నిలుచున్నా ఎడమొగం పెడమొగంగానే ఉండటం గమనార్హం. గల్ఫాన్ ఘర్షణ తర్వాత ఇద్దరు నేతలు ఒకే వేదికపై ప్రత్యక్షంగా కలుసుకోవడం ఇదే ప్రథమం. చైనా అధ్యక్షుడికి ప్రధాని నరేంద్రమోదీ దూరంగా ఉన్నారు. రెండేళ్ల ప్రతిష్టంభన తర్వాత హాట్స్పింగ్ నుంచి

రెండు దేశాల సైనికులు తిరుగుముఖం పట్టిన ప్రభావం కనిపించలేదు. ఇరువురు నేతలు కనీసం కరచాలనం కూడా చేసుకోలేదు. ఇక్కడ సరిహద్దు వివాద ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపించింది. నిజానికి గత రెండేళ్ల నుంచి సరిహద్దు ప్రాంతాల నుంచి సైనికుల ఉపసంహరణకు ఎంతమాత్రం అంగీకరించని చైనా, ఒక్కసారిగా ఇందుకు నిర్ణయం తీసుకున్నదంటే రష్యా ఒత్తిడి ఏ స్థాయిలో ఉన్నదో అర్థం చేసుకోవచ్చు. భారత్తో విరోధం పెట్టుకుంటే ప్రపంచంలో ఏకాకి కావాల్సి వస్తుందన్న సత్యాన్ని రష్యా స్పష్టంగా చెప్పడమే చైనా తీసుకున్న నిర్ణయానికి కారణం కావచ్చు. ఇదిలా ఉండగా ఎస్సీఓ సమావేశంలో మోదీ ప్రసంగిస్తూ, దేశాన్ని 'తయారీ రంగ హబ్'గా మారుస్తామని, ప్రస్తుతం 70వేల స్టార్లవేలు, 100 యూనికాన్లు దేశంలో పని చేస్తున్నాయని చెప్పడం భారత్ ఎదుగుదల ఎంతమాత్రం ఇష్టంలేని జిన్పింగ్కు కొరుకుడు పడని అంశమే. ఇదే సమయంలో ఈ ఏడాది భారత్ జీడిపీ వృద్ధి 7.5% ఉండబోతున్నదని ప్రధాని చెప్పడం కూడా, ప్రపంచంలో ఏ దేశమూ అభివృద్ధిలో ప్రస్తుతం భారత్తో పోటీపడే స్థితిలో లేవన్న సంగతిని స్పష్టం చేసింది. వాస్తవానికి జీడిపీ వరంగా అభివృద్ధిలో ఏ దేశమూ భారత్ దరిదాపుల్లో లేవు. వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఔట్ లుక్ చైనా 4.4%, ఆమెరికా

3.7% జీడీపీ వృద్ధిని అంచనా వేసింది. ప్రస్తుతం చైనాలో రియల్ ఎస్టేట్ రంగం, పారిశ్రామిక రంగం తీవ్రంగా దెబ్బతిన్నాయి. ముఖ్యంగా 'జీరో కొవిడ్' విధానం కింద అమలుచేస్తున్న కఠిన నిబంధనలు ఆ దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను కుదేలు చేస్తున్నాయి. దీనికితోడు ఒక పక్క అతివృష్టి, మరోపక్క అనావృష్టి చైనాను కుదిపేస్తున్నాయి. ప్రపంచ తయారీ కేంద్రంగా ఉన్న చైనా స్థానాన్ని భర్తీ చేయడానికి భారత్ దూసుకెళ్తోంది. ఇది చైనాకు పుండుమీద కారం చల్లడం వంటిదే!!

ఎన్ఎస్ఓలో చేరిన ఇరాన్

షాంఘై సహకార సంస్థ (ఎన్ఎస్ఓ)లో సభ్యురాలిగా చేరేందుకు ఇరాన్ ఒక అవగాహనా ఒప్పందంపై సంతకం చేసింది. సమర్థిఖండంలో జరుగుతున్న శిఖరాగ్ర సమావేశంలో ఇరాన్ ను చేర్చుకునే విషయంలో ఎనిమిది దేశాలు తుదినిర్ణయం తీసుకున్న నేపథ్యంలో ఈ సంతకం జరిగింది. సదస్సు సందర్భంగా ఇరాన్ అధ్యక్షుడు రైసీతో రష్యా అధ్యక్షుడు పుతిన్ సెప్టెంబర్ 15న భేటీ సందర్భంగా కూటమిలో ఇరాన్ భాగస్వామి కావడం పట్ల హర్షం వ్యక్తం చేయడం, ఉక్రెయిన్ పై సైనికచర్య విషయంలో తటస్థ వైఖరి అవలంబిస్తున్నందుకు చైనా అధ్యక్షుడు షీ జిన్ పింగ్ కు, రష్యా అధ్యక్షుడు పుతిన్ ధన్యవాదాలు తెలపడం, జిన్ పింగ్, రష్యాకు మద్దతు పలకడం ఆనవాలుతీగా జరిగినవే. అత్యవసర మౌలిక సదుపాయంగా పాకిస్తాన్ కు గ్యాస్ సరఫరా చేయగలమని పుతిన్, పాక్ ప్రధాని షేహబాజ్ షరీఫ్ కు సమర్థిఖండంలో జరిగిన ద్వైపాక్షిక సమావేశంలో హామీ ఇవ్వడం ఇక్కడ కీలకాంశం. ఆంక్షల నేపథ్యంలో ప్రస్తుతం యూరప్ దేశాలకు సహజవాయు సరఫరాలను నిలిపేసిన రష్యాకు కొత్త మార్కెట్లు అవసరం. పాకిస్తాన్ అందుకు అంగీకరిస్తే, అదే పైప్ లైన్ ను భారత్ కు పొడిగించవచ్చు. అంతేకాదు నేపాల్, శ్రీలంక, బంగ్లాదేశ్ వంటి దేశాలు కూడా భారత్ గుండా ఈ పైప్ లైన్ సహాయంతో రష్యాకు కొత్త మార్కెట్లుగా రూపొందుతాయి. పాక్ గ్యాస్ పైప్ లైన్ కు అంగీకరిస్తేనే రష్యా లక్ష్యం నెరవేరుతుంది. యూరప్ దేశాలు ఉక్రెయిన్ కు పాకిస్తాన్ ద్వారా ఆయుధ సరఫరాలు చేస్తున్న నేపథ్యంలో, రష్యా అధ్యక్షుడు పుతిన్ ఆ దేశంపై

జమీలాపురపు విఠల్ రావు

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

మాడి, పుతిన్

నిప్పులు చెరగకుండా పైప్ లైన్ ప్రస్తావన తీసుకు రావడం వెనుక ఉన్న అసలు కథ ఇదీ!

ఎన్ఎస్ఓ ఆవిర్భావం

2001లో షాంఘైలో ఏర్పాటైన ఎన్ఎస్ఓలో చైనా, ఇండియా, కజకిస్తాన్, కిర్గిజిస్తాన్, రష్యా, పాకిస్తాన్, తజకిస్తాన్, ఉజ్బెకిస్తాన్ దేశాలు సభ్యులుగా కొనసాగుతున్నాయి. అఫ్ఘానిస్తాన్, బెలారస్, ఇరాన్, మంగోలియా దేశాలు వరిశీలక హోదాలో; అర్మేనియా, అజర్ బైజాన్, కంబోడియా, నేపాల్, శ్రీలంక, టర్కీ దేశాలు చర్చల భాగస్వాములుగా పాల్గొన్నాయి. మరోవైపు రిపబ్లిక్ ఆఫ్ బెలారస్ ను ఎన్ఎస్ఓలో సభ్యురాలిగా, మాల్డీవులు, బెహ్రైన్, మయన్మార్, యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్, కువైట్ లను చర్చల భాగస్వాములుగా చేర్చుకునేందుకు విధి విధానాలు ప్రారంభమయ్యాయి. ఈ సమావేశంలో మొత్తం 15 దేశాధినేతలు పాల్గొన్నారు. కాగా ఎన్ఎస్ఓ-2022కు ఉజ్బెకిస్తాన్ అధ్యక్షత వహిస్తోంది. సమర్థిఖండ సదస్సు తర్వాత రొబ్టేషన్ ప్రాతిపదికన భారత్ ఎన్ఎస్ఓకు అధ్యక్షత వహించనున్నది. 1996లో షాంఘై-5 ఏర్పాటుకాగా, 2021లో ఉజ్బెకిస్తాన్ ను సభ్యురాలిగా చేర్చుకొని షాంఘై సహకార సంస్థ (ఎన్ఎస్ఓ)గా రూపొందింది. 2017లో ఇండియా, పాకిస్తాన్ లు ఇందులో సభ్యత్వాన్ని పొందగా, 2021లో ఇరాన్ కు పూర్తిస్థాయి సభ్యత్వం ఇవ్వాలన్న నిర్ణయం జరిగింది. దీంతో ఎన్ఎస్ఓ ఒక బహుపాక్షిక సంస్థగా రూపుదిద్దుకొంది. ప్రపంచ జీడీపీలో 30%, ప్రపంచ జనాభాలో 40% వాటాను ఈ దేశాలు కలిగి ఉండటం ఎన్ఎస్ఓ ప్రాధాన్యం సంతరించుకోవడానికి ప్రధాన కారణం. దీని ప్రధాన కార్యాలయం బీజింగ్ లో ఉంది. ఇదిలా ఉండగా వచ్చే డిసెంబర్ లో జరిగే ఐరాస భద్రతామండలి సమావేశానికి భారత్ అధ్యక్షత వహించనుంది. 2023లో ఇండియా ఎన్ఎస్ఓకు అధ్యక్షురాలిగా కొనసాగడమే కాదు, జీ20 దేశాలకు కూడా అధ్యక్షత వహించనుంది. ఈ

నేపథ్యంలో ఎన్ఎస్ఓలో భారత్ ప్రాధాన్యం పెరిగింది. ఈసారి ఎన్ఎస్ఓలో మరో విశేషమేమంటే ఎన్ఎస్ఓ తొలి పర్యాటక, సాంస్కృతిక రాజధానిగా వారణాసిని గుర్తించడం! 2022-23 సంవత్సరానికి వారణాసి ఈ హోదాలో కొనసాగుతుంది.

చైనా ద్వంద్వనీతి

అగ్రరాజ్య హోదా కోసం పోటీ పడుతున్న చైనా, ఇండో-పసిఫిక్ ప్రాంతంలోని ప్రస్తుత యధాతథ స్థితిని మార్చేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది. ప్రస్తుతం బహుళ దృవాత్మక ప్రపంచం అవసరమని వాదించే చైనా, ఆసియాలో భారత్ ఎదుగుదలను ఎంతమాత్రం సహించలేదు. ఇదీ చైనా ద్వంద్వనీతి! ఈ నేపథ్యంలోనే చైనాకు అడ్డుకట్ట వేయడానికి ఇండియా.. అమెరికా, దాని మిత్ర దేశాలతో స్నేహ సంబంధాలను నెరపుతోంది. నిజానికి 1970 ప్రాంతంలో ఒకవైపు ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం, మరోవైపు ప్రపంచీకరణ విస్తరిస్తున్న తరుణంలో రెండు దేశాలు కలిసి వృద్ధి సాధిస్తాయని అంతా భావించారు. అందుకునుగుణంగానే ఆసియా మౌలిక వసతుల పెట్టుబడుల బ్యాంక్, షాంఘై సహకార సంస్థ, ఈస్ట్ ఆసియా సమ్మిట్, బ్రిక్స్ (బ్రెజిల్, ఇండియా, రష్యా, చైనా, దక్షిణాఫ్రికా) వంటి బహుళ వేదికల్లో ఈ రెండు దేశాలు భాగస్వాములయ్యాయి. రెండు దేశాల మధ్య 'విశ్వాస నిర్మాణ ఒప్పందాలు' (సీబీఎం)లు కుదిరాయి. అయితే క్రమంగా ప్రపంచంలో చోటుచేసుకున్న ఆధిపత్య మార్పులతో చైనా వైఖరి మారిపోయింది. క్రమంగా ప్రాంతీయ స్థాయి నుంచి ఎదుగుతున్న చైనా, సీబీఎంలను ఖాతరుచేయడం మానేసింది. భారత సరిహద్దుల్లో దుందుడుకు వైఖరిని ప్రదర్శిస్తూ, భారత్ ను ఇబ్బందులకు గురిచేయడం వంటి పరిణామాలు నేపథ్యంలో అప్పటివరకు తటస్థవైఖరితో ఉన్న భారత్ క్వడ్ వైపు మొగ్గుచూపడం మొదలైంది. ముఖ్యంగా 2017లో డోక్లాం ప్రతిష్టంభన భారత్ తన వైఖరిపై పునరాలోచించుకోవడానికి దారి తీసింది. ఇక 2020నాటి గల్వాన్ ఘర్షణ భారత్

పూర్తిస్థాయిలో క్వార్టర్స్ వైపుకు మళ్లడానికి కారణమైంది.

భారత్ యాక్ట్ ఈస్ట్ పాలసీ

ప్రస్తుతం భారత్ అనుసరిస్తున్న 'యాక్ట్ ఈస్ట్ పాలసీ'తో పాటు ఇతర ఉప ప్రాంతీయ, బహుపార్టీక యంత్రాంగాల్లో పాలుపంచుకోవడాన్ని ఇండో-పసిఫిక్ వ్యూహంలో భాగమేనని చైనా మేధావులు పరిగణించడంలో పెద్దగా ఆశ్చర్యపడాల్సిన అవసరం లేదు. 'బే ఆఫ్ బెంగాల్ ఇనిషియేటివ్ ఫర్ మల్టీ సెక్టోరల్, టెక్నలాజికల్ అండ్ ఎకనామిక్ కో ఆపరేషన్', 'సెక్యూరిటీ గ్రోత్ ఫర్ ఆల్ ఇన్ ది రీజియన్ విజన్ అండ్ ఇండియన్ ఓషన్ రిమ్ అసోసియేషన్' వంటి యంత్రాంగాలు చైనాకు చెక్ పెట్టడానికే. మరి ఇండో-పసిఫిక్ వ్యూహంలో భాగంగా అనుసరిస్తున్న ఈ అంశాలు భారత్ కు ఎంతవరకు సానుకూల ఫలితాలిస్తాయో ఇప్పుడే చెప్పడం కష్టం కానీ, మనదేశం చైనాకు బాగా దూరంగా జరిగి, ఆగ్నేయాసియా దేశాల అనుసంధాన ప్రాజెక్టులపై ప్రధానంగా దృష్టి పెట్టిందనేది మాత్రం వాస్తవం. ఇండియా-మయన్మార్-థాయ్ లాండ్ ట్రెప్పాక్షిక హైవే నిర్మాణాన్ని ఇప్పుడు కంబోడియా, వియత్నాంలకు కూడా పొడిగించడం గమనార్హం. ఇది 2023 నాటికి పూర్తవుతుందని అంచనా. ఇదిలా ఉండగా చైనా తన 'వన్ చైనా విధానాన్ని' అంగీకరించాలని వాదిస్తుంది, కానీ కశ్మీర్ పరంగా 'వన్ ఇండియా విధానాన్ని' అంగీకరించక పోవడం విచిత్రం!

ఆర్థికంగా చైనాతో పోలిస్తే భారత్ ఇంకా వెనుక బడే ఉంది. ఆసియన్ దేశాలతో చైనా వ్యాపారం 878.2 బిలియన్ డాలర్లు కాగా భారత్ వాణిజ్యం 78 బిలియన్ డాలర్లు మాత్రమే. చైనాతో పోలిస్తే ఆగ్నేయాసియా దేశాలు భారత్ తోనే దౌత్యానికి ఎక్కువ ఇష్టపడుతుండటం ఒక సానుకూల పరిణామం. అయితే తమకు భద్రత కల్పించే దేశంగా ఇంకా అవి యూఎస్ నే విశ్వసిస్తున్నాయి. ఆ స్థానాన్ని అందుకోవడానికి భారత్ ఇంకా చాలా కృషిచేయాలి. ఇదిలా ఉండగా యాక్ట్ ఈస్ట్ పాలసీ కింద భారత్, దక్షిణ చైనా సముద్ర తీరప్రాంత దేశాల్లో తన పలుకుబడిని వాటితో తన సంబంధాలను మెరుగు పరచుకోవడానికి కృషి చేస్తుందన్న సంగతి చైనాకు బాగా తెలుసు. దీన్ని మొదట్లోనే అడ్డుకోవడానికి హిందూ మహాసముద్రంలో తన ఉనికిని సుస్థిరం చేసుకోవడానికి చైనా యత్నిస్తోంది. 'రుణ వ్యూహాన్ని' అమలుచేయడం ఇందులో భాగమే.

కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాతనే..

నిజం చెప్పాలంటే వేలాది సంవత్సరాలుగా భారత్-చైనాల మధ్య ఉన్న సుహృద్భావ సంబంధాలు చైనా కమ్యూనిస్టు పార్టీ 1949లో అధికారాన్ని హస్తగతం చేసుకున్న తర్వాత, ప్రధానంగా టిబెట్ ను 'పీపుల్స్ రిపబ్లిక్ ఆఫ్ చైనా' కబ్జా చేసిన తర్వాత

ఒడిదొడుకులకు లోనుకావడం ప్రారంభమై చివరికి పూర్ణస్థాయికి చేరుకున్నాయి. రెండు దేశాల మధ్య ఆర్థిక సహకారానికి, సరిహద్దు వివాదం పెద్ద అడ్డంకిగా మారింది. మహాభారతంలో చైనాను 'క్విన్' (జౌ వంశ రాజుల పాలనా కాలంలో ఇది చైనా రాజ్యంపేరు) అని పేర్కొనగా, చాణక్యుడి అర్థ శాస్త్రంలో 'చినమేనుక' (చీనాంబరం), 'చిన్నపట్ట' (పట్టు వస్త్రాల దొంతర) అని పేర్కొనడం గమనార్హం. బౌద్ధానికి ముందు భారత సాహిత్యంలో చైనా ప్రజలను 'చినాస్' అని పేర్కొనడం కనిపిస్తుంది. క్రీ.పూ. 1వ శతాబ్దంలో భారత్ నుంచి బటావు (ఈయన షావలీన్ బౌద్ధారామానికి తొలి గురువు. ఇది హెనాన్ ప్రావెన్స్ లోని, డెంగ్ ఫెంగ్ కౌటీలో ఉంది), దక్షిణ భారతదేశానికి చెందిన బోధిధర్మ (చైనాలో 'జెన్ న్యూల్ ఆఫ్ బుద్ధిజం'- మహాయాన బౌద్ధం స్థాపకుడు) మనదేశం నుంచి చైనాకు వెళ్లి నట్లు చరిత్ర చెబుతోంది. ఈయన పల్లవ వంశానికి

చెందిన యువరాజు. అదేవిధంగా చైనాకు చెందిన జువాన్ జంగ్, ఇ ఛింగ్ లు నలంద విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు. ప్రముఖ చైనా నవలాకారుడు ఊ ఛెంగ్ న్స్, మింగ్ రాజవంశంపై రాసిన 'జర్నీ టు ది వెస్ట్' అనే నవలకు జువాంగ్ జంగ్ భారత్ లో తన పర్యటన విశేషాలపై రాసిన 'గ్రేట్ టాంగ్ రికార్డ్స్ ఆన్ ది వెస్టర్న్ రీజియన్స్' గ్రంథమే స్ఫూర్తి. చైనా సాహిత్యంలో గొప్ప శాస్త్రీయ నవలలుగా ప్రఖ్యాతి గాంచిన నాలుగు నవలల్లో 'జర్నీ టు ది వెస్ట్' (మిగిలిన మూడు నవలలు వరుసగా 'రొమాన్స్ ఆఫ్ ది త్రీ కింగ్స్ డ్రమ్స్', 'వాటర్ మార్షిన్', 'ది ఫ్లమ్ ఇన్ ది గోల్డెన్ వేజ్') కూడా ఒకటి. ఇక చోళ రాజులకు చైనాకు చెందిన 'సాంగ్ వంశ' రాజులతో మంచి సంబంధాలుండేవి. ఒరిస్సాకు చెందిన భోహిస్ పాలకులు కూడా చైనాతో సముద్ర సంబంధాలు నెరపారు.

ఇక ఆధునిక యుగానికి వస్తే 'రిపబ్లిక్ ఆఫ్ చైనా' వ్యవస్థాపకుడు సన్ యెట్ సెన్ భారత్ ను సహచర ఆసియన్ దేశంగా పేర్కొనడమే కాదు, పశ్చిమ దేశాల

దోపిడికి గురవుతున్న దేశంగా పరిగణించేవారు. సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా 'పాస్-ఆసియన్' యునైటెడ్ ఫ్రంట్ ఏర్పాటు కావాలనేది ఆయన ఆకాంక్ష. ఇప్పటికీ కోల్ కతాలో ఓల్డ్ చైనా టౌన్, టెర్రిటోరియల్ సమీపంలో సన్ యెట్ సెన్ పేరుతో ఒక వీధి ఉంది. 1939లో జవహర్ లాల్ నెహ్రూ చైనాలో పర్యటించినప్పుడు ఆయన్ను ప్రభుత్వ అతిథిగా అక్కడి ప్రభుత్వం గౌరవించింది. అప్పటి చైనా ప్రముఖ అధినేత, మార్షల్ 'చియాంగ్ కై-షెక్' ఆయన భార్య సాంగ్ మిలింగ్ ను నెహ్రూ ఎంతగానో మెచ్చుకున్నారు. సరిగ్గా అదే సమయంలో చాంగ్ క్వింగ్ పై జపాన్ బాంబుల వర్షం కురిపిస్తుండటంతో చియాంగ్, నెహ్రూలు బంకర్ లో ఒకరాత్రి గడిపారు. చియాంగ్ కై-షెక్ దంపతులు 1942లో భారత్ ను సందర్శించి వెళ్లిన తర్వాత కూడా నెహ్రూకు ఆయన లేఖలు రాసేవారు. భారత్ స్వాతంత్ర్యం పొందాలని ఆయన ఆకాంక్షించారు. మహాత్మాని అహింసా

సిద్ధాంతం పట్ల ఆయన పెద్దగా విశ్వాసం చూపలేదు. 1942లో కలకత్తాలో జిన్నా చియాంగ్ కై-షెక్ ను కలిసి, ముస్లింలకు ప్రత్యేక రాజ్యానికి మద్దతివ్వాలని కోరగా, 'చైనాలో పదికోట్ల మంది ముస్లింలు వివిధ సంస్కృతులతో మమేకమై జీవిస్తున్నారు. అట్లాంటిది తొమ్మిది కోట్లమంది భారతీయ ముస్లింలకు ప్రత్యేక దేశం అవసరం లేదు' అని కుండబద్దలు కొట్టారు. ఇందుకు జిన్నా, మహమ్మద్ జుఫ్రుల్లాఖాన్ వంటి నాయకులకు కోపం వచ్చింది కూడా. 1949లో పీపుల్స్ లిబరేషన్ ఆర్మీ, కొమిటాంగ్ (రిపబ్లిక్ ఆఫ్ చైనా అధికార జాతీయ పార్టీ) ప్రభుత్వాన్ని ఓడించడంతో చియాంగ్ కై-షెక్ తైవాన్ కు వెళ్లి అక్కడే 1975 వరకు రిపబ్లిక్ ఆఫ్ చైనా అజ్ఞాత ప్రభుత్వాధి నేతగా కొనసాగారు. విచిత్రమేమంటే జవహర్ లాల్ నెహ్రూ, పీపుల్స్ రిపబ్లిక్ ఆఫ్ చైనా కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం, కొమిటాంగ్ ప్రభుత్వం మాదిరిగానే స్నేహపూరితంగా ఉంటుందని నమ్మారు. ఈ విశ్వాసాన్ని కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం వమ్ము చేయడం, నెహ్రూను మానసికంగా దెబ్బతీసింది. ★

దేశంలోని అష్టాదశ పీఠాలు సహా అనేకానేక శక్తిక్షేత్రాలలో, శ్రీలక్ష్మీదేవి ఆలయాలలో శ్రీ శుభకృత్ నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ శుక్ల పాడ్యమి (ఈ నెల-సెప్టెంబర్ 26)నుంచి దేవీ నవరాత్రీసాులు ప్రారంభమవుతున్నాయి. కోవిడ్ మహమ్మారి విజృంభణ నేపథ్యంలో రెండేళ్లుగా నిబంధనల మేరకు, అంతరాయాలకే పరిమితం చేసిన ఉత్సవాలను పరిస్థితులు చక్కబడుతుండడంతో అశేష భక్తజన సమక్షంలో నిర్వహణకు సన్నాహాలు పూర్తవుతున్నాయి. ఇటీవలి వినాయక నవరాత్రుల తరహాలోనే దేవీ నవరాత్రుల నిర్వహణకు ఉత్సాహంగా పూనుకుంటున్నారు.

సర్వశకుల సమాహార స్వరూపిణి, సర్వవ్యాపిని ఆదిపరాశక్తి. సర్వమంగళకారిణి, సర్వైశ్వర ప్రదాయిని. దుష్టులకు చాముండి. శిష్టులకు చల్లని తల్లి. అనేక మంది రక్తస్థులను దునుమాడి సర్వలోకాలకు విముక్తిని ప్రసాదించిన జగన్మాతను ఆశ్వయుజంలో దేవీ నవరాత్రుల పేరిట పలు అవతారాలలో ఆరాధించడం అనాదిగా వస్తోంది. అసుర సంహారంలో అమ్మవారు ధరించిన శక్తులను 'సప్తమాతృకలు' అని వ్యవహరిస్తారు. బ్రాహ్మీ (బ్రహ్మలోని శక్తి), వైష్ణవి (విష్ణువులోని శక్తి), మహేశ్వరి (మహేశ్వరునిలోని శక్తి), కౌమారి (స్కంధునిలోని శక్తి), వారాహి (యజ్ఞ వరహాస్వామిలోని శక్తి) ఇంద్రి(ఇంద్రుడిలోని శక్తి), చాముండి (భ్రూమధ్యం నుంచి ఆవిర్భవించిన కాల శక్తి) అనే రూపాలతో, లోకకంటకులైన మహిషాసుర, శుంభనిశుంభాది అసురులను అంతమొందించారు. జగన్మాత త్రిగుణరాశి. దసరా ఉత్సవాల తొమ్మిది రోజులలో మొదటి మూడు రోజులు కాళికాదేవిగా, నాలుగురోజులు లక్ష్మీదేవిగా, మూడు రోజులు సరస్వతిగా పూజిస్తారు. దీని వల్ల త్రిమూర్తుల శక్తి రూపాలను అర్పించిన ఫలితం దక్కుతుందంటారు.

నవరాత్రుల విశిష్టత

నవరాత్రులు లేదా దసరా ఉత్సవాలను దేశ విదేశాలలో ఆశ్వయుజ శుద్ధ పాడ్యమి నుంచి నవమి వరకు నిర్వహిస్తారు. నవరాత్రులు ప్రారంభానికి ముందు తిథి (భాద్రపద అమావాస్య) మహాలయ పక్షానికి యుద్ధపక్షం అని పేరు. సురాసుర సంగ్రామంలో పరాజితులైన దేవతలు శరన్నవరాత్రులలో తమ ఇష్టదైవాలను అర్పించగా పదవనాడు (దశమి)

విజయం వరించినదని, అలా దేవీ నవరాత్రులలో ఆదిశక్తిని అర్పించడం అనవాయితీగా వస్తోందని పురణాలు చెబుతున్నాయి.

శరన్నవరాత్రోత్సవాలలో జగన్మాతను శైలపుత్రి, బ్రహ్మచారిణి, చంద్రఘంట, కూష్మాండ, స్కందమాత, కాత్యాయని, కాళరాత్రి, అతిభైరవి, సర్వసిద్ధి అనే రూపాలతో కొలుస్తారు. ఈ నవనామాలను సాక్షాత్తు బ్రహ్మదేవుడే చెప్పినట్లు ప్రతీతి. 'చండిసప్తశతి' అమ్మ వారిని మహాలక్ష్మి, మహాకాళి, మహా సరస్వతి, నంద, శాకంబరి, భీమ, రక్తదంతిక, దుర్గా, భ్రామరి అనే పేర్లనూ పేర్కొంది. మహిషాసురుడితో తొమ్మిది రోజులపాటు యుద్ధం చేసి విజయం సాధించి నందున నవరాత్రుల పేరిట అమ్మవారిని వివిధ రూపాలతో అలంకరించి అర్చిస్తున్నారు. ప్రత్యేక పూజలు చేస్తూ రకరకాల నైవేద్యాలు సమర్పిస్తారు. అమ్మవారు వివిధ పేర్లతో ఎందరో రాక్షసులను వధించినా మహిషాసర వధతోనే నవరాత్రుల పేరుతో దేవీపూజలు రూపుదిద్దుకున్నాయి. మహిళను అబలగా పరిగణించిన మహిషాసురుడు ఆమె చేతిలో తప్ప మరణం లేకుండా వరం పొందడంతో ఆమె సమరభూమికి కదలి, సబలగా నిరూపించుకున్నారు.

రంభుడనే రాక్షస కుమారుడైన మహిషుడు వరబల గర్వంతో స్వర్గంపైకి దండెత్తి ఇంద్రప్రీతాన్ని ఆక్రమించాడు. అతనిని నిలువరించాలంటే శక్తి

మంతురాలు ఆవిర్భవించాలి. ఆమెకు దివ్యాయుధ సంపత్తి సమకూరాలి. ఆ దానవుడి బెడద గురించి తనకు మొరపెట్టుకున్న దేవతలకు నారాయణుడు అదే మాట చెప్పాడు. బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరుల ముఖాల నుంచి వరుసగా, రజో, సత్త్వ, తమో గుణ సంపన్నులైన స్త్రీమూర్తులు ఆవిర్భవించారు. ఇంద్ర, వరుణ, కుబేరాది అష్టదిక్పాలకుల నుంచి తేజస్సులు వెలువడ్డాయి. వాటన్నిటి సమాహారంతో సహస్ర బాహువులతో స్త్రీమూర్తి (శ్రీదేవి) ఆవిర్భవించగా, విష్ణు, మహేశ్వరులు సహా దేవతలు తమ ఆయుధాల నుంచి ప్రతిరూపాలు సృష్టించి సమర్పించారు. భక్తి, జ్ఞానం, యోగమనే త్రిశక్తుల కలయిక శివుడి త్రిశూలం, విష్ణుమూర్తి సుదర్శనంతో పాటు దేవతల నుంచి గ్రహించిన ఆయుధాలతో ఆమె అసురుడిని అంతమొందించారు.

నవరాత్రులలో అమ్మవారికి చేసే ఒక్కొక్క అలంకారం వెనుక ఒక్కొక్క విశిష్టత దాగి ఉందంటారు. ఉదాహరణకు, మహిషాసుర సంహార సమయంలో జగన్మాత ఎర్రటి అలంకారంతో రౌద్రమూర్తిగా కనిపిస్తారు. ఆమె ధరించిన వస్త్రాలు, చేపట్టిన ఆయుధాలు ఆమె బుద్ధికుశలతకు తార్కాణంగా చెబుతారు. తనను మోహించిన మహిషుడి దురాలోచనను, అతని బలం, బలహీనతలు ఎరిగిన దుర్గమ్మ దురాలోచనతో సర్వాలంకారభూషితంగా యుద్ధానికి

బయలుదేరారు. ఆమె అలా వెళ్లడంలో దానవుడిని సమ్మోహితుడిని చేసి కడతేర్చడమనే యుద్ధతంత్రం దాగుందని చెబుతారు. పశురూపుడైన అతనిని మట్టు పెట్టేందుకు అందుకు తగినట్లుగానే ఎరువు వర్ష వస్తాభరణాలు ధరించారట. ఎరువురంగు పశువులను చీకాకు పరుస్తుంది. అవి నిప్పును చూస్తే వెనుకంజ వేస్తాయి. ఆ కోణంలోనే మహిషాసురుడిని సంహరించేందుకు అమ్మవారు అగ్నిధారణతో, ఎరువు వస్త్రాలు ధరించి దండెత్తారట.

దుర్గాష్టమి

ఆదివారాశక్తి దాల్చిన సగుణ సాకార రూపాలలో దుర్గావతారం ఉత్పన్నమైంది. 'దుర్గ' అంటే కష్ట సాధ్యం, దుర్గభమైనది, అప్రతిహతశక్తి అని అర్థం. అందుకే అమ్మవారు కదనానికి సన్నద్ధమైతే 'దుర్గాదేవి'గా మారతారట. దుర్గ నామంలోని 'ద' కారం అసురిక భావాలను, 'ఉ' కారం విఘ్నాలను, 'ర' కారం వ్యాధులను, 'గ' కారం పాపాలను, 'అ' కారం భయాలను నాశనం చేస్తుందని యామలతంత్ర శాస్త్రం పేర్కొంటోంది. 'దుం దుర్గే దురితం హరా'... అని జపించడం వల్ల సమస్త అశుభాలను తొలగిస్తుందని భక్తుల విశ్వాసం. అత్యంత శక్తిమంతుడైన దుర్గముదనే రాక్షసుడిని అమ్మవారు ఆశ్రీయుజ శుక్ల అష్టమి నాడు సంహరించారు. రాక్షస సంహారం చేయాలంటూ దేవతలు అమ్మకు మొరపెట్టుకుని, అసురాంతకానికి మహాయజ్ఞం నిర్వహించి తమ ఆయుధాలను యజ్ఞగుండంలో సమర్పించారని దేవీభాగవతం బట్టి తెలుస్తోంది. 'దానవ సంహారానికి కోటి సూర్యుల తేజస్సుతో సమస్త దేవతల తేజో పుంజం నుంచి అష్టాదశ భుజాలతో దుర్గామాత అవతరించింది. ఆమె త్రిమూర్తులకు, త్రిశక్తులకు, త్రిగుణాలకు మూలబిందువు. భక్తులకు దయారస తరంగిణి. మహాభయ వినాశిని. ఉపాసకులకు మహాకారుణ్య రూపిణి, సౌందర్య లావణ్య వరేణ్య' అని మార్కండేయ పురాణం ప్రస్తుతించింది. మధు కైటభులు, శుంభనిశుంభులు లాంటి రాక్షసులను వధించి శాంతిస్థాపన కోసం దుర్గమ్మ అవతరించిందనే పురాణ గాథలు ప్రచారంలో ఉన్నాయి.

ఆధ్యాత్మిక గురువులు నవరాత్రులను మానవాళిలోని త్రిగుణాలతో అన్వయించి చెబుతారు. 'నవరాత్రులను మూడు విధాలుగా విభజించుకుంటే, మానవ చైతన్యం. మొదటి మూడు రోజులు తమోగుణంతో ప్రయాణిస్తుంది. కుంగుబాటుకు, భయాం దోళలనకు, అస్థిర భావాలకు తమోగుణం దారిదీస్తుంది. తరువాతి మూడు రోజులు ఉద్యేగం, వ్యామోహాలకు కారణమైన రజోగుణం చోటుచేసుకుంటుంది. చివరి మూడు రోజులూ సత్వగుణంతో ప్రకాశిస్తాయి. మనసు తేలికపడి తేరుకుని సదాలోచనలు చేస్తుంది. దుర్గామాతను అర్పించడం వల్ల ఈ మూడు గుణాల మధ్య సమతుల్యత ఏర్పడి సత్వలితాల సాధనకు అవకాశం కలుగుతుంది. అన్ని దశలు దాటిన తరువాత దక్కేదే గెలుపు అదే 'విజయ'దశమి' అని వారు విశ్లేషించారు.

మూలానక్షత్రం

శరన్నవరాత్రులలో మరో ముఖ్యమైన తిథి మూలానక్షత్రంతో కూడిన సప్తమి.. ఆ రోజున జగన్మాతను చదువుల తల్లి 'సరస్వతీదేవి'గా అలంకరిస్తారు. ఆ నాటి నుంచి దసరా వేడుకలు ఊపందుకుంటాయి. దుష్టశిష్టణ కోసం అవతరించిన శక్తి స్వరూపిణి ఆదిశక్తి మానవాళి దోషాలను హరించి జ్ఞానజ్యోతిని వెలిగించ సంకల్పించి శారదామూర్తి అవతారంతో అనుగ్రహించారు. 'దైవం మంత్రాధీనం' అంటారు సద్గురువులు. ఆ మంత్రాలకు అధిదేవత సరస్వతీమాత. మాఘ మాసంలో వసంత పంచమినాడు ఆచరించే సరస్వతీపూజ శరన్నవరాత్రులలోనూ చోటు చేసుకోవడం విశేషం. వ్యాస భగవానుడు ప్రతిష్ఠించినట్లు చెప్పే బాసరలోని జ్ఞానసరస్వతి క్షేత్రంలో ఈ రాత్రులు మూలానక్షత్రం సందర్భంగా పిల్లలతో పాఠశాలల్లో సరస్వతీ పూజ నిర్వహిస్తారు. బడిఈడు పిల్లలకు అక్షరాభ్యాసం కూడా చేపడతారు..

మహర్నవమి/కుమారీపూజ

అమ్మవారు తొమ్మిది రేయింబవళ్లు దానవుడిపై మహాసంగ్రామం చేసి విజయం సాధించారు. అందుకే ఉపాసకులు, భక్తులు తొమ్మిది రోజులు శ్రద్ధాసక్తులతో ఆరాధిస్తారు. ఈ సమయంలో 2-10

డా॥ ఆరవల్లి జగన్నాథస్వామి

సంవత్సరాల మధ్యవయస్సు గల బాలికలను 'అమ్మ'కు ప్రతిరూపంగా పూజించి నూతన వస్త్రాలు సమర్పిస్తారు. దీనినే 'కుమారీపూజ' అంటారు. రెండేళ్ల వయసు గల శిశువును కుమారి, మూడేళ్ల చిన్నారిని త్రిమూర్తి, నాలుగేళ్ల పాపను కల్యాణి, అయిదేళ్ల బాలికను రోహిణి, అరేళ్ల బాలికను కాళిక, ఏడేళ్ల బాలికను చండిక, ఎనిమిదేళ్ల బాలికను శాంభవి, తొమ్మిదేళ్ల బాలికను దుర్గ, పదేళ్ల బాలికను సుభద్ర అని వ్యవహరిస్తారు. ఈ పూజ వల్ల కష్టాలు తొలగిపోయి, అనుకున్నవి నెరవేరతాయని, రోగ, శత్రు బాధలు పరిహారమవుతాయని విశ్వాసం.

'బతుకు'ను పండించే బతుకమ్మ

'అమ్మ' ఆరాధన ప్రాంతాలను బట్టి మారుతుంటుంది. తెలంగాణలో జగన్మాతను 'బతుకమ్మ' పేరుతో పూజిస్తారు. ఆ గడ్డపై పుట్టిన ఈ పండుగ విశ్వవ్యాప్తమైంది. భాద్రపద అమావాస్య (మహాలయ అమావాస్య) నాడు ప్రారంభమై తొమ్మిదిరోజుల పాటు సాగి దుర్గాష్టమి నాడు 'చద్దుల బతుకమ్మ'గా జలప్రవేశం చేస్తుంది. ప్రకృతిలోని అందాలకు, ఆనందాలకు, ఆరాధనాలకు నిలయమైన పూవులను పూజించడమే బతుకమ్మ పండుగలోని విశిష్టత. గునుగు, మోదుగు, తంగేడు,

గుమ్మడి, తుంగ, బంతి, చామంతి, తమర, దోస, బీర, కాకర, పొట్ల, గన్నేరు మందారం, కట్ట తదితర పూలను సేకరించి బతుకమ్మను సృజనాత్మక, నైపుణ్యాలతో పేరుస్తారు. బతుకమ్మ పాటలు జానపద సాహిత్యానికి అద్దం పడతాయి. ఈ పాటలలో పౌరాణిక, చారిత్రక సంఘటనలు, వాటి చుట్టూ అల్లుకున్న కథలు, కష్టసుఖాలు, విజయాలు, ఆ ప్రాంతవాసులు నిరంకుశ పాలనలో ఎదుర్కొన్న మానావమానాలపై దేవతకు మొరపెట్టుకున్న సంగతులు తదితర అంశాలు ఉంటాయి. కాలక్రమంలో సమకాలీన రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక పరిస్థితులపై పాటలు కట్టి బతుకమ్మ పాటలు పాడుకోసాగారు. నైజాం పాలనలోని పోలీసులు, జాగీర్దారు, భూస్వాములు, రజాకార్లు గుండ్రంపల్లి, ఆకునూరు- మాచి రెడ్డిపల్లి, బాలెంల, బైరాన్పల్లి, కడివెండి, పాలకుర్తి తదితర పల్లెవాసుల పట్ల అమానుషంగా వ్యవహరించిన తీరును, ప్రజానీకం అందుకు వ్యతిరేకంగా సాగించిన వీరోచిత పోరును బతుకమ్మ పాటలలో

నిక్షిప్తం చేశారు. 'మన్నూ మిన్నూ ఉండేదాకా/సూర్యుడు చంద్రుడూ ఉండేదాకా/ చుక్కలు మింటిలో కులికేదాకా/కాలచక్రము తిరిగేదాకా' బతుకమ్మ బతకాలని ప్రజాకవి కాళోజీ నారాయణరావు తమ 'బతుకమ్మ బతుకు' గేయంలో ఆకాంక్షించారు.

ఈ పండుగ కోసం నూతన వధువులు మెట్టినిళ్ల నుంచి పుట్టిళ్లకు చేరి, అత్తింటివారు పెట్టిన సొమ్ములు ధరించి బతుకమ్మను ఆటపాటలతో కొలవడం సంప్రదాయంగా వస్తోంది. బతుకమ్మ పండుగకు సంబంధించి ప్రచారంలో ఉన్న గాథలలో ఒకదాని ప్రకారం, మహిషాసురుడి పోరు సాగించి అలసి సుప్తాస్థితికి వెళ్లిన అమ్మవారికి మహిళలు గానయుక్తంగా సేవలు చేయడంతో ఆమెకు తొమ్మిదవనాడు అలసట తీరిందట. దుష్టసంహారంతో బతుకును ప్రసాదించిన జగన్మాతను జానపదులు 'బతుకమ్మ' అని పిలుచుకుంటారు. మరో గాథ ప్రకారం, తండ్రి దక్షప్రజాపతి వల్ల కలిగిన అవమానంతో యజ్ఞ గుండంలో దూకి ఆహుతి అయిన సతీదేవిని పసుపు ఆకారంలో బతుకమ్మగా ఆరాధించారని జానపద కథనం.

బొమ్మలకొలుపు

దేవీ నవరాత్రులలో బొమ్మల కొలుపు ఒక ముచ్చట. ఐదు లేదా తొమ్మిది

మెట్లుగా పీఠం ఏర్పరచి వరుసగా బొమ్మలు పేర్చుతారు. బేసి సంఖ్యలో (3,5,7,9) మెట్లున్న వేదికను ఏర్పాటు చేసి బొమ్మలను అమర్చుతారు. తొమ్మిది మెట్లు ఏర్పాటు చేయడం శుభస్మరంగా చెబుతారు. జగన్మాత ధరించిన నవరూపాలకు, నవగ్రహాలకు చిహ్నమే ఈ మెట్లు అని చెబుతారు. అమ్మవారిని ఆవాహన చేసి అర్పించడం వల్ల గ్రహబాధలు తొలగిపోతాయని విశ్వాసం. పైమెట్టు మీద శ్రీదేవి ప్రతిమను ఉంచి అటుఇటు ఇతర దేవతా ప్రతిమలు, తరువాత మెట్లపై వరుసగా వక్షులు, మనుషులు, జంతువులు, చెట్లు-ఉద్యానవనాలు, జలచరాల బొమ్మలు అమర్చుతారు. ప్రతిరోజు దేవీగాథలు పారాయణం చేస్తారు. నైవేద్యం పెట్టి, ముత్యయిదుపులకు తాంబూలాలు ఇస్తారు.

సంక్రాంతి, దసరా పండుగల సమయంలో పెట్టే బొమ్మల కొలుపులలో కాస్త వ్యత్యాసం ఉంది. ఇది కన్నెలు చేసుకునే వేడుక కాగా సంక్రాంతి వేళ పెట్టే బొమ్మల కొలుపులో ముత్తైదువలు ప్రధానంగా పాల్గొంటారు. అమ్మవారికి ప్రతిరోజు నైవేద్యం సమర్పిస్తారు. నవరాత్రులు ముగిసిన తరువాత ఆ బొమ్మలను తీసి భద్రపరుస్తారు. అయితే ప్రతి సంవత్సరం ఒక కొత్త బొమ్మనైనా ఈ 'కొలుపు'లో చేర్చాలని నియమం.

ఈ పండుగల వేళ దాదాపు ప్రతి ఇంట్లో బొమ్మల కొలుపు ఉండేది. యాంత్రిక జీవితంలో తగ్గముఖం పట్టింది. యాభయో పడిలో ఉన్న వారికి ఆ అనుభూతి గురించి తెలిసి ఉండవచ్చు. దసరావేళ చుట్టుపక్కల వన్నెండేళ్లలోపు పిల్లలంతా అక్కడికి చేరి పాటలు పాడేవారు. స్నేహ సంబంధాలు ఏర్పడి, ఇచ్చిపుచ్చుకునే ఆరోగ్యకరమైన అలవాట్లు అలవడతాయనేది కూడా ఈ పండుగలోని ఆంతర్యంగా చెబుతారు.

నిజాం సంస్థానం మీద జరిగిన పోలీసు చర్య (ఆపరేషన్ పోలో) స్వతంత్రం వచ్చిన తొలినాళ్లలో భారతదేశం చూసిన పెను సంచలనం. 1948, సెప్టెంబర్ 13-17 తేదీల మధ్య పోలీస్ చర్య జరిగిందని అందరికీ తెలుసు. ఈ చర్య నాటి కేంద్ర హోం శాఖామంత్యులు, ఉపప్రధాని నర్సారీ వల్లభ్ భాయి పటేల్ ఆలోచనల మేరకు, ఆయన పర్యవేక్షణలోనే జరిగిందని కూడా మనందరికీ తెలుసు. కానీ, చరిత్రలో మరుగున పడిన విషయం ఒకటి ఉంది. చరిత్ర మీద ఎప్పటికీ ఆరని నెత్తుటి మరకలు చిందించిన రజాకార్ల మీద, ఈ రక్కసి మూకలకు అండగా ఉన్న నిజాం మీద చర్య అనివార్యమని సూచించినవారు కొండా వెంకట రంగారెడ్డి. ఆ చారిత్రక వాస్తవం మీద వెలుగును ప్రసరింప చేయడమే ఈ వ్యాసం ఉద్దేశం.

పోలీస్ చర్య వెనుక ఒక నిజం

ఆగస్ట్ 15, 1947 నుంచి భారత్ స్వతంత్ర దేశమవుతుందని జూన్ 3, 1947న ఆఖరి వైస్రాయి లార్డ్ మౌంట్బాటన్ ప్రకటించారు. భారత స్వాతంత్ర్య చట్టం (ఇండియన్ ఇండిపెండెంట్ ఆక్ట్) 1947 ప్రకారం, దేశంలోని అన్ని స్వదేశీ సంస్థానాల మాదిరిగానే, నిజాం ఎదుట మూడు ప్రత్యామ్నాయాలు ఉన్నాయి. మొదటిది భారత యూనియన్లో తన హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని విలీనం చేయడం. రెండవది ఈ సంస్థానాన్ని పాకిస్తాన్లో విలీనం చేయడం. మూడవది స్వతంత్రంగా ఉండడం. భౌగోళిక ప్రాధాన్యాన్ని బట్టి హైదరాబాద్ స్వతంత్రంగా ఉండడం లేదా పాకిస్తాన్లో విలీనం కావడం- ఈ రెండింటిలో దేనిని ఎన్నుకున్నా భారతదేశ భద్రతకి ముప్పు వాటిల్లుతుంది. కాబట్టి హైదరాబాద్ ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ భారతదేశంలో విలీనం కావలసిందే. కానీ నిజాం హైదరాబాద్ని భారతదేశంలో విలీనం చేయడానికి మొగ్గు చూపడం లేదు. కొంచెం సమయం ఇవ్వమని కోరాడు. ఉదార స్వభావంతో భారత ప్రభుత్వం నిజాంకు సంవత్సరం గడువు ఇస్తూ నవంబర్ 29, 1947న యథాతథ ఒడంబడికను కుదుర్చుకుంది. ఈ ఒడంబడిక ఏడాది పాటు అమలులో ఉంటుంది.

దీనికి తోడు, సికింద్రాబాద్‌లో ఉన్న తమ సైన్యాన్ని వెనక్కి పిలిపించుకోమని ఆఖరి నిజాం భారత ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేశాడు. దీనికి కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఇదే అదనుగా నిజాం తన సైన్యాన్ని బలవరుచుకుంటూ, ఆయుధాలను సమకూర్చుకుంటూ భారతదేశంపైనే యుద్ధానికి సన్నద్ధమయ్యాడు. పైగా కాసిం రజ్వీ నాయకత్వంలోని రజాకార్లు నిజాంకి అండగా నిలిచారు. హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని ఒక ముస్లిం రాజ్యంగా మార్చాలని చూశారు. అందుకే ఇక్కడి హిందువులకు మూడు ప్రత్యామ్నాయాలు ఇచ్చాడు. మొదటిది మతం మార్చుకోవడం, లేకుంటే పారిపోవడం, అదీ కాకుంటే రజాకార్ల కత్తులకు బలికావడం.

నిజాం అండతోనే రజాకార్ల దౌర్జన్యాలు, అరాచకాలు మితిమీరిపోతున్నాయి. వాళ్ల రక్తదాహానికి అంతు లేకుండా పోయింది. అమాయక హిందువుల ప్రాణాలు వందలలో రాలిపోతున్నాయి. సంస్థాన మంతా కనీవినీ ఎరుగని సంక్షోభం దిశగా ప్రయాణిస్తున్నది కూడా. ఈ సందర్భంలోనే భారత ప్రభుత్వం హైదరాబాద్ సంస్థానం కోసం నియమించిన ఏజెంట్ జనరల్ కె.ఎం.మున్షీ పోరాట యోధులు కొండా వెంకట రంగారెడ్డి, బూర్గుల రామకృష్ణారావు తదితరులను పిలిచి భవిష్యత్ కార్యాచరణ గురించి చర్చించారు. హైదరాబాద్‌లో జరుగుతున్న విప్లవం, రజాకార్ నెత్తుటి కాండ గురించి తాను ఎంత చెప్పినప్పటికీ పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూ పట్టించుకోవడం లేదనీ, ఒక్కసారి మీరు ఆయనను కలసి వాస్తవ పరిస్థితులు వివరించడం మంచిదనీ సూచించారు.

ఏప్రిల్ 24, 1948న కొండా వెంకట రంగారెడ్డి, బూర్గుల రామకృష్ణారావు ఇతర నాయకులు బొంబాయి (నేటి ముంబై)లో పండిట్ నెహ్రూను కలుసుకుని రజాకార్లు హిందువులపై సాగిస్తున్న దౌర్జన్యాలు, అత్యాచారాలు, మూకుమ్మడి హత్యల గురించి వివరించారు. తక్షణమే చర్య తీసుకోమని, సంస్థానంలోని హిందువులను, ఆ ఆపద నుండి విముక్తి చేయమని కోరారు.

నిజాం అండతోనే రజాకార్ల దౌర్జన్యాలు, అరాచకాలు మితిమీరి పోతున్నాయి. వాళ్ల రక్తదాహానికి అంతు లేకుండా పోయింది. అమాయక హిందువుల ప్రాణాలు వందలలో రాలిపోతున్నాయి. సంస్థానమంతా కనీవినీ ఎరుగని సంక్షోభం దిశగా ప్రయాణిస్తున్నది కూడా.

అంతా విని ప్రధానమంత్రి నెహ్రూ ఇలా అన్నారు.

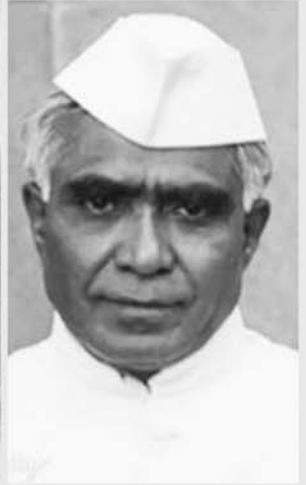
“మీరు హైదరాబాద్‌ను ఇండియా పటంలో భాగంగా చూడటం లేదు. మనకు స్వాతంత్ర్యం లభించి కొద్దిరోజులే అయింది. మనం తొందర పడినట్లయితే దేశం మొత్తం మీద హిందువులకు, ముస్లింలకు మధ్య ఘర్షణలు జరిగి దురంతాలు చోటు చేసుకోవడమే కాదు, దీనితో ముస్లిం దేశాలలో ఉద్రిక్త పరిస్థితులు నెలకొనవచ్చు. కనుక మీరు ఓర్పుతో పరిస్థితులను గమనించండి. తొందర పడ

కె.ఎం. మున్షీ

కె.వి. రంగారెడ్డి

బూర్గుల రామకృష్ణారావు

కండి. సమయం వచ్చినప్పుడు చర్య తీసుకుంటాం. అంతవరకు ఓర్పుతో నష్టాన్ని భరించండి” అని చెప్పారు. వెంకటరంగారెడ్డి బృందం ఆ మాటలతో సహజంగానే తీవ్ర నిరాశకు లోనయింది. వీరంతా మళ్లీ కె.ఎం.మున్షీని కలుసుకుని నెహ్రూ చెప్పింది వివరించారు. అది విన్న మున్షీ వెంకట రంగారెడ్డి బృందాన్ని డెహ్రాడూన్‌లో ఉన్న ఉప ప్రధాని పటేల్‌తో సమావేశం కావలసిందనీ, జరిగిందంతా వివరించమనీ మరొక సలహా ఇచ్చారు.

దీనితో కొండా వెంకట రంగారెడ్డి, బూర్గుల రామకృష్ణారావు, ఇతరులు పటేల్ దగ్గరకు వెళ్లారు. అప్పుడే అస్పష్టత నుండి కోలుకుంటున్న సర్దార్ పటేల్ బిర్లా హౌస్‌లో ఒక చెట్టు కింద విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు. వెంకట రంగారెడ్డి బృందాన్ని ఆహ్వానించి, మంచం చుట్టు కుర్చీలు వేయించారు. అక్కడే తాము నెహ్రూను కలసి వచ్చిన సంగతి, ఆయన చెప్పిన మాటలు అన్నీ వెంకట రంగారెడ్డి పటేల్‌కు వివరించారు.

సర్దార్ పటేల్ ఓపికతో అంతా విన్నారు. ఆపై, “ముస్లింలు, ముస్లిం దేశాలు (బల్ల గుద్ది) ఏమి చేయలేవు. సాధ్యమయినంత తొందరలో నిజాం మీద, రజాకార్ల మీద చర్య తీసుకుంటా” నని దైర్యం చెప్పారు.

పటేల్ చెప్పిన దైర్యవచనాలతో వెంకట రంగారెడ్డి బృందం ఉత్సాహంతో హైదరాబాదుకు తిరిగి వచ్చింది. ఆ సమయంలోనే కశ్మీర్ సరిహద్దులలో పాకిస్తాన్‌తో యుద్ధం జరుగుతోంది. అయినా కూడా సమయం దొరికిన వెంటనే సెప్టెంబర్ 13, 1948న భారత సైన్యం ఆపరేషన్ పోలో పేరుతో హైదరాబాద్ నిజాం, రజాకార్లపై పోలీస్ చర్య మొదలుపెట్టింది. సెప్టెంబర్ 17 సాయంత్రం నిజాం లొంగిపోయాడు. దీంతో హైదరాబాద్ విమోచన జరిగింది. తర్వాత అది భారతదేశంలో విలీనమైంది.

కొండా వెంకట రంగారెడ్డి, ఆయన బృందంతో చర్చించిన తర్వాతనే సర్దార్ పటేల్ పోలీస్ చర్యకు ఉపక్రమించారని చాలామందికి తెలియదు. నిజానికి కొండా వెంకట రంగారెడ్డి పటేల్‌ని కలుసుకుని, హైదరాబాద్‌లో రజాకార్లు చేస్తున్న దౌర్జన్యాలను ఆయన దృష్టికి తీసుకుని వెళ్లకపోయి ఉంటే అసలు పోలీస్ చర్య జరిగేదే కాదేమో కూడా. నిజాం సంస్థానంలో జరిగిన ప్రభుత్వ వ్యతిరేక పోరాటాలు, సాంస్కృతిక చైతన్యం వంటి అంశాలలో కేవల రంగారెడ్డి పాత్రను చర్చించడం అంతా ఒక ఎత్తు. పటేల్‌ను కలసి వాస్తవాలు వెల్లడించి ఆపరేషన్ పోలోకు మార్గం ఏర్పరిచి, ఒక పెద్ద చారిత్రక సవాలుకు సమాధానం వెతికిన వైనం మరొక ఎత్తు. హైదరాబాద్ విమోచన దినోత్సవం జరుపుకుంటున్న ఈ సందర్భంలో కొండా వెంకట రంగారెడ్డిని ఆ కోణం నుంచి కూడా స్మరించుకోవడం మన బాధ్యత.

ఆధారాలు : స్వీయ చరిత్ర-కొండా వెంకట రంగారెడ్డి, విజ్ఞాన సరోవర్ ప్రచురణలు.

బూర్గుల రామకృష్ణారావు జీవిత చరిత్ర- ఉమ్మెత్తల కేశవరావు, నవచేతన పబ్లిషింగ్ హౌస్.

ది ఎండ్ ఆఫ్ యాన్ ఎరా : హైదరాబాద్ మెమరీస్/మెమాయిర్స్-కె.ఎం. మున్షీ, భారతీయ విద్యాభవన్ ★

రాజకీయ నాయకులకు.. ముఖ్యంగా ప్రతిపక్షాల నాయకులకు, పాదయాత్రలకు అవినాభావ సంబంధం ఉంది. ప్రభుత్వాన్ని గద్దె దించేందుకు, అధికార పీఠాన్ని అందుకునేందుకు వారు దీనిని ఒక సాధనంగా ఎంచుకుంటారు. ఇది వాస్తవం. కానీ ఈ విషయాన్ని ఎవరూ ఒప్పుకోరు. ప్రజల సమస్యలు తెలుసుకునేందుకు, వారి కష్టాలను దగ్గరగా చూసి పరిష్కార మార్గాలను అన్వేషించేందుకు, వివిధ వర్గాల ప్రజల మధ్య సమైక్యత, స్నేహభావం పెంపొందించేందుకు మాత్రమే తాము పాదయాత్ర చేస్తున్నట్లు నాయకులు జిరాలు పలుకుతుంటారు. సూక్తులు వల్లె వేస్తుంటారు. సుద్దులు చెబుతుంటారు. ఇప్పుడు కాంగ్రెస్ అసభికార యువరాజు రాహుల్ గాంధీ చేస్తున్నదిదే. ఇక్కడ కాంగ్రెస్ అసభికార యువరాజు అన్న విషయమై కొంత వివరణ ఇవ్వాలి ఉంది. తాను కాంగ్రెస్ పార్టీలో అందరి మాదిరిగా సాధారణ కార్యకర్తని అని ఆయన పైకి వినయం, విధేయత ప్రదర్శిస్తుంటారు. కానీ పార్టీలో తల్లి తరపున అన్ని వ్యవహారాలను చక్కబెట్టి ఆయనేనన్నది జగమెరిగిన సత్యం. బయటివారి కన్నా పార్టీ శ్రేణులకు ఈ విషయం బాగా తెలుసు. ఇక ఆయన సాగిస్తున్న పాదయాత్ర విషయానికి వస్తే కొన్ని కఠిన వాస్తవాలను, చేదు నిజాలను ఒప్పుకోక తప్పదు. ఆయన పైకి చెబుతున్నది ఒకటి, అసలు అంతరంగం మరొకటి.

ప్రజల మధ్య విద్వేషాలను, విభజనలను తొలగించి, వారిలో జాతీయ సమైక్యత, సమగ్రత భావాలను పెంపొందించడం, దేశాన్ని సమైక్యంగా ఉంచడం తన 'భారత్ జోడోయాత్ర' లక్ష్యమని రాహుల్ ప్రతి సభలోనూ నొక్కి వక్కాణిస్తున్నారు. ఈ మాట చెప్పడానికి, వినడానికి బాగా కనిపించ వచ్చు. కానీ ఇందులో ఎంత వాస్తవం ఉందన్న

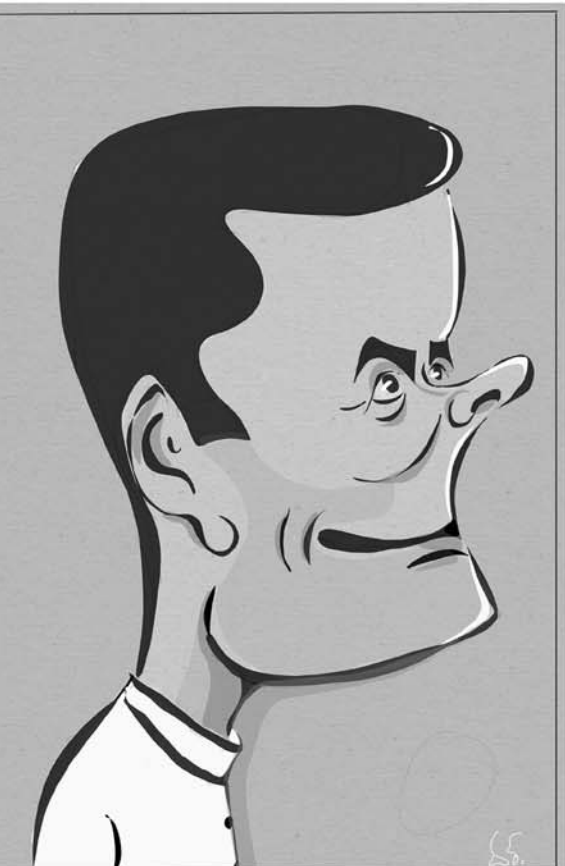
విశ్లేషిస్తే నేతి బీరకాయలో నేయి ఎంతందన్న సామెత గుర్తుకు రాక మానదు. ముందుగా ప్రజల్లో విద్వేషాలను, విభజన వాదాలను తొలగించడమే తన లక్ష్యమన్నట్లు రాహుల్ పదేపదే ఊదరగొడుతున్నారు. కానీ ఆయన అనుకున్నట్లు ప్రజల్లో అలాంటి భావనలు ఏనాడూ లేవు. ఏడున్నర దశాబ్దాల స్వతంత్ర భారతావని సమైక్యంగా ముందుకు సాగుతూనే ఉంది. భిన్న వర్గాలు, మతాలు, ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు, సామాజిక వర్గాల ప్రజలు కలసిమెలసే ఉంటున్నారు. ఇతరుల అభిప్రాయాలను, పద్ధతులను, ఆచార వ్యవహారాలను, విశ్వాసాలను పరస్పరం గౌరవించుకుంటూ ముందుకు సాగుతూనే ఉన్నారు. వారి మధ్య ఎలాంటి పొరపచ్చలు లేవు. రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం కొన్ని పార్టీలు అలాంటి ప్రచారాలు చేస్తన్నప్పటికీ ప్రజలు వివేకంగా వ్యవహరించి అలాంటి ప్రయత్నాలను తిప్పి కొట్టడం ద్వారా నాయకుల కుయతలను అడ్డుకుంటున్నారు. ఈ విషయం రాహుల్ కు తెలియదునుకోలేం. లౌకికవాదం పేరిట ఒక వర్గాన్ని నెత్తిన పెట్టుకోవడాన్ని, మరొక వర్గాన్ని చిన్నచూపు చూడటాన్ని సమయం వచ్చినప్పుడల్లా తిప్పి కొడుతూనే ఉన్నారు. వివిధ సందర్భాల్లో వచ్చిన ఎన్నికల ఫలితాలే ఇందుకు నిదర్శనమని ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కరలేదు. మైనార్టీల హక్కులు ఎంత ముఖ్యమో అదే సమయంలో మెజార్టీ ప్రజల మనోభావాలను గుర్తించడం, గౌరవించడం కూడా అంతే ముఖ్యమన్న విషయాన్ని యువ నాయకుడు రాహుల్ గుర్తించడం లేదు. అందువల్లే వందేళ్ల చరిత్ర గల హస్తం పార్టీ

విద్వేషం నిం 'భారత్ జోడో'

నానాటికీ కుదేలైపోతోంది. ఇక వామపక్షాలు ఉనికి కోల్పోయే దుస్థితిలో ఉన్నాయి.

తాను తలపెట్టిన భారత్ జోడోయాత్ర ద్వారా పార్టీకి పూర్వ వైభవం తేవాలన్నది రాహుల్ ప్రయత్నం. కానీ పైకి మాత్రం ఆయన ఆ మాట చెప్పురు. దేశాన్ని ఉద్ధరించేందుకే తన తాపత్రయం అన్న భావన కలిగించేందుకు ప్రయత్నిస్తారు. నిజానికి ఒక పార్టీ నాయకుడిగా పార్టీని బలోపేతం చేసే ప్రయత్నంలో తప్పేమీ లేదు. అభినందించాల్సిన విషయమే. పార్టీని బలోపేతం చేసేందుకు ఒక్కొక్కరు ఒక్కో ప్రయత్నం చేస్తారు. పాదయాత్ర అందులో ఒకటి. ఇందులో అభ్యంతరం పెట్టాల్సిందేమీ లేదు. పార్టీ కోసం కాకుండా దేశం కోసం చేస్తున్నారనడమే అతిశయోక్తి. కన్యాకుమారిలో మొదలైన పాదయాత్ర వివిధ ప్రాంతాల మీదుగా 3570 కిలోమీటర్లు సాగి కశ్మీర్ లో ముగుస్తుంది. సెప్టెంబర్ 7న తమిళనాడులో ప్రారంభమైన పాదయాత్ర ప్రస్తుతం కేరళలో కొనసాగుతోంది. తరవాత కర్ణాటక మీదుగా తెలంగాణలోకి ప్రవేశిస్తుంది. అక్కడి నుంచి మహారాష్ట్రకు వెళుతుంది. రోజుకు ఉదయం పది, సాయంత్రం పది కిలోమీటర్ల చొప్పున సగటున 20 కిలోమీటర్ల దూరం నడుస్తున్నారు రాహుల్. కేరళలో 18 రోజులు, మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్రలో 18 రోజుల వంతున, తెలంగాణలో 13, హర్యాణాలో 12, పంజాబ్ లో 11 రోజులు పాదయాత్ర చేస్తారు. దేశ రాజకీయాలకు గుండెకాయ వంటి ఉత్తరప్రదేశ్ లో మాత్రం అయిదు రోజులే పాదయాత్ర కొనసాగు తుంది. అమేధీ ప్రజలు తిరస్కరించగా కేరళలోని వయనాడ్ కు ఆయన మూటా ములే సర్దుకుని వచ్చిన సంగతి తెలిసిందే. దేశ రాజధాని ఢిల్లీలో రెండు రోజులు రాహుల్ యాత్ర సాగిస్తారు. ఫిబ్రవరిలో జమ్ము కశ్మీర్ కు చేరుకోవడం ద్వారా యాత్ర పరిసమాప్తమవుతుంది.

పాదయాత్రలో రాహుల్, ఆయన పార్టీ నాయకులు, కార్యకర్తలు చేస్తన్న పనులు బెదిసి కొడుతున్నాయి. జోడో యాత్రకు విరాళాలు ఇవ్వాలంటూ కొందరు కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలు వ్యాపారులను బలవంతం చేయడం ద్వారా పార్టీ అసలు వైజాన్ని చాటుకుంది. కొల్లాలోని ఫవాజ్

పడమే ఉద్దేశమా?

అనే ఓ కూరగాయల వ్యాపారిని రూ. 2వేలు విరాళం డిమాండ్ చేయగా ఆ వ్యాపారి రూ. 500కు మించి ఇవ్వనని తిరగబడటం పార్టీని నవ్వుల పాల్టేసింది. అడిగినంత విరాళమివ్వని వ్యాపారిని చంపుతామని పార్టీ కార్యకర్తలు బెదిరించడం పరాకాష్ఠ. అతని కూరగాయల దుకాణాన్ని చిందరవందర చేసి తమ చలరాజ్యాన్ని చాటుకున్నారు. ఇందుకు సంబంధించిన ఓ వీడియో వైరల్ కావడంతో పార్టీకి మింగలేని, కక్కలేని పరిస్థితి ఎదురైంది. వెంటనే దిద్దుబాటు చర్యలు చేపట్టింది. ఘటనకు బాధ్యులైన ముగ్గురు కార్యకర్తలను సస్పెండ్ చేసింది. తమ పార్టీ ఇలాంటి వాటిని ఎప్పుడూ ప్రోత్సహించదని, ఇలాంటి ఘటన జరిగి ఉండాలి కాదని కేరళ పీసీసీ అధ్యక్షుడు కె.సుధాకరన్, కర్ణాటకకు చెందిన పార్టీ రాజ్యసభ సభ్యుడు, పార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శి జైరాం రమేష్ పేర్కొన్నారు. పాదయాత్రలో రాహుల్ చేసే విన్యాసాలు, చేసే ప్రసంగాలు నవ్వు తెప్పిస్తున్నాయి. దేశంలో ఎన్నడూ లేనంతగా నిరుద్యోగం తాండవిస్తోందని, ఉపాధి లేక యువత నైరాశ్యంలో కూరుకుపోయిందని, ధరల పెరుగుదలతో ప్రజలు బెంబేలెత్తుతున్నారని ఇందుకు మోదీ సర్కారుదే బాధ్యతని ధ్వజమెత్తుతున్నారు. నిరుద్యోగ సమస్యకు దేశాన్ని సుదిర్ఘకాలం పాలించిన హస్తం పార్టీకి బాధ్యత

లేదా అన్న ప్రశ్న ఇక్కడ వస్తుంది. ఈ విషయాన్ని ఆయన గ్రహించినట్లు లేదు. ధరల పెరుగుదల గురించి ఆయన మాట్లాడటం మరింత వింతగా ఉంది. ధరల పెరుగుదల అనేక విషయాలతో ముడిపడి ఉన్న విషయం ఆయనకు తెలియదని అనుకోలేం. దేశ సరిహద్దులను చైనాకు ధారాదత్తం చేశారన్న రాహుల్ వ్యాఖ్యలూ హాస్యాస్పదంగా ఉన్నాయి. తన అనాలోచిత వ్యాఖ్యల ద్వారా సైనిక బలగాల స్థైర్యాన్ని దెబ్బతీస్తున్నారన్న విషయాన్ని యువరాజు గ్రహించలేకపోతున్నారు. ప్రతికూల వాతావరణ పరిస్థితుల్లో ప్రాణాలను పణంగా పెట్టి జవాన్ల పని చేయడాన్ని అభినందించాల్సింది పోయి ఇలా మాట్లాడటం సరికాదు. ఒక్కసారి చరిత్రలోకి వెళితే ఎవరి హయాంలో భారత భూభాగాన్ని చైనా ఆక్రమించుకుందో అర్థమవుతుంది. తన ముత్తాత హయాంలో యుద్ధంలో ఓడిపోయి భారత్ తన భూభాగాన్ని చైనాకు కట్టబెట్టిందన్న విషయం భావి భారత ప్రధాని కావాలని కలలు గంటున్న రాహుల్ కు తెలియదా?

పాదయాత్రలో భాగంగా రాహుల్ చేసే విన్యాసాలు పేపర్లలో ఫోటోలు వేయించుకోవడానికి పనికి వస్తాయి తప్ప పార్టీ బలోపేతానికి పనికిరావు. రోడ్డు పక్కన కాకా హోటల్లో తేనీరు తాగడం, కూరగాయల వ్యాపారితో మాట్లాడటం, కార్మికుడితో సంభాషించడం, సామాన్యుడి భుజంపై చేయి వేసి నడవటం వంటివి ప్రచార జిమ్మిక్కులు తప్ప మరొకటి కావు. మరుసటి రోజు పేపర్లలో ఫోటోలు వేయించుకోవడానికి ఇలాంటి జిమ్మిక్కులు ఉపయోగపడతాయి. 'పాదయాత్రలో ఎంతోమంది యువకులు నాతో కలిసి నడుస్తున్నారు. వారు నా నుంచి ఏమి ఆశిస్తున్నారో, వారి భవిష్యత్తును తీర్చిదిద్దడానికి ఏం చేయాలో, వారికి అవకాశాలు కల్పించడానికి ఏం చేయాలో తెలుసుకుంటున్నాను.

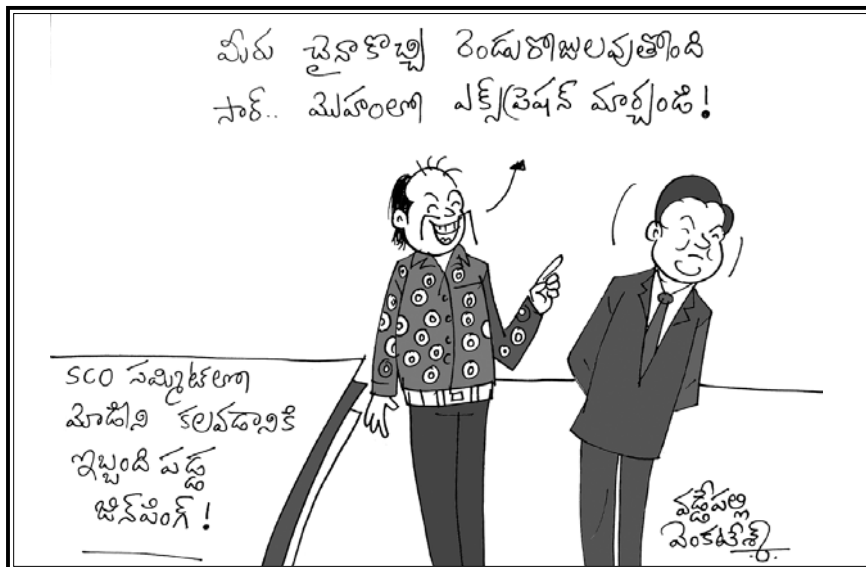

'భారత జోడోయాత్ర'లో రాహుల్

దేశంలో యువశక్తి గణనీయంగా ఉంది. వారిని సరిగా వినియోగించుకుంటే అద్భుతాలు చేయవచ్చు. యాత్రలో భాగంగా అన్ని వర్గాల సమస్యలు తెలుసుకోవడం నా బాధ్యత' అని రాహుల్ ఊదర గొడుతున్నారు. వందేళ్ల చరిత్ర గల పార్టీకి దేశ ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు, వాటికి గల పరిష్కార మార్గాల గురించి తెలియదనుకోవడం భ్రమ. బహుశా రాహుల్ కు తెలియకపోవచ్చు. మార్గ మధ్యంలో హిందూమతానికి చెందిన ప్రతినిధులను రాహుల్ కలుస్తుండటం విశేషం. కొల్లాం జిల్లాలోని కరుగావల్లి సమీపంలో ఆధ్యాత్మికవేత్త మాతా అమృతానందమయిని ఆయన కలుసుకున్నారు. ఇందుకు సంబంధించిన చిత్రాలను ఫేస్ బుక్ లో పోస్టు చేశారు. ఇదంతా హిందువులను ప్రసన్నం చేసుకునే ప్రక్రియలో భాగం తప్ప మరొకటి కాదని ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కర్లేదు.

ప్రజల్లో విశ్వాసం కల్పించడం, పార్టీ శ్రేణుల్లో భరోసా నింపడం, దేశం ఎదుర్కొంటున్న వివిధ సమస్యలపై నిర్దిష్ట పరిష్కారాలను ప్రజల ముందుంచడం ద్వారా మాత్రమే ఏ నాయకుడైనా అధికారానికి చేరువ కాగలడు. అంతేతప్ప శుష్క ప్రసంగాలు, ఊకదంపుడు ఉపన్యాసాలు, ఏకపక్షంగా ప్రభుత్వంపై విమర్శలు చేయడం, బాధ్యత లేని అధికారం చెలాయించడం ద్వారా ప్రజలకు చేరువ కాలేరు. ఈ విషయం హస్తం శ్రేణులు, సీనియర్ నాయకులు గుర్తించడం అవసరం.

వ్యాసకర్త: సినియర్ జర్నలిస్ట్

ఉదయం లేస్తూనే

“శుభోదయం” అంటూ భర్త

రఘురామ్ పంపిన రెండు రామచిలుకల కార్డు చూడగానే చిర్రెత్తుకొచ్చింది సౌమ్యకి. కొంచెం కూడా కోపం పెట్టుకోకుండా తననొక చిన్నపిల్లలా జమకట్టిన భర్త వ్యవహారం చూసి ఆమెకు ఒళ్లు మండింది. “నువ్వు భార్యని గౌరవించట్లేదు. పురుషాధిక్యత చూపిస్తున్నావు. నన్ను అణగదొక్కాలని ప్రయత్నిస్తున్నావు” అంటే ఏ మాత్రమూ పౌరుష పదకుండా ఇలా వారం రోజుల నుంచీ గుడ్ మార్నింగ్ చెబుతూనే ఉన్నాడు రఘు. ‘ఇదంతా నాటకం. నా తిరుగుబాటు గమనించి కూడా చూసీ చూడనట్టుంటే తన ఆధిపత్యం చెలాయించొచ్చని ప్లాన్ కాబోలు. నేనేం లొంగేది లేదు. జవాబు చెప్పేదే లేదు’ అనుకుంటూ మొబైల్ సోఫాలో పడేసి టీవీ పెట్టుకుని కూర్చుంది సౌమ్య.

టీవీ శబ్దానికి “లేచావా? బంగారం!” అంటూ దేవుడి గదిలోంచి వచ్చిన అమ్మమ్మ రాధమ్మ “మీ ఇద్దరూ దెబ్బలాడుకున్నారా ఏంటి?” అంటూ వందోసారి అడిగింది. సౌమ్య కోపం మొహం చూసి, గలగలా నవ్వేసి “చిటికెలో కాఫీ తెస్తా” అంటూ వంటగదిలోకి వెళ్లిపోయింది. ఆమె ఇచ్చి వెళ్లిపోయిన కాఫీ తాగుతూ సౌమ్య విసుగ్గా ఆలోచిస్తోంది.

జరిగిందంతా చెబితే నీదే తప్పుంటుందీవిడ. లేస్తూనే, సూత్రాలు కళ్ల

కద్దుకుంటూ, భర్త కాళ్లకు నమస్కారం చేస్తూ అతనే దైవం అనుకుంటూ కాపురం చేసినావిడ. సమానత్వం, స్త్రీల హక్కులు అంటే అర్థం అవుతుందా ఈవిడకి? వెంటనే అమ్మకి ఫోన్ చేసేస్తుంది, నేను అలిగి వచ్చానని. అమ్మానాన్నా వచ్చేసి నన్ను లాక్కెళ్లి రఘు ఇంట్లో వదిలేసి ‘చిన్న పిల్ల బాబూ, గారాబం వల్ల ఇలా తయారయ్యింది’ అని చెప్పి నవ్వుతూ వెళ్లిపోతారు. అందుకే చెప్పకూడదు అనుకుంది.

సౌమ్య భావుకురాలు. ప్రకృతి ప్రేమికురాలు. పువ్వులన్నా, పిట్టలన్నా, పాటలన్నా ప్రాణం. ఎప్పుడూ ఏదో పాడుకుంటూ, గెంతులేస్తూ హుషారుగా ఉండే పిల్ల. కాలేజీ మాగజైన్లలోనే రాయడం మొదలు పెట్టింది. పెళ్లయ్య

రెండేళ్లయింది. పెళ్లయ్యాక కూడా కవిత్వం రాయడం కొనసాగించింది. మొదట్లో చిన్న, చిన్న భక్తి పుస్తకాల వాళ్లు మాత్రమే ఆమె కవితలు వేసుకున్నారు.

రఘురామ్ అబిడ్స్, హైదరాబాద్ లో ఒక ప్రముఖ బ్యాంకులో ప్రొబేషనరీ ఆఫీసర్. ఎప్పుడూ బిజీగా ఉంటాడు. ప్రతిరోజూ సాయంత్రం వచ్చేసరికి ఎనిమిదవుతుంది. ఎక్కడికి వెళ్లాలన్నా వారాంతంలోనే వెళ్లాలి.

బీఎస్సీ కంప్యూటర్స్ చదివిన సౌమ్య “నాకింట్లో బోర్” అంటూ మొదట్లో ఒక ప్రైవేట్ స్కూల్ లో “కంప్యూటర్ టీచర్ గా పని చేస్తా” అంటూ తానే ఇష్టపడి చేరింది. రఘురామ్ “నీ ఇష్టం” అన్నాడు. తల్లి, తండ్రి “నువ్వు ఉద్యోగం చెయ్యవలసిన అవసరం ఏముంది? మీ ఇద్దరూ సరదాగా గడపండి” అన్నా వినలేదు.

ఉద్యోగం చేస్తూనే, అప్పుడప్పుడూ ప్రకృతిపైనా, సమాజంలోని దీనులపైనా, బీదసాదలపైనా కవిత్వం రాస్తూ

ఉండడం ఆమెకు కాస్త అలవాటయ్యింది. గత సంవత్సర కాలంలో చాలా కవితలు రాసింది. ఆపదలో ఉన్న స్త్రీలను హెల్ప్ లైన్ ద్వారా ఆదుకునే “ఆసరా” అనే సహాయ సంస్థ, సాహిత్యంపై మక్కువతో ఒక మ్యాగజైన్ కూడా నడుపుతోంది. రెండింటిలోనూ అందరూ స్త్రీలే ఉన్నారు. వారు ఉగాదికి, దీపావళికి రెండుసార్లు కవితల పోటీ పెట్టారు.

స్త్రీలకు సంబంధించి సౌమ్య రాసిన దోపిడీ, వివక్ష అనే రెండు కవితలు రెండుసార్లు ప్రథమ బహుమతి పొందాయి.

ఆ తర్వాత మ్యాగజైన్ చేసుకున్న వార్షిక సంబరాల్లో సౌమ్యకు “సవ యువకవయిత్ర” పురస్కారంతో సత్కరించారు.

నీకు నచ్చినట్టుగా ఉండు’ అని తన పూర్తి అంగీకారం తెలిపాడు.

ఉద్యోగం మానేసి క్రమంగా సాహిత్య కార్యక్రమాలలో పూర్తిగా నిమగ్నమయ్యింది సౌమ్య. వివిధ వాదాలకు సంబంధించిన మీటింగ్లకు వెళ్లడం ప్రారంభించింది. సాహిత్య రంగంలో యువత కనబడడం అరుదుగా జరుగుతోంది కనుక యువ రచయితలకు మంచి ప్రోత్సాహం లభిస్తోంది. ప్రతి మీటింగ్లోనూ యువతను ఇన్స్పైర్ చేస్తున్నారు. అందుచేత ప్రత్యేకంగా స్త్రీ వాదం వైపు వెళితే మంచి పేరు ప్రఖ్యాతులు వస్తాయన్న ఉద్దేశంతో కాస్త సీరియస్ గా రాయడం మొదలు పెట్టింది సౌమ్య. ఆ వాదానికి సంబంధించిన ప్రాథమిక సూత్రాలకు సంబంధించిన పుస్తకాలు పఠనం చెయ్యడం మొదలుపెట్టింది. దాంతో తన చుట్టూ ఉన్న సమాజంపై కొత్త దృష్టి కోణం ఏర్పడిందామెకు. మగవాళ్లందరూ ఆడవాళ్లను బానిసల్లా చూస్తారు. నాన్న, అమ్మ చేత అనేక వంటలు చేయించుకుని తింటాడు. ఇంటి పనులన్నీ అమ్మ ఒక్కరే చేస్తుంది. నాన్న హాయిగా, సుఖంగా కూర్చుంటున్నాడు అని తోచింది. తన దృష్టిని భర్తవైపు మళ్లించింది.

ఒకరోజు సూర్యాపేటలో వందమంది కవులతో తలపెట్టిన ఒక మీటింగ్ కి పిలుపు వచ్చిందామెకు. కార్డులో సౌమ్యదే మొదటిపేరు. “వచ్చే వారం ఆ రోజు లీమ్ పెట్టండి. వెళదాం” అందామె.

“బ్యాంకులో ఎంత వర్క్ ఉందో తెలుసా? రోజూ చేస్తుంటేనే అవడం లేదు. పైగా సెలవు పెట్టడమా?” అన్నాడు రఘు.

“నేను వెళుతున్న మీటింగ్ కి మీరుకూడా రావాలని నా కోరిక”

“ఎలా కుదురుతుంది? బ్యాంకులో నేను లేట్ అవర్న్ కూర్చోవలసిందే. రెండుసార్లు కష్టం మీద రాగలిగాను. నా వల్ల కాదు”

“నేనీవ్వుడు పాత పెళ్లాం అయిపోయాను. నామీద మీకు గౌరవం పోయింది” ఉక్రోశపడిందామె.

“అర్థం చేసుకో” అంటూ రఘురామ్ వివరంగా చెప్పినా సౌమ్యకి కోపం తగ్గలేదు.

“మీ మగాళ్లంతా ఇంతే! ఆడవాళ్లు హక్కులు అడిగితే మీకు నచ్చదు. నాకు పేరుప్రఖ్యాతులు రావడం మీకు ఈర్ష్యగా ఉంది. అందుకే నన్ను డిస్మరేజ్ చెయ్యాలని ఇలా చేస్తున్నారు”

రఘురామ్ అవాక్కయ్యాడు. “నువ్వు కవయిత్రవయితే నాకెందుకు అసూయ ?” అయోమయంగా అడిగాడు.

“మీ మగవాళ్లకందరికీ భార్యకి పేరు రావడం

ఆసరా

అల్లూరి గౌరీలక్ష్మి

- 2 -

రఘురామ్ కూడా ఆ సభకు సెలవు పెట్టి హాజరయ్యాడు. ఎంతో సంతోషంతో తన తల్లితండ్రులకూ, బంధువులకూ తానే స్వయంగా తీసిన ఫోటో షేర్ చేసాడు. ఆ స్త్రీల సంస్థలో పనిచేసే కొంతమంది సీనియర్ రచయితలు సౌమ్యకు ఏదో అప్పుడప్పుడూ రాయడం కాకుండా సీరియస్ గా పూర్తి టైం రచనల మీదా, సేవమీదా వినియోగించమని తమ ప్రసంగాల్లో చెప్పారు. యువతరంలో సాహిత్యం రాసేవారు ఉండడంలేదని, ఈమెకు మంచి భవిష్యత్తు ఉందని పొగడారు. “నువ్వు పెద్ద కవయిత్రవైపోతుంటే నాకు గర్వంగా ఉందోయ్” అంటూ భర్త ఆనందపడ్డాడు. ఆ రోజు సౌమ్య, రఘు ఒక స్టార్ హోటల్ లో డిన్నర్ కి వెళ్లారు. సౌమ్య అమ్మానాన్నా వారి బంధువులు కూడా ఈ సత్కారం సంగతి తెలిసి ముచ్చట పడ్డారు.

“నేను ఉద్యోగం మానేస్తాను. సాహిత్యం బాగా చదువుకుని పదిమంది స్త్రీలకూ సాయం చేస్తాను” అన్నప్పుడు రఘురామ్ “నీ ఇష్టం సౌమ్య, నాకు మంచి ఉద్యోగం ఉంది. ఆర్థికంగా మనపై ఎవరూ ఆధారపడిలేరు. నువ్వు హాయిగా

ఇష్టం ఉందదు. ఓర్వలేరు. నాకు తెలుసు”

- 3 -

“పిచ్చిమాటలు మాట్లాడకు. నేను రాను. ఏం చేసుకుంటావో చేసుకో. రోజూ ఇదేం తలనొప్పి? రాస్తే రాసుకో. ఎక్కడికైనా వెళ్లాలంటే నువ్వే ప్లాన్ చేసుకుని వెళ్లు. లేదంటే మానెయ్యి.” అనేసి హడావిడిగా వెళ్లిపోయాడు ఒక ఫోన్ మాట్లాడుతూ. దాంతో సౌమ్యుకి మనసుకు తీవ్ర గాయమయ్యింది. అందుకే అలిగి వెంటనే సూట్ కేసు సర్దుకుని గాంధీనగర్ నుంచి వనస్థలిపురంలో ఉండే అమ్మమ్మ ఇంటికి వచ్చేసింది.

రాధమ్మ సౌమ్య రాగానే రఘుకి ఫోన్ చేసి తన దగ్గరికి వచ్చినట్టు చెప్పేసింది. రఘు సౌమ్య తల్లితండ్రులకి చెప్పాడీ సంగతి. వాళ్లిద్దరూ నవ్వేసి “నువ్వేం కంగారు పడకు బాబూ, ఒక్క పిల్లని ముద్దు చేసాం. చిన్నప్పటినుండి బాగా గారం ఎక్కువయ్యి ఇలాగే చేసేది. పెళ్లయ్యాక పెద్దరికం వస్తుంది అనుకున్నాం. ఇంకా చిన్నతనం పోలేదు. నువ్వే వెళ్లావంటే నీదే తప్పు అందుకే వచ్చావనుకుంటుంది.” దాంతో రఘు రాకుండా ఊరుకున్నాడు.

అమ్మమ్మ మళ్లీ పూజ గదిలోకి వెళ్లి కూర్చోవడంతో భర్త గుర్తొచ్చి టీ.వీ. ఆపేసి ఆలోచిస్తూ కూర్చుంది సౌమ్య. ఒక రోజు ఆడపడుచు, భర్త, పిల్లలు బెంగుళూరు నుంచి వచ్చారు. మర్నాడు ఉదయం ఫైట్ కి వైజాగ్ వెళుతున్నారు. ఆ రోజొక మీటింగ్ ఉంది తనకి.

రాధమ్మ సౌమ్య రాగానే రఘుకి ఫోన్ చేసి తన దగ్గరికి వచ్చినట్టు చెప్పేసింది. రఘు సౌమ్య తల్లితండ్రులకి చెప్పాడీ సంగతి. వాళ్లిద్దరూ నవ్వేసి “నువ్వేం కంగారు పడకు బాబూ, ఒక్క పిల్లని ముద్దు చేసాం. చిన్నప్పటినుండి బాగా గారం ఎక్కువయ్యి ఇలాగే చేసేది. పెళ్లయ్యాక పెద్దరికం వస్తుంది అనుకున్నాం. ఇంకా చిన్నతనం పోలేదు. నువ్వే వెళ్లావంటే నీదే తప్పు అందుకే వచ్చావనుకుంటుంది.” దాంతో రఘు రాకుండా ఊరుకున్నాడు.

తాను మాట్లాడేదేమీ లేకపోయినా వాళ్లు గౌరవంతో పిలిచారు. తన అభిమాన కవయిత్రి పుష్ప అధ్యక్షత వహిస్తున్న మీటింగ్ అది. భర్తేమో అందరూ కలిసి ఒక గుడికి వెళ్లి, ట్యాంక్ బండ్ మీద కాసేపు తిరిగి డిన్నర్ బైట చెయ్యాలని ప్లాన్ చేసాడు.

తనకి ఆడపడుచు మీద కంటే పుష్ప మీదే ఎక్కువ ప్రేమాభక్తి ఉన్నాయి. “నేను రాను” అనగానే రఘురామ్ మొహం వాడిపోయింది. “స్టేజి మీద నీ పని లేదు కదా ఈ ఒక్కసారికి మానెయ్యి” అన్నాడు అభ్యర్థనగా. “మనం హసీమూనీ ముగించుకుని బెంగుళూరు వెళ్లినప్పుడు అక్కాబావా రెండు రోజులు లీవ్ పెట్టి నీదీ అంతా చూపించారు. మనమూ అలాగే కొంత త్యాగం చెయ్యాలి కదా?” బుజ్జగింపుగా అన్న భర్త మాటలకి తాను మానేసింది. ఆడపడుచు తమ్ముడూ, మరదలితో సంతోషంగా గడిపి వెళ్లిపోయింది. మర్నాడు పుష్ప ఫోన్ చేసి “సభ ఎంత బాగా జరిగిందో సౌమ్య! నువ్వు రాకపోవడం ఏమిటి ? ఇలా అయితే ఎలా?

నువ్వెంత పెద్ద యువ కవయిత్రివి? ఇంకా బాగా ఎదగాలి. ఇలా కార్యక్రమాలు మిస్ చేసుకోకూడదు ఇంకోసారి సరేనా!” అన్నారు ప్రేమగా. ఇలాగే కదా ఆడవాళ్లని సంసారంలో పడేసి ఎదగనివ్వకుండా చేస్తారు. అనవసరంగా తాను పెళ్లి చేసుకున్నానేమో. ఇంకెప్పుడూ ఇలాంటి కుటుంబ బంధనాల్లో చిక్కుకుని తన కెరీర్ పాడుచేసుకోకూడదు ఆ రోజు మనసులో గట్టిగా నిర్ణయించుకుంది తాను.

- 4 -

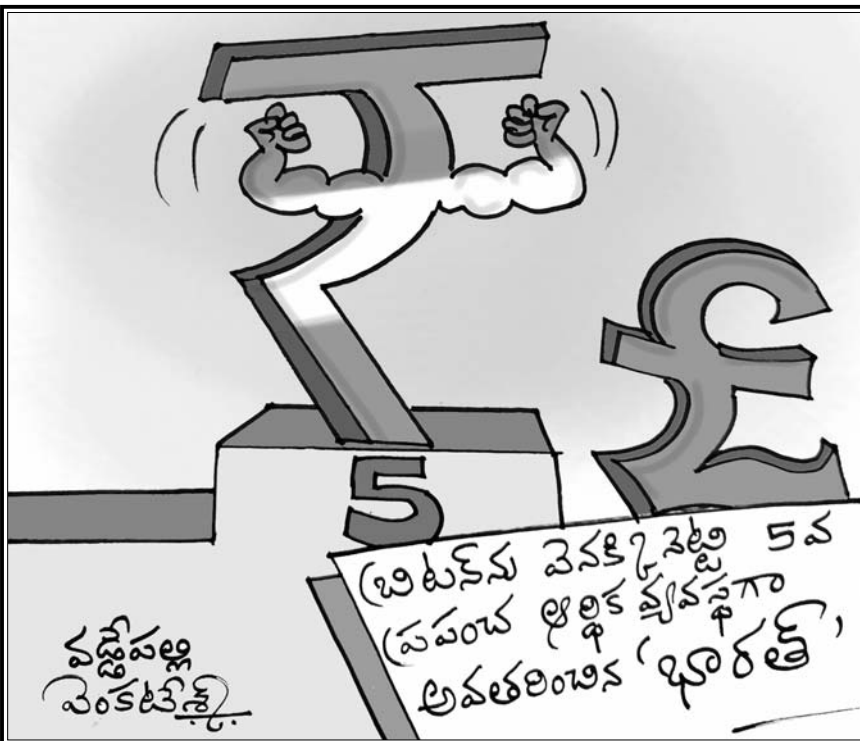
సంక్రాంతి పండుక్కి కోడలివేత ఏవో దానాలు చేయించాలి రమ్మన్నారు అత్తామామలు. భర్తతో కలిసి అయిష్టంగానైనా వెళ్లాల్సి వచ్చింది. అక్కడికి వెళ్లక సంతోషంగానే గడిచిపోయాయి రోజులు. అయినా బాగా అలిసిపోయాను.

ఒక వారం తన సుఖం చెడింది. ఇలాగే ఆచారాలనీ, ఇంకోటనీ కోడళ్లని వేపుకు తింటారు అత్తింటివాళ్లు.

ఇంతలో తల్లినుంచి వచ్చిన ఫోన్ ఎత్తకుండా ఆలోచిస్తోందామె. ‘నా కష్టాలు అమ్మకి చెబితే ఆమెకి అర్థమే కాదు. సంసారం తర్వాతే ఆ రాతలూ కోతలూనూ. సరదాగా రాయాలి కానీ నిన్ను నువ్వు కష్టపెట్టుకోకు అంటుంది. ఆవిడకేం తెలుసు? ఏ రంగంలోనైనా ఒక స్థానం సంపాదించుకోవాలంటే శ్రమపడాలి. అసలు తనకొచ్చిన గుర్తింపే అమ్మకి అర్థం కాదు. నాన్న కూడా అంతే. ‘రాత్రి ఏడు కాగానే ఇంటికొచ్చేయ్యాలి’ అని రూల్ పెడతారు. అమ్మ అవునవునంటుంది తప్ప నన్ను సపోర్ట్ చెయ్యదు. నాకెంత విసుగొచ్చేదో. స్వేచ్ఛ హరించే అమ్మా నాన్నలపై ఎంత కోపం ఉన్నా వాళ్ల ప్రేమ ముందు కరిగి పోయేది. అలా నన్ను కట్టిపడేశారు. ఇప్పుడేమో భర్త అర్థం చేసుకోవడం లేదు. ఇప్పటికీ వారం రోజులయ్యింది. ఇక్కడికి వచ్చిన ఆరోజుని గుర్తుచేసుకుంది సౌమ్య.

అమ్మమ్మ పూజ ముగించి వచ్చి “టిఫిన్ చేసేయ్యనా?” అంటూ వంటగదిలోకి వెళ్లగానే ఆలోచనలాపింది సౌమ్య.

సౌమ్యతో బాటుగా కవిత్వం బాగా రాస్తున్న శంకర్ ఫోన్ చేసి “నా భార్య, నేనూ కార్లో సూర్యాపేటలో రేపు జరగబోయే సాహితీ

మీటింగ్ కి వెళుతున్నాం. వస్తారా?” అని అడగడంతో ఆనందంతో ఉక్కిరిబిక్కిరయ్యిందామె. మర్నాడు ఉదయమే ఆరుగంటలకల్లా ముగ్గురూ కలిసి బయలు దేరారు. పాటలు వింటూ కబుర్లు చెప్పుకుంటూ మధ్యలో కారామి కాఫీ తాగుతూ, సరదాగా ప్రయాణం చేసారు. మీటింగ్ కూడా బాగా జరిగింది. అక్కడే లంచ్ చేసి తిరిగి బయలు దేరారు. “చాలా థాంక్స్” అంటూ శంకర్ దంపతులకి కృతజ్ఞతలు చెప్పింది సౌమ్య. రెండురోజుల తర్వాత శంకర్ ఫోన్ చేసి “నా భార్యకి కొంచెం నగలు కొనడంలో సాయం చేస్తారా?” అనడిగాడు. “సరే” అంది సౌమ్య అయిష్టంగా. రోజంతా ఆమెతో ఏదీనిమిది బంగారం షాపులు తిరగాల్సి వచ్చింది. అలిసిపోయి ఇంటికొస్తూనే దివానపై వాలిపోతూ “మొన్న సాయం చేసి ఇవాళ సాయం అడిగి చావగొట్టాడు శంకర్” అంది అమ్మమ్మతో సౌమ్య. “తప్పదు. ఒకరికొకరు సాయం చేసుకోవాలి. జీవితం అంటేనే మనుషుల మధ్య ఇచ్చి పుచ్చుకోవడం” అందామె నవ్వుతూ.

- 5 -

మర్నాడు “ఆసరా” వాళ్ల సభకి నేనూ వస్తానంటూ మనవరాలి వెంట వెళ్లింది రాధమ్మ. అక్కడ వాళ్లు చెప్పిన మనువాదం, పురుషాధిక్యం, లింగ వివక్ష, అత్యాచారాలూ, హెల్త్ లైన్ ద్వారా సహాయం, వరకట్నం, గృహహింసలపై స్త్రీలు పోరాటం చెయ్యవలసిన విధానం గురించిన వివరాలన్నీ జాగ్రత్తగా విన్నదామె. ఇంటికొచ్చాక సోఫాలో కూర్చుని “నీకర్థం అయ్యిందా అమ్మమ్మా, ఒక్క ముక్కైనా?” వెక్కిరిస్తూ అడిగింది సౌమ్య. రాధమ్మ తలపంకించి “సిద్ధాంతాలు తెలికపోయినా మాకూ ఆత్మగౌరవం తెలుసులే. పాపం వాళ్లెంతో కష్టపడుతున్నారూ ఆడవాళ్లలో అవగాహన పెంచాలని.

నువ్వు ఈ నెలరోజులూ లేచి మొహం కడుక్కుని అమ్మమ్మా! కాఫీ అంటున్నావు కదా! అది శ్రమ దోపిడీ కాదా? నీ వయసు పాతిక, నాది డెబ్బయ్యే. ఎవరు ఎవరికి చెయ్యాలి? నువ్వు నా అమ్మమ్మే అని గారం పోతున్నావ్. నేను నా మనవరాలు అని మురిపెంగా అన్నీ చేసిపెడుతున్నా. అలాగే ఇంట్లో వాళ్లందరికీ ఒకరి అవసరం మరొకరికీ ఉంటుంది. భార్యాభర్తలు ఒకరి కోసం ఒకరు కొన్ని త్యాగాలు, సాయాలు చేసుకుంటారు. అలాగే అత్తా కోడలూ, అమ్మా కూతురూ, అన్నా చెల్లి. అలా కలిసిపోతేనే అది కుటుంబం” రాధమ్మ మనవరాలి పక్కనే కూర్చుని చిన్న ఉపన్యాసం మొదలు పెట్టింది.

“నిజం చెప్పు? తాతయ్య నిన్ను బాగా చూసుకున్నారా? నీమీద దాష్టికం చెయ్యలేదా?”

ఆసక్తిగా అడిగింది సౌమ్య.

“ఏమీ చెయ్యలేదు. మాకున్న ముప్పై ఎకరాల పొలం, రైస్ మిల్ చూసుకుంటూ ఆయనెంతో కష్టపడ్డారు. ఇంట్లో నాకు పనివాళ్లుండేవారు. నేను సుఖంగానే బతికాను” కాళ్లు కడుక్కుని వస్తూ అంది రాధమ్మ.

“మా అమ్మ చూడు రోజంతా ఏదో చేస్తూనే ఉంటుంది. ఒక్కరోజు నాన్న వంట చేశారా ?” అంది సౌమ్య.

“మీ నాన్న ఆ ఫస్టీగడలో వేడిలో, చలిలో సరైన తిండి లేకుండా కాంట్రాక్టులు చేసుకుంటూ చాలా ఇబ్బంది పడుతుంటే మీ అమ్మ గురించే మాట్లాడుతున్నావు. నాన్న గురించి కూడా ఆలోచించవెందుకు?”

“కాస్త చీకటి పడితే చాలు నామీద కోప్పడేవారు నాన్న. నాకు భలే వళ్లు మందేది. ఇలాగే ఆడపిల్లల్ని స్వేచ్ఛగా బతకనివ్వరు ” కోపంగా అంది సౌమ్య.

“నిజం చెప్పు? తాతయ్య నిన్ను బాగా చూసుకున్నారా? నీమీద దాష్టికం చెయ్యలేదా?” ఆసక్తిగా అడిగింది సౌమ్య. “ఏమీ చెయ్యలేదు. మాకున్న ముప్పై ఎకరాల పొలం, రైస్ మిల్ చూసుకుంటూ ఆయనెంతో కష్టపడ్డారు. ఇంట్లో నాకు పనివాళ్లుండేవారు. నేను సుఖంగానే బతికాను” కాళ్లు కడుక్కుని వస్తూ అంది రాధమ్మ.

“దీశ అనే అమ్మాయి ఏమయ్యిందో చూసావుగా! నీకే ఒక చెల్లెలుంటే నువ్వు ఆ మాటే అనవా? చెప్పు?”

“అవునునుకో “ నసిగింది సౌమ్య.

“తండ్రి కాబట్టి, రోజులు బాలేవు కాబట్టి జాగ్రత్త చెప్పడం తప్పకాదు. మగవాళ్లపై ద్వేషం పెంచుకుంటున్నావు. మరెందుకు సూర్యాపేట వెళ్లడానికి మళ్లీ ఒక మిత్రుడైన మగవాడి సాయం తీసుకున్నావు?”

రాధమ్మ ప్రశ్నకు సౌమ్య సమాధానం చెప్పలేకపోయింది. పక్కనున్న పేపర్ తీసి చదవడం మొదలుపెట్టింది.

- 6 -

ఒకరోజు రాధమ్మ గుడికి వెళ్లినప్పుడు, కాలింగ్ బెల్ విని సౌమ్య తలుపుతీసింది. “మామ్మ గారు గుడికి వెళ్లిపోయారా? పూలు తేవడం ఆలస్యం అయ్యిందండీ. నా పేరు దుర్గ” అంటూ ఒకమ్మాయి పూలపొట్లం ఇచ్చి వెళ్లింది. ముప్పయ్యేళ్లుంటాయేమో. జడ గట్టిగా వేసుకుంది. బక్కవలచగా ఉంది. ఆమె కళ్లు నిర్లిప్తంగా ఉన్నాయి. రాధమ్మ గుడినుంచి వచ్చాక

దుర్గ వచ్చిందని చెప్పింది సౌమ్య.

“ఈ అమ్మాయినే భర్తా, అత్తమావలూ కట్టుం కోసం బాగా వేధించారు, కొట్టారు. చంపబోయారు కూడా. చివరికి ధైర్యం తెచ్చుకుని రెండేళ్లు కోర్టుల చుట్టూ తిరిగి విడాకులు తీసుకుంది. పెద్దగా చదువుకోలేదు. ఒక బట్టల షాప్ లో బట్టలు చూపిస్తుంది. మన వెనక ఉండే సింగిల్ రూమ్ లో ఉంటుంది.

నాకు బాగా సాయంగా ఉంటుంది. బంగారు తల్లి” అంటూ చెప్పుకొచ్చింది రాధమ్మ. “తల్లీ తండ్రి ఏవరూ లేరా ?” జాలి పడుతూ అడిగింది సౌమ్య.

“ఉన్నారు. అన్నా,వదినా కూడా ఉన్నారు. కానీ వాళ్లకి భారం కాకూడదని, తన కాళ్ల మీద తాను నిలబడాలని ఇక్కడ ఉంటోంది. వాళ్లు అప్పుడప్పుడూ వచ్చి పోతూ ఉంటారు.

ఆ రోజు మీ “ఆసరా” సంస్థ వాళ్లు మీటింగులో చెప్పింది ఈ పిల్ల లాంటి కష్టాల్లో

ఉన్నవాళ్ల కోసం. నీలాగా తీరి సుఖంగా కూర్చుని కోడిగుడ్డుకు జుట్టుండేమో అని వెతికి వాళ్లకోసం కాదు. మనిషికి మనిషి సాయం ఉండాలి తోడుండాలి. బంగారు పళ్లెనికైనా గోడ చేర్చు కావాలి. అంటే అందరికీ అందరి అవసరం ఉంటుంది. ఆ మాత్రానికే దోపిడీ అని, దోసకాయనీ పేర్లు పెట్టుకుని ఆవేశపడడం కాదు. ఆ దుర్గ కష్టం మీద కవిత రాయి. వీలయితే దుర్గ లాంటి వాళ్ల జీవితాలకి ఆధారం చూపించేట్లు మీ వాళ్లందరితో కలిసి పని చెయ్యి” అంది రాధమ్మ కాస్త ఆవేశంగా.

ఎప్పుడూ అమ్మమ్మ సోదీ విసుగ్గా తోచే సౌమ్యకి మొదటి సారిగా అమ్మమ్మ తన అజ్ఞానాన్ని తొలగిస్తున్న గురువులా తోచింది. దగ్గరగా వెళ్లి గట్టిగా వాటేసుకుని ఆమె తలపై ముద్దు పెట్టుకుని “ఇకనుంచీ జాగ్రత్తగా అన్నీ పరిశీలించి, లోతుగా ఆలోచించి రాస్తాను, నువ్వు చెప్పినట్లు ఆ సంస్థతో కలిసి పని కూడా చేస్తానమ్మమ్మా!” అంది హాయిగా నవ్వేస్తూ. రాధమ్మ మనవరాలివైపు తృప్తిగా చూసి రెండు బుగ్గలా పిండింది.

దక్షిణాది 'బాపూజీ' కొండా లక్ష్మణ్

సమాజహితమే ధ్యేయంగా, స్వాతంత్ర్యమే జీవిత లక్ష్యంగా, పోరాటాలే ఊపిరిగా భావించి, పదవులను, ఆస్తులను త్యజప్రాయంగా వదులుకున్న మహనీయుడు, ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమ దార్శనికుడు, బహుజన నేత ఆచార్య కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ. పద్మశాలీ సామాజిక వర్గంలో పుట్టి మహాత్మా గాంధీ తరువాత 'బాపూజీ'గా పిలిపించుకుని జాతీయ స్థాయిలో ఎనలేని కీర్తిని సొంతం చేసుకున్నారు. దళిత, బహుజన, పీడిత వర్గాల పక్షపాతిగా వారి అభివృద్ధి కోసం జీవితాన్ని ధారపోశారు. ఆయన పోరాటాలు, త్యాగాలు అందరికీ తెలిసినవే అయినప్పటికీ జాతీయవాదిగా ఆయనలో మరో కోణం దాగివుంది. సంప్రదాయ కులంలో జన్మించిన ఆయన ఉపనయన సంస్కారంతో నిత్య వైదిక కర్మలు నిర్వహించేవారు. పూర్తి శాకాహారిగా జీవించారు.

నిజాం అరాచకాలపైన పోరాడిన విధానం యావత్ హిందూ సమాజానికి ఆదర్శప్రాయం.

పూర్వ ఆదిలాబాద్, కొమురంభీం అసిఫాబాద్ జిల్లాలోని వాంకిడి గ్రామంలో కొండా అమృక్య పోశెట్టి దంపతులకు 27 సెప్టెంబర్ 1915న జన్మించారు. నైజాం పాలకుల దాష్టీకాలతో హైదరాబాద్ సంస్థానంలోని హిందువులు కోలుకోలేని స్థాయిలో అణచివేతకు, దాడుల బారిన పడడాన్ని చూసి కలత చెందారు. నిజాం నవాబుల దాష్టీకాలు, రజాకార్ల అరాచకాలతో ప్రజల మనసులలో బడబాగ్ని రగులుతున్నప్పటికీ ఎదిరించే ధైర్యం లేకపోయింది. యావత్ హిందూ సమాజాన్ని ఇస్లాం మతమార్పిడి చేసేందుకు తీవ్ర స్థాయిలో ప్రయత్నాలు జరుగు తున్నాయి. చివరి నవాబు మీర్ ఉస్మాన్ అలీఖాన్, భారత స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ ప్రభావం హైదరాబాద్ సంస్థానంపై పడకుండా ప్రయత్నాలు సాగించారు. ఇస్లాం రాజ్యాన్ని స్థాపించాలన్న కాంక్షతో బహద్దూర్ యార్ జంగ్ నాయకత్వంలో 'అంజుమన్ ఇత్తేహాదుల్ ముస్లిమీన్' సంస్థను స్థాపించారు. హైదరాబాద్ సంస్థానాన్ని స్వతంత్ర ఇస్లాం రాజ్యంగా ప్రకటిస్తూ

'అనఫియా జెండ' ఎగురవేసేవారు. 'అజాద్ జిందాబాద్ - షాహీ ఉస్మాన్ జిందాబాద్' అని నినాదాలు చేసేవారు. కాసీం రజ్వీ ఈ సంస్థలో చేరిన తరువాత రజాకార్లను తయారుచేశారు. వారి ఆగడాలు పరాకాష్ఠకు చేరాయి. హిందువుల ఇళ్లు, దుకాణాలు, దేవాలయాలపై దాడులకు పాల్పడేవారు. మహిళలపై అత్యాచారాలు, వస్త్రాలు విప్పించి బతుకమ్మ ఆడించిన దాఖలాలున్నాయి. ఇవన్నీ అప్పటి వివిధ హిందూసంస్థలు, నాయకుల మాదిరిగా లక్ష్మణ్ బాపూజీనీ ఆలోచనలో పడేశాయి. వాటిని ఎదుర్కోవాలనే మొండితనం అవహించింది.

ఆ నిరంకుశ పాలన నుండి ప్రజలకు విముక్తి కలిగించేందుకు, బలవంతపు మతమార్పిడులను అరికట్టేందుకు, ప్రజల్లో చైతన్యం తీసుకువచ్చేందుకు అనేక హిందూ సంస్థలు చేస్తున్న కృషిలో పాలు పంచుకున్నారు. ఆర్యసమాజ్, పౌరహక్కుల సంఘం, హైదరాబాద్ స్టేట్ కాంగ్రెస్ విరివిగా సత్యాగ్రహ దీక్షలు చేపట్టగా కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ ఆయా

కార్యక్రమాలలో కీలక పాత్ర పోషించారు. అటు స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో, ఇటు ఆర్యసమాజ్ కార్య కలాపాల్లో చురుగ్గా పాల్గొంటూ ప్రముఖ జాతీయ వాదిగా గుర్తింపుపొందారు. 'ఓం కా ర్ఘండా.. హమారా ఓం కా ర్ఘండా.. సారా దునియామే లహరాయేంగే ఓంకార్ఘండా.. హమారా ఓంకార్ ఘండా' అని ఆర్యసమాజీయులు ఓం ఝండానీ, కాషాయ వర్ణాన్ని సనాతన ధర్మాన్ని కాపాడేందుకు పాడిన పాటలు ఆయనకు స్ఫూర్తినిచ్చాయి.

1931లో మహాత్మా గాంధీ చాందా(చంద్రపూర్) పర్యటించిన సందర్భంగా నిజాం ప్రభుత్వ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను ధిక్కరించి రహస్యంగా అక్కడికి వెళ్లారు. అలా మొదలైన లక్ష్మణ్ 'బాపూజీ' ధిక్కార స్వరం గాంధీ మార్గంలో ఉద్యమాలవైపు నడిపించింది. కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ ఆయా కార్యక్రమాలలో కీలక పాత్ర పోషించారు.

1938లో జాతీయ ఉద్యమంలో తొలిసారి అరెస్ట్ అయ్యారు. క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలో కూడా అరెస్టయిన ఆయన జైలు మారుమ్రోగాలెలా 'పందేమాతర' గీతాలాపన చేశారు. 1939లో హైదరాబాద్ నుండి రాజురాఘవ్ వరకు 500 కిలోమీటర్లు సాహసోపేత ప్రయాణం చేశారు. అదే సంవత్సరంలో నిజాం రాష్ట్ర పద్మశాలీ సంఘంలో చేరి అనతి కాలంలోనే జాతీయ స్థాయి బాధ్యతలు చేపట్టారు. ఆ మరుసటి ఏడాది (1940) ఆంధ్ర హాసభలో చేరి రామానంద తీర్థ, జనార్ధన్ రాయ్ దేశాయ్తో కలిసి ఉద్యమాన్ని ప్రజలకు మరింత చేరువ చేసేందుకు కృషి చేశారు. జాతీయ ఖాదీ ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు. ఖాదీ వస్త్రాల ప్రచారం

నిరంకుశ పాలన నుండి ప్రజలకు విముక్తి కలిగించేందుకు, బలవంతపు మతమార్పిడులను అరికట్టేందుకు, ప్రజల్లో చైతన్యం తీసుకువచ్చేందుకు అనేక హిందూ సంస్థలు చేస్తున్న కృషిలో పాలు పంచుకున్నారు. ఆర్యసమాజ్, పౌరహక్కుల సంఘం, హైదరాబాద్ స్టేట్ కాంగ్రెస్ విరివిగా సత్యాగ్రహ దీక్షలు చేపట్టగా కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ ఆయా కార్యక్రమాలలో కీలక పాత్ర పోషించారు. అటు స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో, ఇటు ఆర్యసమాజ్ కార్య కలాపాల్లో చురుగ్గా పాల్గొంటూ ప్రముఖ జాతీయ వాదిగా గుర్తింపుపొందారు.

ఆచార్య కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ జయంతి సెప్టెంబర్ 27

కోసం స్వయంగా వారే ఖద్దరు వస్త్రాలను అమ్ముతూ విస్తృతంగా ప్రచారం చేశారు. ఎం.ఎన్.రాయ్ డెప్రెషన్ లో నిర్వహించిన రాజకీయ శిబిరానికి హాజరయ్యారు.

జాతీయోద్యమంలో భాగంగా షోలాపూర్ లో సుభాష్ చంద్రబోస్ ను రహస్యంగా కలసినప్పుడు హైదరాబాద్ సంస్థానంలో జరుగుతున్న అన్యాయాలను, అరాచకాలను, నిజాంకు వ్యతిరేకంగా సాగుతున్న ఉద్యమాలను వివరించగా, 'శాంతియుత పద్ధతుల ద్వారా నిజాం తలవంచలేరు' అని సుభాష్ చంద్రబోస్ వ్యాఖ్యానించారు. ఆయన మాటలతో ప్రేరేపితులైన ఆయన, హిందూ ఉద్యమాలకు గాంధీవాదుల మద్దతు, సహకారం లభించడం లేదన్న సత్యాన్ని గ్రహించారు.

ఒకవైపు న్యాయవాది వృత్తి కొనసాగిస్తూనే 'దంగల్' కార్యక్రమాల్ని నిర్వహించారు. యువకులకు రహస్యంగా కర్రసాము వంటి యుద్ధ విద్యలు నేర్పేవారు. జాతీయవాద భావజాలాన్ని ప్రచారం చేసేందుకు సమావేశాలు, సదస్సులు ఏర్పాటు చేశారు. తాత్వాజీ బాకే, అంబదాస్ రావుల సహకారంతో యువజన సంఘాన్ని స్థాపించారు. అతితక్కువ అత్యధిక ఉద్యమ సంఘాలను స్థాపించి, ఉద్యమకారులను ప్రోత్సహించడం, 43 వక్రత్వ

సంస్థల ఏర్పాటు వంటి కార్యక్రమాలు నిజాం పాలకుల వెన్నులో వణుకు పుట్టించేలా చేశాయి.

ఆర్యసమాజ్ తో కలిసి హవన్ కుండ్ ఆరాధన విధానాన్ని ప్రతీ గడపకు చేరేలా ప్రయత్నం చేశారు. అప్పటికింకా ఆయనకు పెళ్లి కాలేదు. దానికి తోడు ఆయన తండ్రి దగ్గర కూడా లేకపోవడంతో విప్లవోద్యమంలో చురుగ్గా పాల్గొనే అవకాశం లభించింది. నిజాంకు వ్యతిరేకంగా ప్రజల్లో చైతన్యం నింపేందుకు హవన్ కుండ్ చేస్తున్న కార్యక్రమాలను గ్రహించిన నవాబు వాటిపై నిషేధం విధించారు.

జాతీయోద్యమం, హైదరాబాద్ విమోచనోద్యమాల్లో పాల్గొన్న పార్టీలు సంస్థలు, సంఘాలు, నాయకులు, కార్యకర్తలు అనేక కోర్టు కేసులను ఎదుర్కొన్నప్పుడు వాటిని బాపూజీ సొంత ఖర్చులతో వాదించేవారు. వెనుకబడిన కులాల వారికి ఇచ్చిన 'ఇనాం భూములను' దేశీముఖ్, దేశీపాండే, జమిందారు కుటుంబీకులు దౌర్జన్యంగా ఆక్రమించగా బాపూజీ యువజన సంఘాల వారితో కలిసి పోరాడి భూములను తిరిగి అప్పగించారు. బాల్య వివాహాల నిషేధ చట్టాన్ని అమలు పరచడంలో నిజాం ప్రభుత్వం విఫలంకాగా, దీనిపై ఉద్యమం చేపట్టారు. జంట నగరాలలో అనేక బహిరంగ సభలు, సమావేశాలు ఏర్పాటుచేసి, నిరసన కార్యక్రమాలు చేపట్టి, నిజాంపై

ప్రత్యక్ష ఉద్యమానికి సిద్ధమయ్యారు.

అప్పటికే లక్ష్మణ్ బాపూజీపై ఎన్నో కేసులు నమోదయ్యాయి. 13 అరెస్ట్ వారెంట్ లు జారీ అయ్యాయి. అయినా పౌరహక్కుల సంరక్షణ కోసం పోరాడుతూ 'పహాడీ' అని మారుపేరుతో కరపత్రాలు, ప్రకటనలు విడుదల చేశారు. సెంట్రల్ ప్రావిన్స్ లో రేడియో స్టేషన్ నెలకొల్పే ప్రయత్నం చేశారు. అది కుదరకపోవడంతో సిద్ధవనహల్లి కృష్ణ శర్మ సహకారంతో మైసూరులో స్వతంత్ర రేడియో కేంద్రాన్ని ఏర్పాటుచేసి నిజాం ప్రభుత్వ అరాచకాలను, కుయుక్తులను ఎండగట్టారు. అప్పట్లో ఇదొక సంచలనంగా నిలిచింది.

బసవరాజు, జ్ఞానకుమారి హెడా వంటి ఉద్యమ కారుల సహకారంతో సుల్తాన్ బజార్ వద్దగల తపాలా కార్యాలయంపైనా, బ్రిటీష్ రెసిడెన్సీ పైన జాతీయ పతాకాన్ని ఎగరువేశారు. ఉద్యమాలకు కేంద్రంగా షోలాపూర్ లో వడ్డేపల్లి విఠోబా అనే పద్మశాలీ నాయకుడి గృహంలో కార్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేసి అక్కడ ఉద్యమ సంబంధిత అంశాలపై కీలక నిర్ణయాలు తీసుకునేవారు.

చేనేతోడ్డుమ నేతగా గుర్తింపుపొందిన బాపూజీ 1945 లో నిజాం రాష్ట్ర పద్మశాలీ మహాసభ అధ్యక్షుడిగా ఎన్నికయ్యారు. అయినా ఆ సామాజిక వర్గ ప్రయోజనాలకే పరిమిత కాలేదు. 1947లో మంచీర్యాలలో 'కిసాన్ మహాసభ' ఏర్పాటుచేసి, దానికి ఆంధ్రకేసరి టంగుటూరి ప్రకాశం, జయ ప్రకాశ్ నారాయణ వంటి నాయకులను ఆహ్వానించగా, నిజాం ప్రభుత్వం వారి రాకను అడ్డుకుంది. హైదరాబాదు విమోచనోద్యమాన్ని ఉధృతం చేయాలనే సంకల్పంతో బొంబాయి వెళ్లి నారాయణరావు పవార్ వంటి ఉద్యమకారులతో కలిసి నిజాంపై బాంబుదాడికి ప్రణాళిక సిద్ధం చేశారు. షోలాపూర్ లో వీరికి రహస్య నివాసాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. వారికి కావలసిన ఆయుధాలు-తుపాకులు, బాంబులు అందించారు. బాంబులు విసరడం కోసం సాధన చేసేవారు. బాంబుదాడి యత్నాలు విఫలమవడంతో నారాయణరావు పవార్ బృందం రజాకార్ల చేతికి చిక్కింది.

హైదరాబాద్ సంస్థానం

హైదరాబాద్ సంస్థాన విలీనానంతరం ఏర్పడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో తెలంగాణ ప్రజలపై చూపుతున్న అసమానతలు, అణచివేత, ఆధిపత్య ధోరణి తదితర పరిణామాలతో ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమం పురుడు పోసుకుంది.

తొలి, మలిదశ ఉద్యమాలలో బాపూజీ ప్రధానపాత్ర పోషించారు. ప్రత్యేక రాష్ట్రం కలసాకారం కాకుండానే వారం రోజులలో జన్మదినం జరుపుకోవలసి ఉండగా 2012 సెప్టెంబర్ 21వ తేదీన కన్నుమూశారు.

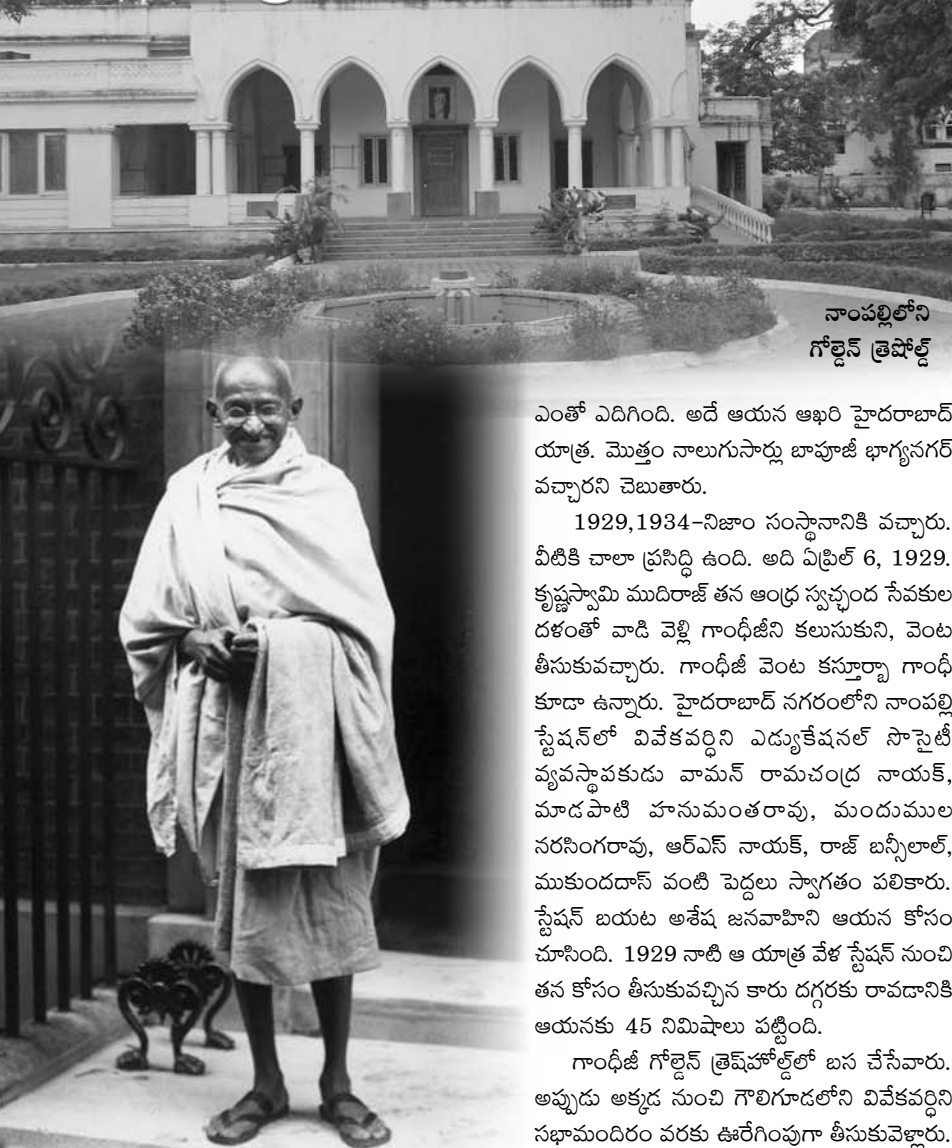
గాంధీజీ భారతదేశమంతా విశేషంగా పర్యటించారు. మారుమూల గ్రామాలను కూడా ఆయన సందర్శించారు. ఆ యాత్రలలోనే కొద్దికాలం ఆయన వెంట మామిడిమొక్క ఉన్న చిన్న మట్టికుండ తప్పనిసరిగా ఉండేది. అది ఆయనకు చాలా అపురూపం. దాని వెనకాల చిన్న గాథ ఉంది. గాంధీ గారికి మామిడిపళ్లంటే ఎంతో ఇష్టం. యరవాడ కారాగారంలో (పుణే దగ్గర) ఉన్నప్పుడు ఆయన ఒక మామిడిపండు తిని, టెంక పడేశారు. కొన్నాళ్లకి ఆ టెంక నుంచి ఒక మొలక వచ్చింది. దానిని గమనించినప్పటినుంచి గాంధీజీ మురిపెంగా చూసుకున్నారు. ఆ జైలు నుంచి విడుదలైన తరువాత ఒక మట్టిపాత్రలో ఆ మొక్కను పెట్టుకుని భద్రంగా

తీసుకువెళ్లారు. అప్పటి నుంచి గాంధీజీ వెంటనే ఉంది. వారమో, పక్షమో, ఒక నెలలో కాదు, 18 మాసాల పాటు కూడా మోసుకువెళ్లారు. ఎందుకో మరి, కొద్దికాలం తరువాత ఆ మొక్క ప్రకృతి ఒడిలోనే సహజంగా పెరగాలన్న యోచన వచ్చింది గాంధీజీకి. దానిని ఒకచోట పాతి పెట్టారు. ఆ స్థలమే హైదరాబాద్ లోని నాంపల్లి స్టేషన్ రోడ్డులో ఉన్న గోల్డెన్ ట్రెష్ హౌల్డ్ ప్రాంగణం. అది సరోజినీ నాయుడి స్వంత భవనం. ఇది గాంధీజీ 1934లో హైదరాబాద్ కు రెండోసారి వచ్చినప్పుడు జరిగిన ముచ్చట. ఆయన తరువాతి గమ్యం వట్నా. సికింద్రాబాద్ లో రైలు ఎక్కే ముందు ఆ ప్రాంగణంలో ఆ మొక్కను శ్రద్ధగా నాటి వెళ్లిపోయారు. ఆ మొక్క

అక్కడ జరిగిన సభకు వామన్ నాయక్ అధ్యక్షత వహించారు. నిజాం ఆంక్షల వల్ల కావచ్చు. ఆ సభ నిరాదంబరంగా జరిగింది. గాంధీజీ ఉపన్యాసం కూడా క్లుప్తంగానే సాగింది. రాట్నం గురించి, భారతీయులు అనుభవిస్తున్న దుర్భర దారిద్ర్యం గురించి గాంధీజీ నాలుగు మాటలు చెప్పారు. 'రాట్నం కామధేనువు. మన దేశానికి సకల వరప్రదాయిని. ఖద్దరు ఉత్పత్తికి హైదరాబాద్ సంస్థానంలో మంచి పరిస్థితులు ఉన్నాయని నాకు తెలిసింది. ఇక్కడ నుంచి నాణ్యమైన ఖాదీ ఉత్పత్తి చేస్తున్నారని సరోజినీ నాయుడు చెప్పారు. నాకు వేసిన దండ హరిజనులు వడికినదని తెలుసుకొని ఎంతో సంతోషించాను. హిందూదేశం కన్నా పేద దేశం మరొకటి లేదు. దేశంలో రోజుకు ఒక్క పూట అయినా అన్నం దొరకని వారి సంఖ్య మూడు కోట్లు పైనే ఉంది. అలాంటి వారికి రాట్నం కామధేనువు. రాట్నం వడకడం వల్ల లక్షమంది స్త్రీలకి జీవనోపాధి దొరుకుతుంది. మీకు సన్నని నాజుకైన విదేశీ దుస్తుల మీద మోజు ఉన్న సంగతి నాకు తెలుసు. కానీ సోదర భారతీయుల కోసం ముతక దుస్తులు ధరిస్తే వారికి సహాయపడినవారవుతారు' అని గాంధీ అన్నారు. ఈ ఉపన్యాసం తరువాత రాజ్ ధన్ రాజ్ గిరి రూ.2,000 రూపాయల చెక్కు ముకుంద దాస్ నూరు రూపాయలు గాంధీకి అందించారు. ఆ సమయంలో హైదరాబాద్ లో ఉన్న తన శ్రేయోభిలాషుల నుంచి భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమం కోసం రూ. 15,000 విరాళాలు సేకరించారు. 'మన స్వాతంత్ర్యోద్యమాన్ని విజయవంతంగా నిర్వహించడానికి కావలసిన విరాళాలు మీ దగ్గర నుంచి సేకరించడానికి నేను ఇక్కడికి రావలసి వచ్చింది. మన లక్ష్య సాధనకు మీరు నాతో సహకరించాలి' అని ఆయన అప్పుడు కోరారు. ఈ పర్యటనలోనే గాంధీజీ ప్రేమా థియేటర్ లో ఏర్పాటు చేసిన మహిళల సమావేశంలో మాట్లాడారు. మూడు వేలమంది హాజరయ్యారు. అక్కడే రూ. 639 రూపాయల 14 అణాల, రెండు పైసల విరాళం వచ్చింది. నిజాం నిరంకుశత్వాన్ని కూడా లెక్కచేయకుండా 1940 ప్రాంతంలో వివేకవర్ధిని విద్యా సంస్థ కూడా స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పాల్గొన్నది. 1948లో

భాగ్యనగర్ లో బాపూజీ

నాంపల్లిలోని గోల్డెన్ ట్రెష్ హౌల్డ్

ఎంతో ఎదిగింది. అదే ఆయన ఆఖరి హైదరాబాద్ యాత్ర. మొత్తం నాలుగుసార్లు బాపూజీ భాగ్యనగర్ వచ్చారని చెబుతారు.

1929, 1934-నిజాం సంస్థానానికి వచ్చారు. వీటికి చాలా ప్రసిద్ధి ఉంది. అది ఏప్రిల్ 6, 1929. కృష్ణస్వామి ముదిరాజ్ తన ఆంధ్ర స్వచ్ఛంద సేవకుల దళంతో వాడి వెళ్లి గాంధీజీని కలుసుకుని, వెంట తీసుకువచ్చారు. గాంధీజీ వెంట కస్తూర్బా గాంధీ కూడా ఉన్నారు. హైదరాబాద్ నగరంలోని నాంపల్లి స్టేషన్ లో వివేకవర్ధిని ఎడ్యుకేషనల్ సొసైటీ వ్యవస్థాపకుడు వామన్ రామచంద్ర నాయక్, మాడపాటి హనుమంతరావు, మందుముల నరసింగరావు, ఆర్ఎస్ నాయక్, రాజ్ బిస్మిలాల్, ముకుందదాస్ వంటి పెద్దలు స్వాగతం పలికారు. స్టేషన్ బయట అశేష జనవాహిని ఆయన కోసం చూసింది. 1929 నాటి ఆ యాత్ర వేళ స్టేషన్ నుంచి తన కోసం తీసుకువచ్చిన కారు దగ్గరకు రావడానికి ఆయనకు 45 నిమిషాలు పట్టింది.

గాంధీజీ గోల్డెన్ ట్రెష్ హౌల్డ్ లో బస చేసేవారు. అప్పుడు అక్కడ నుంచి గౌలిగూడలోని వివేకవర్ధిని సభామందిరం వరకు ఊరేగింపుగా తీసుకువెళ్లారు.

నిజాం నుంచి విముక్తి వరకు ఆ విద్యా సంస్థను గాంధీజీ సహా ఎందరో జాతీయ నాయకులు సందర్శించారు కూడా. అయితే నిజాం రాజ్యంలో మత సామరస్యం వెల్లివిరుస్తున్నదని, హిందువులు ముస్లింలు కలసి ఉన్నారని భ్రమ పడుతూనే, గోవధ నిషేధానికి నిజాం కృషి చేయడం గురించి గాంధీజీ అబ్బురపడ్డారు. ఈ యాత్ర తరువాత సబర్మతి ఆశ్రమం నుంచి హైదరాబాద్ వాసులు తన పట్ల చూపిన ఆదరానికి ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తూ ఆయన లేఖ రాశారు.

రెండోసారి గాంధీజీ హరిజన (ఎన్టీ) అభ్యున్నతి కోసం మార్చి 9, 1934న హైదరాబాద్ వచ్చారు. ఈ యాత్రలో ఆయన వెంటనే మీరాబెన్ ఉన్నారు. 1929 నాటి అనుభవం వల్ల కావచ్చు. నిర్వాహకులు గాంధీజీని నాంపల్లికి 15 మైళ్ల దూరంలో ఉన్న లింగంపల్లి స్టేషన్లో దించారు. ఈ సంగతిని ముందుగానే తెలియచేయడం వల్ల సరోజినీ నాయుడు, కుమారి లీలామణి, మేజర్ ఎంజీ నాయుడు, వామన్ నాయక్, సిరాజుల్ హసన్ తిర్మిజి, వినాయక్రామ్ విద్యాలంకార్, కె.తాతాచారి అప్పటికే అక్కడి చేరుకున్నారు. సరోజినీ అంతకు రెండు రోజుల ముందే గాంధీజీ కార్యక్రమాన్ని పర్యవేక్షించడానికి నగరానికి వచ్చారు. ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు గాంధీజీ లింగంపల్లిలో రైలు దిగారు. సరోజినీ ఆయనకు ఖడ్గరుమాల వేసి స్వాగతం చెప్పారు. నాంపల్లి స్టేషన్ దగ్గర వేచి ఉన్న తీర్థప్రజను నిరాశపరచకుండా ఆ దారి నుంచే కారును తీసుకుపోదామని సరోజినీ సూచించారు.

లింగంపల్లి స్టేషన్ ఎదుట గాంధీజీ కారు ఎక్కుతుండగా ఒక బాలిక జనాన్ని తోసుకుంటూ గాంధీజీ దగ్గరకు రాగలిగింది. తన కాలికి ఉన్న వెండి మువ్వల పట్టిలు తీసి గాంధీజీ చేతిలో పెట్టింది. అదే సమయంలో ఒక పేద మహిళ కూడా గాంధీజీని చేరుకుంది. చినిగిన దుస్తులతో ఉన్న ఆ పల్లెటూరి వృద్ధురాలు ఒక రూపాయి ఇచ్చింది. మరొక పేదరాలు ఆయనను 'లోకరక్షకుడా' అని సంబోధిస్తూ చేతిలో డబ్బులు పెట్టింది. అవి రెండు అణాలు. అంటే వన్నెండు పైసలు. లేదా బేడ అనేవారు. వారి దాతృత్వానికి గాంధీజీ చలించిపోయారు. అనుకున్నట్టే నాంపల్లి దగ్గర గాంధీజీ కారు దిగి జనానికి అభివాదం చేశారు. ఈ యాత్రలోనే ఆయన అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ఆఫ్ ఇండియాకు ఇక్కడ ఇంటర్వ్యూ ఇచ్చారు.

ఈ యాత్రలో గాంధీజీకి ఎలాంటి అటంకాలు కల్పించవద్దని నిజాం ప్రభుత్వం ముందే పోలీసులను ఆదేశించింది. అడ్డుకునే కొద్దీ ఆయన ప్రతిష్ట పెరిగిపోతూ ఉండడమే ఇందుకు కారణం. గాంధీజీ బహిరంగ సభలలోనే మాట్లాడాలనీ, అది కూడా నిమ్మజాతుల గురించే మాట్లాడాలనీ శాసనసభలో

1920 నాటి నాగపూర్ కాంగ్రెస్ సమావేశాల తరువాత గాంధీజీ ప్రారంభించిన సహాయ నిరాకర ణోద్యమం జూడ హైదరాబాద్ సంస్థానం మీద కూడా పడింది. హైదరాబాద్ కార్య నిర్వాహక సంఘాద్వక్తుడు జుల్ ఖదర్జంగ్ పోలీసు, న్యాయశాఖల అధికారులకు రాసిన విషయాల ద్వారా ఇది తెలుస్తుంది. ఖిలాఫత్ ఉద్యమం, రాజకీయ ఉపన్యాసాలు, గాంధీ, అలీ సోదరుల పటాలు, గాంధీ టోపీలు, జాతీయ పాఠశాలలు, గోరక్షణ, సహాయ నిరాకరణ వంటి పిలుపులు, అలజడులు కనిపిస్తున్నాయని, ఇవి ప్రమాదమని అందులో రాశారు.

చర్చ తరువాత నిర్దేశించారు. ఇందులో మెహదియార్ జంగ్ అనే రాజకీయ సభ్యుని వ్యూహం చిత్రమని పిస్తుంది. నిమ్మజాతి అభ్యున్నతి పేరుతో వస్తున్న గాంధీజీకి అటంకాలు కల్పించకుండా ఉంటే, ఆ జాతులలో మనకు కూడా సానుభూతి ఉంటుందని ఆయన రాశారు. అయితే షరతుల మధ్యనే గాంధీ యాత్ర సాగింది. కాచిగూడలోని చెప్పల్బస్తీకి హరిజనబస్తీ అని గాంధీ పేరు పెట్టి నా దానిని అధికారులు అంగీకరించలేదు.

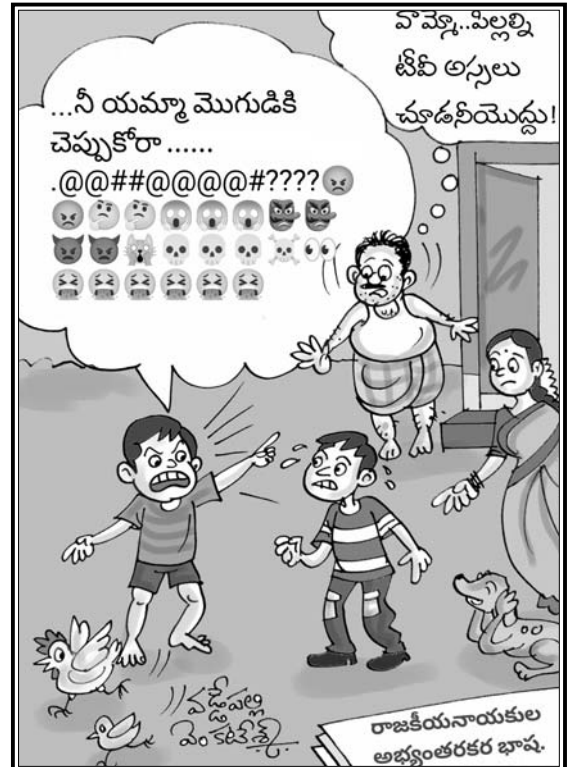
అంతకు ముందు సంవత్సరమే గాంధీజీ అంట రానితనానికి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమం ఆరంభించారు. ఇప్పుడు ఎన్టీలుగా పిలుస్తున్నవారికి ఆయన 1933లో హరిజనులని పేరు పెట్టారు. అంటే హరి సంతానమని. ఇతర అట్టడుగువర్గాలకు కూడా ఆ పేరు వర్తించేది. అంటరానితనం నిర్మూలనోద్యమం కోసం గాంధీజీ వార్తా ఆశ్రమం నుంచి యాత్ర పారంభించి 9 మాసాలు సాగించారు. ఆ యాత్రలో భాగంగానే 1934లో హైదరాబాద్ వచ్చారు.

హిందీ, ఉర్దూ ఒకటే అన్న తీరులో గాంధీజీ రెండు భాషలలోను మాట్లాడారు. సాయంత్రం ఐదు గంటలకు సికింద్రాబాద్లోని కర్ణూలా మైదానంలో ఏర్పాటు చేసిన బహిరంగ సభకు వెళ్లారు. ఈ సభలోనే ముగ్గురు హరిజన బాలికలు వేదంలోని ఒక పసనను పఠించడం విశేషం. ఇక్కడ గాంధీజీకి వచ్చిన కానుకలను ఆర్ఎస్ నాయక్ ద్వారా వేలం వేయించారు. ఆ రాత్రే సికింద్రాబాద్ స్టేషన్లో సరోజినీ, పద్మజా నాయుడు, తాతాచారి గాంధీజీకి వీడ్కోలు పలికారు.

1920 నాటి నాగపూర్ కాంగ్రెస్ సమావేశాల తరువాత గాంధీజీ ప్రారంభించిన సహాయ నిరాకర ణోద్యమం జూడ హైదరాబాద్ సంస్థానం మీద కూడా పడింది. హైదరాబాద్ కార్య నిర్వాహక సంఘాద్వక్తుడు జుల్ ఖదర్జంగ్ పోలీసు, న్యాయశాఖల అధికారులకు రాసిన విషయాల ద్వారా ఇది తెలుస్తుంది. ఖిలాఫత్ ఉద్యమం, రాజకీయ ఉపన్యాసాలు, గాంధీ, అలీ

సోదరుల పటాలు, గాంధీ టోపీలు, జాతీయ పాఠశాలలు, గోరక్షణ, సహాయ నిరాకరణ వంటి పిలుపులు, అలజడులు కనిపిస్తున్నాయని, ఇవి ప్రమాదమని అందులో రాశారు. అలాగే గాంధీ సిద్ధాంతాలను ప్రచారం చేయడానికి మహబూబ్ నగర్ నుంచి ముగ్గురు ఖాదీ దుస్తులతో, గాంధీ టోపీలతో వచ్చారు. వారిలో ఇద్దరు హిందువులు, ఒక మహమ్మదీయుడు ఉన్నారు. వీరు ఖిలాఫత్ ఉద్యమ కారులని అధికారులు చర్చించుకున్నారు. హైదరాబాద్లో మస్లేకర్ అనే వ్యక్తి చరఖాలు విక్రయిస్తున్నాడని, చాలా ఇళ్లలో అవి కనిపిస్తున్నాయని కూడా అధికారులు కనుగొన్నారు. బదురుల్ హసన్ అనే వ్యక్తి బొంబాయిలో వాటిని కొని హైదరాబాద్కు తెస్తున్నాడని తెలిసింది. చరఖాలు, నూలు వడకడం చాలామంది ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల ఇళ్లలో కూడా కనిపించింది. గాంధీ, షౌకత్ అలీ చిత్రపటాలను ఔరంగాబాద్లో రహస్యంగా విక్రయించారు.

(తెలుగు అకాడమి ప్రచురణ 'అంద్రప్రదేశ్లో గాంధీజీ', 1978, సమాచారం ఆధారంగా. సంపాదకుడు కొదాలి అంజనేయులు)

తిరుమల సప్తగిరులు...

ఆపాధ మాసపు మబ్బులు

కొండ శిఖరాల పైన కిరీటాల్లా మెరిసి పోతున్నాయి.

వాన రానా-మాననా అని కన్నెప్పిల్ల బుగ్గల్లోకి రావడానికి తటపటాయించే సిగ్గులా తారట్లాడుతోంది. “ఓ హరి.. ఓ హరి.. హరి ఓం...హరి ఓం..” అని స్మరిస్తూ బోయలు అందంగా అలంకరించిన పల్లకీలు మోసుకుంటూ, ఆలయపు ప్రధాన ద్వారం వైపు వస్తున్నారు.

ఎదురుగా ఉన్న మంటపంలో కూర్చుని,

తంబూరా శ్రుతి చేస్తూ, రెండు పదుల వయసున్న యువకుడు ‘కట్టెదుట వైకుంఠం కాణాచి అయిన కొండ’ అని శ్రావ్యంగా ఆలపిస్తున్నాడు.

పల్లకీల వెనకే మేలు జాతి బుడతకీచు వారి అశ్వాలపై శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, అతని మంత్రి తిమ్మరుసు, రాయల సోదరుడు అచ్యుతరాయలు తదితరులు విచ్చేసారు.

గుడి ముంగిట హడావిడి చూసిన ఆలయ పట్టపుటేనుగు ఘీంకరించింది.

రాయల పరివారానికి అది ఆహ్వానపు మంగళ వాయిద్యంలా ఉంది.

పల్లకీలో నుంచి పట్టపు రాణులు

తిరుమలాదేవి, చిన్నాదేవి నేలపై పాదం మోపారు. దాసీలు వారి పాదాలు నీటితో ప్రక్షాళన చేశారు. మెత్తటి నూలు వస్త్రాలతో ఆ పాదాలను అద్దారు.

రాయలను చూడగానే భట్టురాజులు స్తోత్రాలు అందుకున్నారు. శ్రీకృష్ణదేవరాయలు ఆపమన్నట్లుగా చేతితో వాళ్లకి సైగ చేశాడు.

“గిరులపై హరి నామస్మరణ తప్ప, అన్య స్తోత్రాలకు తావు లేదు” అన్నాడు తిమ్మరుసు ఆ సంజ్ఞకి అర్థం వివరిస్తూ.

వైష్ణవాచార్యులు పూర్ణకుంభంతో రాయలకి, ఆయన పరివారానికి, స్వాగతం పలికారు.

రాయల చూపు మంటపంలోని గాయకుడి మీద పడింది.

“ఇంత సంతోషం కూడా అతని పాటను చెల్లాచెదురు చేయలేకపోయిందే. రాయల దర్శనంపై కూడా దృష్టి నిలవలేని అతగాడెవరు?” అని తిమ్మరుసుని లోగొంతికతో అడిగాడు రాయలు.

“వేంకటేశ్వర ప్రియవాగ్గేయకారుడు తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల మనవడు. తాళ్లపాక చిన్నయ్య. అతని తండ్రి పెదతిరుమలాచార్యులు కూడా నాకు తెలిసినవాడే. నా ప్రసాద కైంకర్యాల నిర్వహణ బాధ్యత ఆ కుటుంబానికే అప్పగించాను.

స్వామి సృరణలో పడితే, స్పృహ ఉండదు చిన్నయ్యకి” అన్నాడు.

ఒకసారి శ్రీకృష్ణదేవరాయలు మనసు పులకించి పోయినట్లయింది.

“నా పరిస్థితి అదే! ఆముక్తమాల్యద రచిస్తున్నప్పుడు గోదాదేవిని నేనే అయ్యాను. భక్తి పారవశ్యం ప్రేమ కన్నా గొప్పది!” అని ధ్వజస్తంభం దగ్గరికి రాగానే నిలిచి మొక్కుడు రాయలు.

ఆ... లోపల... స్వామి గర్భగుడిలో కొలువై ఉన్నారనగానే రాయల శరీరం ఓ గగుర్పాటుకి లోనయింది.

హై ఆ దినం బృహస్పతి వారం. నిలువెత్తు

శిలారూపం దాల్చిన శ్రీహరి ఏ ఆభరణం ధరించక, నిలువెత్తు నామాలే తన అలంకారంగా ముగ్ధమోహనంగా గోచరిస్తున్నాయి.

అర్చకులు పూజ ప్రారంభించగానే రాయలు వేంకటేశ్వరస్వామిని చూసిన తాదాత్మ్యంతో.. “శ్రీ కమనీయ హరమణి జెన్నగ దానును గొస్తుంభంబునం దాకమలాపధూటియు సుదారత దోప పరస్పరాత్మలం స్తోకతనందు దోచెనన శోభిల్లు వేంకట భర్త గొల్పెదన్” అని ముకుళిత హస్తాలతో స్వామిని స్తుతించాడు.

తిమ్మరుసు ముఖం గాంభీర్యం దాల్చింది. స్వామి ముంగిట అర్చక స్వాములు తప్ప, మరొకరు మంత్ర పఠనం చేయరాదు, స్తుతించరాదు.

చక్రవర్తిని ధిక్కరించే ధైర్యం ఎవరికీ ఉంటుంది? అందరూ మౌనం దాల్చారు.

రాయల పక్కనే ఉన్న అతని సోదరుడు అచ్యుతరాయలు మనసులోనే మొక్కుకున్నాడు.

“స్వామీ! నన్ను ఈ విజయసాగర సామ్రాజ్యానికి చక్రవర్తిని చేయ! నీ సన్నిధిలోనే పట్టాభిషేకం చేసుకుంటాను. నేనే విష్ణు సహస్ర నామావళితో అర్చన చేస్తాను” అనుకున్నాడు.

రాయలు తన తన్మయత్వంలో తానున్నాడు.

“నా ప్రబంధ కావ్యంలో ప్రథమ పద్యం అని అర్చక స్వాములతో శ్రీకృష్ణదేవరాయలు చెబుతుంటే -ఆయన కంఠంలో కించిత గర్వం.

కండ లడ్డు అంత ప్రమాణంలో కర్పూరపు ముద్ద వెలిగించి, శ్రీవారికి హారతి ఇచ్చారు. ఆ వెలుతురులో నిలువెత్తు దివ్య మంగళ రూపం చూస్తుంటే, రాయల ఆనందానికి అంతు లేదు.

సమరాలు, సామ్రాజ్యాలు- అన్నీ వదిలి, స్వామి ముంగిట తాను ఓ భక్తుడై, ఆ తాళ్లపాక చిన్నయ్యలాగా స్వామిని స్తుతిస్తూ, శేష జీవితం గడిపేస్తే ఎంత బాగుంటుంది? ఆ ఆలోచన క్షణికమే!

తిరుమలాదేవి రాయలవైపు క్రీగంట చూసింది. భక్తిరస భావోద్వేగం నుంచి తేరుకున్న రాయలు- “తిరుమలేశుడి వ్యాప్తల్యంతో- ఈ సువిశాల విజయనగర సామ్రాజ్య వైభవానికి వారసుడు ఉడయించాడు. ‘స్వామి అనుగ్రహపాత్రుడు కాబట్టి, తిరుమల రాయలుగా నామకరణం జరిగింది.

యువరాజు జన్మోత్సవం సందర్భంగా నవరత్న ప్రభావళి సహిత తిరుముడి- ఉదర బంధం, బాహు వలయం, తిరుచందనం కార్తె, పాదతాళ్ళం నవినయంగా సమర్పించుకుంటున్నాం” అన్నాడు కృష్ణదేవరాయలు.

అచ్యుత రాయలు- ఓ బంగారు పళ్లెంలో ఉన్న కిరీటం, వడ్డాణం, వంకీలు మణికట్టు హారం, పాదహారాలు అర్చకులకు ఇచ్చాడు.

ఆలయ ప్రాంగణం నుంచి కాలు బయట పెట్టగానే వేద గురుకులం నుంచి వచ్చిన చిన్నారి పండితులు మధురమైన గొంతుతో వేద ఆశీర్వాచనాలు పలికారు.

వారందరికీ కనకపు రొక్కలతో పాటు తను రాసిన ‘ఆముక్త మాల్యద’ కృతి తాళపత్ర ప్రతులు కానుకగా స్వహస్తాలతో బహూకరించారు రాయలు.

ఓ భటుడిని పిలిచి, మంటపంలో ఉన్న

ఆముక్త మాల్యద
తోట ప్రసాద్

ప్రతిభ

తాళ్ళపాక చిన్నయ్యకి కూడా తాళపత్ర గ్రంథాన్ని అందజేయమన్నాడు రాయలు.

జరుగుతున్న తంతంగాన్ని అంతా మౌనంగా పరికిస్తున్నాడు తిమ్మరుసు.

ఆ రాత్రికి రాయల బస అక్కడే! జాబాలి తీర్థం సమీపంలో రాజ వంశస్థుల కోసం ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటుచేసిన పర్ణశాల ఉంది. నల్లటి కొండలపై మరింత చీకటి కమ్ముకుంది.

ఆ రమణీయమైన ప్రకృతిని, ఆషాఢ మాసపు మబ్బుల నుంచి వెలువడుతున్న చంద్రుడి మసక వెన్నెలని, సప్తగిరులపై వెలసిన అరణ్య ఉద్యానవనాల నుంచి వీస్తున్న శీతల పరిమళాలు రాయల మనసుని ఆనంద డోలికల్లో విహరింప జేస్తున్నాయి.

అలా మాడవీధులు తిరిగి వద్దామని బయలుదేరాడు 'శ్రీకృష్ణదేవరాయలు'. నలుగురు అంగరక్షకులు రాయలు ఏకాంతానికి భంగం కలిగించకుండా, దూరంగా అనుసరిస్తున్నారు.

ఆ నిశ్శబ్దంలో నుంచి ఎవరో 'ఆముక్త మాల్యద' కావ్య పఠనం కావించడం కృష్ణదేవరాయల చెవిని పడింది.

ఉన్న చోటునే నిలుచుండిపోయాడు. ఓ కవికి అంతకన్నా గొప్పదనం ఏముంది? ఆ ఇంటి తలుపు తట్టి, వారి ప్రశంసలు మనసారా అందుకోవాలనుకున్నాడు రాయలు.

ద్వారబంధం వరకు వచ్చిన రాయలు లోపల సంభాషణ విని, టక్కున ఆగిపోయాడు.

"ఈ పదప్రయోగం, ఆ భాషా వైచిత్ర్య ఉంది. చూశామా? అక్షరమక్షరం అల్లసాని వారి అల్లికలోనే ఉంది. పెద్దనామాత్యుల చేత రాయించు కుని, కావ్య రచనా కీర్తి కొట్టేశాడోయ్ రాయలు. అందుకే గండపెండేరం పెద్దన కాలికి తొడిగి పల్లకీ మోశాడట రాయలు" అన్నదో కంఠం.

"ఈ శూద్రుడికి పెద్దనామాత్యులు ఎందుకిస్తారు కవితా కన్నకని?"

శ్రీకాకుళం అగ్రహారంలోని ఎవరో వెర్రి వైష్ణవ బాపనుడు 'విష్ణుత్రియం' అని రాసుకుంటే వాడికి కాసుకలిచ్చి, కత్తులు చూపి కావ్యంతో తస్మరించాడట సప్రమాణ! అంటోంది మరో కంఠం. ఆ వదరుబోతుల మాటలు విని, చలించిపోయాడు. ఆగ్రహవేశాలతో వణికిపోతూ, ఆ తలుపుని ఫెళ్లున తన్నబోతుంటే, ఓ వాత్సల్య పూరితమైన చేయి వచ్చి, రాయల భుజాన పడింది. తిరిగి చూస్తే, తిమ్మరుసు. "అప్పాజీ! ఈ ధూర్జుల దుష్ప్రచారం చూశారా?" అవేశంతో రాయల కంఠం వణుకుతోంది.

"కృష్ణా" అని పిలిచాడు తిమ్మరుసు. ఆప్యాయంగా రాయల భుజం మీద చేయి వేసి,

అలా ముందుకు నడిపించుకుంటూ తీసుకెళ్లాడు తిమ్మరుసు.

"కొండపల్లి దుర్గాన్ని, కొండవీటి కోటను జయించిన తర్వాత శ్రీ కాకుళాంధ్ర మహావిష్ణువు దర్శనం చేసుకోలేదా?"

నా ప్రభువు-విష్ణువు స్వప్న సాక్షాత్కారం ఇచ్చి ఆదేశించారనే కదా- ఆముక్తమాల్యద కావ్యం రాసింది! కర్ణాటక ప్రభువు అయినా, నా మాతృమూర్తి నాగులాదేవి నేర్చిన నా మాతృభాష తెలుగులోనే కావ్యం రాశాను కదా! నా మీదనా ఈ నీలాపనిందలు?" అని అవేశం ఆవేదనగా

నా ప్రభువు-విష్ణువు స్వప్న సాక్షాత్కారం ఇచ్చి ఆదేశించారనే కదా- ఆముక్తమాల్యద కావ్యం రాసింది! కర్ణాటక ప్రభువు అయినా, నా మాతృమూర్తి నాగులాదేవి నేర్చిన నా మాతృభాష తెలుగులోనే కావ్యం రాశాను కదా! నా మీదనా ఈ నీలాపనిందలు?" అని అవేశం ఆవేదనగా మారగా అన్నాడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు.

మారగా అన్నాడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు.

"ఈ దుష్ప్రచారానికి తెరతీసింది నేనే! 'ఆముక్తమాల్యద' కావ్య రచన కృష్ణదేవరాయలు చేయలేదని దండోరా వేయిస్తుంది నేనే!" అన్నాడు తిమ్మరుసు. ఆ మాటలకి ఆశ్చర్యచకితుడయ్యాడు రాయలు.

ఈ అప్పాజీ నిజంగానే తన శ్రేయోభిలాషా? తన పొదిలోనే ఉన్న తేనె పూసిన విషపుకత్తా? రాయలు కళ్ళలోని సందేహాన్ని అర్థం చేసుకుంటూ చిన్నగా నవ్వాడు తిమ్మరుసు.

"భరతావని మీద పరదేశీయుల కన్నుపడింది. తురుష్కులు, ముసల్మాను రాజుల దండయాత్ర ఒకవైపు- ఈ బుడతకీచువారు, మిగిలిన విదేశీ వర్తకుల వాణిజ్య కుంత్రాలు- ఈ దేశాన్ని ఏదొకనాడు చిరిగిన విస్తరిని చేసాయి.

ఈ సమయంలో భరతజాతి మొత్తం ఒకమాట మీద ఉండాలి. అనైక్యత ఏ రూపానికి ప్రదర్శింపబడరాదు" అన్నాడు తిమ్మరుసు.

వృద్ధుడికి వయసుతో పాటు మతి పోయినట్లుంది అనుకున్నాడు రాయలు.

అసహనాన్ని అణచుకోకుండా- "అయితే? దానికి నా ఆముక్తమాల్యద కావ్యానికి సంబంధం ఏమిటి?" అని గద్దించాడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు.

"నీ వేదన నాకు అవగతమవుతోంది కృష్ణా! నీలోని కవి కన్నా, భక్తుడి కన్నా చక్రవర్తి ఈ దేశానికి అవసరం! ప్రభువు అనే వాడికి వ్యక్తిగత ఇష్టానిష్టాలు ఉండొచ్చు. కాని బయట ప్రపంచానికి తెలియకూడదు.

ప్రభువుకి అన్ని ధర్మాలు సమానం కావాలి! అది వైష్ణవమైనా, శైవమైనా.

దివ్యక్షేత్రం శ్రీరంగంలో శైవులు, వైష్ణవులు ఎలాంటి ఘర్షణలు సృష్టించారో నిన్నటి చరిత్ర చెబుతోంది.

'ఆముక్త మాల్యద' కావ్య రచనతో నీకెన్ని కీర్తి కిరీటాలు దక్కుతాయో తెలియదు కాని సాహితీ సమరాంగణ సార్వభౌముడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు వైష్ణవాన్ని కీర్తిస్తూ, ఓ కావ్యం రాశాడంటే మిగిలిన ప్రజల్లో భేదాభిప్రాయాలు ఏర్పడతాయేమో అన్నాడు తిమ్మరుసు.

"మూర్ఖత్వం! కన్నడనాట వీరశైవ మూర్తి, భవచింతరత్న, సత్రేయ చోళ కవి మల్లనార్యుడి చేత రాయించలేదా?"

నా అష్టదిగ్గజాల్లో ధూర్జటి రాసిన కాళహస్తి మహాత్మ్యం కావ్యాన్ని ఆస్వాదించింది నేను కాదా! తిరుమల ఎంతో, శ్రీకాళహస్తి నాకూ అంతే!

మత ధర్మంలో తారతమ్య భేదాలు ఈ రాయలులో ఏనాడయినా చూశారా? అన్నాడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు అవేశంగా.

"నీవు చూడవు. నేను చూడను. ప్రజలు చూస్తారు. ఎవడో సామాన్యుడి మాటలకి సీతా మహాసాధ్వినీ అరణ్యవాసానికి పంపిన అయోధ్యరాముడు పుట్టిన నేల ఇది. వ్యక్తిగత భావోద్వేగాలకు, బంధాలకు ప్రజల మాటనే ఆ దేవుడు అయినా చెల్లుబాటు చేసిన దేశం ఇది! తప్పుడు. రాజధర్మం! నీ సార్వభౌమత్వం స్వారోచిర మన్వంతరం వరకూ ఉండాలంటే- ఇలాంటి చిన్న చిన్న త్యాగాలు తప్పవు" అన్నాడు తిమ్మరుసు.

గాలికి ఎక్కడో ఆలయంలోని ధ్వజస్తంభం మీది గంటలు మోగుతున్నాయి.

"వేంకటేశా! వచ్చే జన్మలో అయినా నన్ను కవిగా పుట్టించు. నా కావ్య రచనకి నాకే పేరు లభించేలా ఆశీర్వదించు" అని మనసులోనే ప్రార్థిస్తున్నాడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు.

స్విట్జర్లాండ్లోని ఓ మధ్యతరగతి కుటుంబంలో జన్మించిన రోజర్ ఫెడరర్ యుక్తవయసులో ముక్కోపి. అనహూనికి మరోపేరు. టెన్నిస్ ఆడుతున్న సమయంలో వైఫల్యం, ఓటమి ఎదురైనా ఏమాత్రం భరించలేని వ్యక్తిత్వం. తన చేతిలోని రాకెట్లను విరిచేయడం ద్వారా తలబిరుసుగా ప్రవర్తించేవాడు. కానీ ప్రొఫెషనల్ టెన్నిస్లో అడుగుపెట్టిన తరువాత శాంతమూర్తిగా, మృదుస్వభావిగా, చిరునవ్వుతో ఎదుటివారిని తన అభిమానులుగా మార్చుకొనే స్థాయికి ఎదిగాడు. ఆయన టెన్నిస్ ఆడుతున్నాడంటే చాలు, టోర్నీ ఏదైనా స్టేడియంలోని స్టాండ్లు కిటకిటలాడాల్సిందే. బ్యాక్ హ్యాండ్, ఫోర్ హ్యాండ్ షాట్లు కొట్టడంలో తనకు తానే సాటి. కుదురైన గ్రౌండ్ స్ట్రోక్లు, పదునైన సెర్వీతో రోజర్ పరిపూర్ణ ఆటగాడిగా గుర్తింపు పొందాడు. ఫెడరర్ కోర్టులో

సరిలేరు నీకెవ్వరూ

వివరణ ఇచ్చాడు. టెన్నిస్ ప్రపంచం తనను ఎంతో ఉదారంగా ఆదరించిందని, తనకు పేరు ప్రఖ్యాతులు, కోట్లాదిమంది అభిమానులను అందించిన ఈ రాయల్ గేమ్కు సదా రుణపడి ఉంటానని ప్రకటించాడు. రాడ్ లేవర్ కమ్ టోర్నీతో తన టెన్నిస్ జీవితానికి ఫెడరర్ స్వస్తిపలికాడు.

అరుదైన రికార్డులు, అసాధారణ విజయాలు

రోజర్ ఫెడరర్ తన 24 సంవత్సరాల టెన్నిస్ జీవితంలో 310 వారాలపాటు ప్రపంచ నంబర్ వన్ హోదా అనుభవించాడు. వరుసగా 237 వారాలు నంబర్ వన్ ర్యాంక్ సాధించడం ద్వారా అరుదైన

చేశాడు. తాను పాల్గొన్న 17 టోర్నీలలో 16 టోర్నీల్లో ఫైనల్స్ చేరడం ద్వారా తనకుతానే సాటిగా నిలిచాడు.

ప్రపంచ పురుషుల టెన్నిస్లో ఫెడరర్ అంటే అతని ప్రధాన ప్రత్యర్థులు రాఫేల్ నదాల్, నోవాక్ జోకోవిచ్ లకు అంతులేని గౌరవం. ఫెడరర్ ను ప్రత్యర్థిగా కంటే గొప్ప స్నేహితుడిగానే పరిగణించారు. నదాల్ ప్రత్యర్థిగా 40 సార్లు తలపడిన ఫెడరర్ కు 16 విజయాలు, 24 పరాజయాలు, జోకోవిచ్ ప్రత్యర్థిగా 23-27 రికార్డు ఉంది. 2008లో నదాల్ పైన, 2019లో జోకోవిచ్ తో తలపడిన వింబుల్డన్ ఫైనల్స్ లో ఫెడరర్ 4 గంటల

రోజర్ ఫెడరర్.. విశ్వక్రీడాభిమానులకు సుపరిచితమైన పేరు. కేవలం రాయల్ గేమ్ టెన్నిస్ కోసమే పుట్టిన ఆటగాడు. తన ఆటతీరు, విలక్షణ వ్యక్తిత్వం, మృదుభాషంతో ప్రత్యర్థులను సైతం మిత్రులుగా మార్చుకొన్న మేరునగధీరుడు. ప్రపంచ టెన్నిస్ గత 24 సంవత్సరాలుగా ఓలలాడించిన ఆయన 41 ఏళ్ల వయసులో లైబ్రెరైంట్ ప్రకటించాడు.

కదులుతుంటే, లయాత్మకంగా ఆడుతుంటే, సాగసుగా షాట్లు కొడుతుంటే ఓ రసాత్మక కవిత్వం చదువుతున్నట్లుగా ఉంటుంది. మొరటుతనం, దూకుడు స్వభావం అతని ఆటతీరులో మచ్చుకైనా కనిపించవు.

24 సంవత్సరాల తన కెరీయర్ 24 రోజుల్లా గడచిపోయిందని 103 టూర్ టైటిల్స్, 20 గ్రాండ్ స్లామ్ టైటిల్స్ సాధించిన ఫెడరర్ తన రిటైర్మెంట్ ప్రకటనలో పేర్కొన్నాడు. గత మూడేళ్లుగా పలు రకాల గాయాలతో ఫిట్ నెస్ సమస్యలు ఎదుర్కొన్నానని, శస్త్రచికిత్సలు చేయించుకున్నా అంతర్జాతీయ స్థాయి టెన్నిస్ ఆడటానికి తన శరీరం, మనసు ఏమాత్రం సహకరించడం లేదని, ఇలాంటి స్థితిలో రిటైర్మెంట్ ప్రకటించడమే మేలని భావించానని తన ప్రకటనలో

ఘనతను సొంతం చేసుకున్నాడు. ఐదుసార్లు సంవత్సరం రాంథపు నంబర్ వన్ స్థానం సాధించిన మొనగాడు ఫెడరర్ మాత్రమే. ఎనిమిది వింబుల్డన్ టైటిల్స్, ఓ ఫ్రెంచ్, ఆరు ఆస్ట్రేలియన్ ఓపెన్, ఐదు అమెరికన్ ఓపెన్ టైటిల్స్ నెగ్గిన అసాధారణ రికార్డు ఫెడరర్ కు మాత్రమే సొంతం. గ్రాండ్ స్లామ్ టెన్నిస్ చరిత్రలో 20 టైటిల్స్ సాధించిన తొలి ఆటగాడి గౌరవాన్ని ఫెడరర్ దక్కించుకున్నాడు. రికార్డు స్థాయిలో ఐదు సార్లు లారెన్ స్పోర్ట్స్ మాన్ ఆఫ్ ది ఇయర్ అవార్డులు గెలుచుకున్నాడు. తన కెరీయర్ లో మొత్తం 1500 మ్యాచ్ లు ఆడి, అత్యధిక విజయాలు నమోదు చేశాడు.

టెన్నిస్ క్రీడకు సరికొత్త గ్లామర్ తో పాటు, కోట్లాదిమంది అభిమానులను సంపాదించి పెట్టిన మొనగాడు రోజర్ ఫెడరర్. 2003లో తన మొట్టమొదటి గ్రాండ్ స్లామ్ టైటిల్ ను లండన్ లోని వింబుల్డన్ సెంటర్ కోర్టులో అందుకొన్న ఫెడరర్ ఆ తర్వాత మరి వెనుదిరిగి చూసిందిలేదు. స్పాన్సర్ బుల్ రాఫేల్ నదాల్, సెర్బియన్ థండర్ నోవాక్ జోకోవిచ్ ప్రధాన ప్రత్యర్థులుగా అంతులేని పోరాటమే చేశాడు. 2006 సీజన్లో అత్యధికంగా 12 సింగిల్స్ టైటిల్స్ తో పాటు 92 విజయాలు, 5 పరాజయాల రికార్డు నమోదు

పాటు పోరాటం చేయడం అభిమానులకు కలకాలం గుర్తుండిపోతుంది.

సహాయ కార్యక్రమాల్లోనూ మేటి

టెన్నిస్ క్రీడాకారుడిగా గత రెండున్నర దశాబ్దాల కాలంలో ఫెడరర్ 103 మిలియన్ డాలర్లు సంపాదించాడు. తన పేరుతో ఏర్పాటు చేసిన ఓ ట్రస్టు ద్వారా అట్టడుగు వర్గాలకు చెందిన బాలల విద్య, క్రీడల కోసం కొంత మొత్తాన్ని ఖర్చు చేస్తున్నాడు. 2010లో హైటీ బాధితులకు సైతం భూరివిరాళం అందచేశాడు. 2018లో తన చివరి గ్రాండ్ స్లామ్ టైటిల్ నెగ్గిన ఫెడరర్ ఆఖరి గ్రాండ్ స్లామ్ టోర్నీని 2021లో ఆడటం విశేషం. రెండు జంట కవల పిల్లలకు తండ్రిగా ఉన్న ఫెడరర్ తన తల్లి, తండ్రి, భార్య మికాతో కలసి రిటైర్మెంట్ జీవితాన్ని ఆస్వాదించాలని భావిస్తున్నాడు. ఫుట్ బాల్ లో ఓ మారడోనా, క్రికెట్లో ఓ సచిన్ టెండూల్కర్, చదరంగంలో ఓ విశ్వనాథన్ ఆనంద్ ఎంతటి ఘనులో టెన్నిస్ లో రోజర్ ఫెడరర్ అంతే మొనగాడు. రోజర్ ఫెడరర్ గౌరవార్థం స్విట్జర్లాండ్ ప్రభుత్వం 20 ఫ్రాంక్ ల నాణాలను ముద్రించిందంటే.. అతని విలువ, గొప్పతనం ఏపాటివో మరి చెప్పాల్సిన పనిలేదు.

క్రీడా కృష్ణ, 84668 64969

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

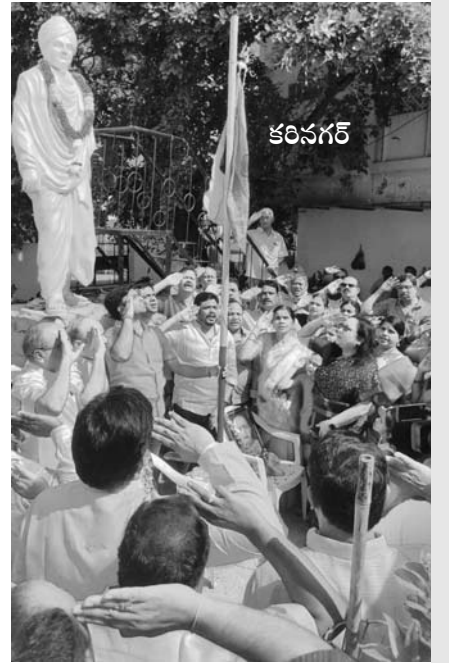
నైజాం విముక్త స్వాతంత్ర్య అమృతోత్సవాల కమిటీల ఏర్పాటు

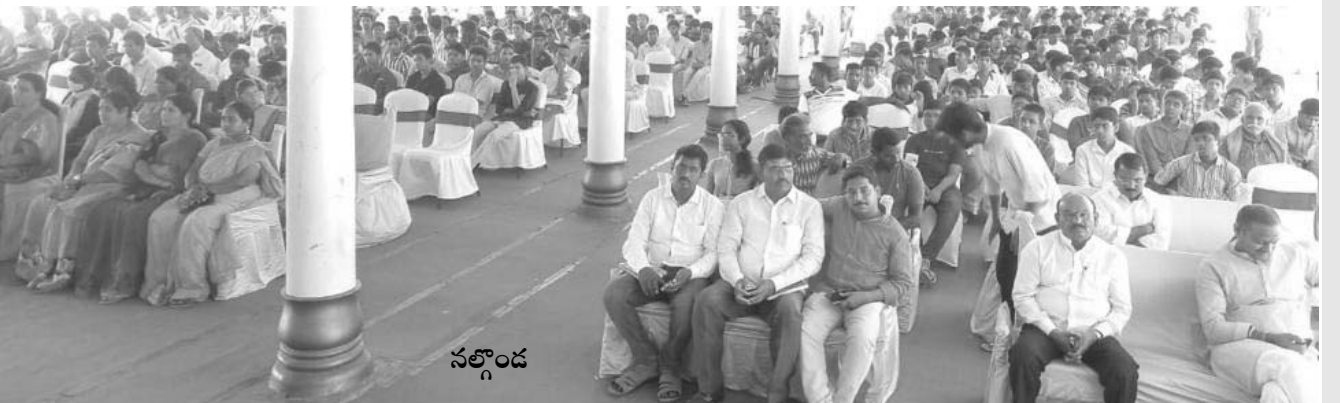
భాగ్యనగర్ : నైజాం విముక్త స్వాతంత్ర్య అమృతోత్సవాల కమిటీ అధ్యక్షులలో ఉత్సవాలు 2022 సెప్టెంబర్ 17 నుండి 2023 సెప్టెంబర్ 17 వరకు సంవత్సరం పాటు ఘనంగా నిర్వహించడానికి సంకల్పించారు. ఇందులో భాగంగా సెప్టెంబర్ 10వ తేదీన తెలంగాణలోని అన్ని రెవెన్యూ జిల్లాల వ్యాప్తంగా వివిధ రంగాలలో రాణించిన ప్రముఖ వ్యక్తులతో జిల్లా వారి కమిటీలు ఏర్పడ్డాయి. అలాగే సెప్టెంబర్ 17వ తేదీన అన్ని రెవెన్యూ మండల కేంద్రాలు, నగరాలలో జాతీయ జెండా ఎగురవేశారు.

హన్మకొండ

కరినగర్

నల్గొండ

కాచిగూడలో షోయబుల్లాఖాన్ కు ఘన నివాళి

భాగ్యనగర్: నిజాం పాలనలో అత్యంత కిరాతకంగా హత్యకు గురైన, ఇమ్రాజ్ పత్రిక సంపాదకుడు షోయబుల్లాఖాన్ ను రజాకార్లు హత్య చేసిన కాచిగూడలోని చప్పల్ బజార్ చౌరస్తాలో సెప్టెంబర్ 17న తెలంగాణ విమోచన దినోత్సవం సందర్భంగా ఆయనకు నివాళులు అర్పించారు. ఈ సందర్భంగా నైజాం విముక్త స్వాతంత్ర్య అమృతోత్సవాల కమిటీ-తెలంగాణ గౌరవ అధ్యక్షుడు జస్టిస్ నరసింహా రెడ్డి జాతీయ జెండా ఎగురవేసి, ప్రసంగించారు. ఈ కార్యక్రమంలో స్థానిక ప్రజలు పెద్దఎత్తున పాల్గొన్నారు. ★

కొత్తపల్లెలో ఉచిత వైద్యశిబరం

సంద్యాల: సంద్యాల జిల్లాలోని ఎన్ కొత్తపల్లెలో గల శ్రీ శారదా విద్యాపీఠంలో గ్రామీణ మహిళలకు ఉచిత వైద్యశిబరం సెప్టెంబర్ 18న నిర్వహించారు. సంఘమిత్ర సేవాసమితి ఆధ్వర్యంలో వివేకానంద సేవాసమితి, ఇండియన్ మెడికల్ అసోసియేషన్ వారి సౌజన్యంతో నిర్వహించిన ఈ వైద్య శిబిరంలో 120 మంది మహిళలకు పరీక్షలు నిర్వహించి, అవసరమైన మందులు ఉచితంగా అందజేశారు. ఈ వైద్యశిబిరంలో డాక్టర్ వి.హరిత, డా॥ కె. శిల్ప, డా॥ వై. లక్ష్మీప్రసన్న, డా॥ ఎం. శైలజ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ★

జోగిపేటలో గణవేషధారి స్వయంసేవకుల సాంఘిక్

సంగారెడ్డి : సంగారెడ్డి జిల్లా జోగిపేట ఖండ గణవేషధారి స్వయంసేవకుల సాంఘిక్ సెప్టెంబర్ 6న జోగిపేటలో జరిగింది. ఇందులో 11 గ్రామాల నుంచి స్వయంసేవకులు పాల్గొన్నారు. సాంఘిక్ లో విభాగ్ సహ కార్యవాహ బొల్లి నర్సింలు మార్గదర్శనం చేశారు. ఒక కుటుంబం నుంచి మూడు తరాల స్వయంసేవకులు సాంఘిక్ లో పాల్గొంటుంది విశేషం. ★

మదనపల్లెలో సేవా సప్తాహం

మదనపల్లె : ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అన్నమయ్య జిల్లా మదనపల్లెలో సెప్టెంబర్ 15 మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య జయంతి, ఇంజనీర్స్ డే సందర్భంగా ఆర్ఎస్ఎస్ సేవా విభాగం ద్వారా సేవా సప్తాహంలో భాగంగా సేవ పట్ల అవగాహన కార్యక్రమం నిర్వహించారు. అనంతరం కాలనీలోని రహదారులలో ప్రమాదకరమైన గుంతలను సిమెంటు, కంకరతో పూడ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో జిల్లా సంఘచాలక్ పార్లసారథి, వ్యాపారవేత్త మాకం శ్రీనివాస్, తిరుపతి విభాగ్ సేవాప్రముఖ్ పెద్దముట్ర కొండారెడ్డి తదితరులు పాల్గొన్నారు. ★

తెలుగుకుందాం కోదండరామస్వామి ఆలయం - తిరుపతి

తిరుమల వేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం తర్వాత ప్రసిద్ధి చెందిన ఆలయాల్లో తిరుపతిలోని శ్రీ కోదండరామస్వామి ఆలయం కూడా ఉంది. ఇక్కడ సీత, లక్ష్మణ సమేతంగా విష్ణువు అవతారంలో శ్రీరాముడిగా వెలిశాడు. ఇందులో ఆంజనేయస్వామికి ఉపమందిరం కూడా ఉంది. త్రేతాయుగంలో శ్రీరాముడు లంకాపురి నుండి తిరిగి వస్తూ సీతాదేవి, లక్ష్మణ సమేతంగా ఇక్కడ నివసించారని వరాహ పురాణం తెలుపుతోంది. ఇక్కడి శిల్పకళ ఆధారంగా దీనిని విజయనగర కాలం నాటిదిగా గుర్తించవచ్చు.

కథ

తెలివైన తీర్పు

భీమునిపట్నంలో సచ్చిదానంద వర్మ అనే ఊరి పెద్ద ఉండేవాడు. అతను ఊరి ప్రజల వివాదాలకు న్యాయంగా పరిష్కారం చెబుతాడని ప్రతీతి.

ఆయన ఒకరోజు బజారుకు వెళ్తుండగా దారిలో ఇద్దరు వ్యక్తులు వాదించుకోవడం గమనించాడు. ఆ ఇద్దరిలో ఒకతను జమీందారు, మరొకతను ధాన్యం బస్తాలు మోసే పనివాడు. వీరిద్దరి మధ్య వాదనకు కారణం పనివాడు ఒక బరువైన బియ్యం బస్తా మోస్తుండగా, అది జారి జమీందారు కోడిపై పడడంతో అది మరణించింది. దాంతో జమీందారు ఆ పనివాడితో 'అన్యాయంగా నా

కోడిని చంపేశావు, ఆ కోడి కనీసం ఇంకో సంవత్సరంలో ఎన్ని గుడ్లు పెట్టేదో అంత చెల్లించు' అన్నాడు.

పనివాడు 'అయ్యా! నేను బీదవాడిని. అంత డబ్బు చెల్లించలేను. పొరపాటున బస్తా చేజారి కోడి మీద పడింది. క్షమించండి! కోడి వెల మాత్రం కట్టగలను' అన్నాడు. చుట్టూ జనం గుమిగూడారు.

ఇంతలో అక్కడికి సచ్చిదానంద వర్మ రావడం చూసి జనం అతను సరైన తీర్పునిస్తాడని ఆశించారు.

జమీందారు, పనివాడు సచ్చిదానంద వర్మతో జరిగిన విషయం వివరించారు. కాసేపు

ఆలోచించి సచ్చిదానంద వర్మ 'జమీందారు వాదన సరైనదే. పనివాడు అతనికి కోడి వెల, సంవత్సరమంతా పెట్టబోయే గుడ్ల వెల కలిపి మొత్తం వంద రూపాయలు చెల్లించవలసిందే' అని చెప్పాడు. అది విని అక్కడున్న వారంతా ఆశ్చర్యపోయారు. వారికి అతని తీర్పు అన్యాయంగా అనిపించింది. పనివాడు ఎంతో నిరాశపడ్డాడు.

సచ్చిదానంద వర్మ 'నా తీర్పు ఇంకా ముగించలేదు' అని కొనసాగించాడు. జమీందారుతో 'కోడి గుడ్లు పెట్టాలంటే నువ్వు దానికి ధాన్యం పెట్టాలిగా, మరి ఒక సంవత్సరంలో నీ కోడి ఎంత ధాన్యం తినేది?' అని అడిగాడు.

'రెండు బస్తాలు స్వామి' అన్నాడు జమీందారు. 'అయితే ఆ రెండు బస్తా ధాన్యం

పద్యము

హీను డెన్ని విద్య లిల నభ్యసించిన

ఘనుడుగాడు మొఱకు జనుడెగాని

పరిమళములు గర్భభము మోయ ఘనమౌనె

విశ్వదాభిరామ, వినుర వేమ

భావం : ఎంతటి ఉన్నత విద్యావంతుడైనా, బహు గ్రంథ పారంగతుడైన మూర్ఖుడు ఎప్పటికీ గొప్పవాడు కాలేదు. సుగంధ పరిమళ ద్రవ్యాలను మోసినంత మాత్రాన గాడిద గొప్పదవదు కదా! గాడిద గాడిదే, మూర్ఖుడు మూర్ఖుడే, మార్పు రాదు అని భావం.

సూక్తి రత్నం

'ఆలస్య మమృతం విషం'

'సిద్ధ మున్నం ఫలం పక్షం నారీ ప్రథమ యౌవనం కాలక్షేపం న కర్తవ్యం ఆలస్య మమృతం విషం'

భావం : సిద్ధంగా ఉన్న భోజనం, పక్ష ఫలం, స్త్రీ ప్రథమ యౌవనం తక్షణ అనుభవయోగ్యాలు. వాటిని ఆస్వాదించడంలో జాప్యం తగదు. ఆలస్యమైతే అమృతం విషంలా మారిపట్లవుతుంది సుమా!

జ త ప ర చం డి

ఇక్కడున్న పదాలకు పక్కనున్న పదాల్లో ఏవి సరిపోతాయో కనుక్కోండి.

ఊయల	అటడం
అట	తరగడం
పాట	నడవడం
నడక	ఊగడం
కూరగాయలు	పాడటం

*ఐలగ్గఱ-ఱయలగ్గఱ *ఐలగ్గఱ-ఱయలగ్గఱ

*ఱయలగ్గఱ-ఱయలగ్గఱ *ఱయలగ్గఱ-ఱయలగ్గఱ

*ఱయలగ్గఱ-ఱయలగ్గఱ : ఱయలగ్గఱ-ఱయలగ్గఱ

భారత స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు

రాకూర్ రాజారాంసింగ్

నిజాం వ్యతిరేక పోరాటంలో చురుగ్గా పాల్గొన్న నేత. 1928, సెప్టెంబర్ 15న ఉమ్మడి కరీంనగర్ జిల్లా, పెద్దపల్లిలో జన్మించారు. చిన్నప్పటి నుండి అన్యాయాన్ని ఎదిరించే తత్వమున్న రాజారాం 11 ఏళ్ల వయసులోనే తన మేనమామ బలదేవ్ సింగ్ తో కలిసి 1939లో వందేమాతరం ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు. చదువుకునే రోజుల్లోనే 'అమరభారతి' కలం పేరుతో కవిత్వం రాసి ప్రజల్ని చైతన్యపంతుల్ని చేసేవారు. రాజారాం తెలంగాణ మొత్తం తిరిగి స్వయంగా తెలుసుకున్న విషయాలతో తెలంగాణ చరిత్ర రాశారు. 'భాసర నుంచి భద్రాచలం దాకా' పంటి ఎన్నో చారిత్రిక పరిశోధనా పత్రాలను వెలువరించారు.

వెలను నువ్వు పనివాడికివ్వు' అన్నాడు సచ్చిదానంద వర్మ. ఆయన తీర్పు అర్థంకాక జమీందారు అయోమయంగా చూసాడు. 'ఏమీ లేదు రాబోయే సంవత్సరంలో నీ కోడి ఇవ్వబోయే లాభం నువ్వు ఆకిస్తున్నావు. మరి సంవత్సరాంతం కోడికి నువ్వు పెట్టే ఖర్చు ఏమవుతుంది? కోడి లాభం అతను నీకివ్వాలంటే, ఆ కోడికయ్యే ఖర్చును నువ్వు అతనికివ్వాలి కదా!' అంటూ వివరించాడు సచ్చిదానంద వర్మ. రెండు బస్తాల ధాన్యం వెల తనకు రాబోయే వంద రూపాయల కంటే ఎక్కువ అని గ్రహించాడు జమీందారు. గుమిగూడిన జనమందరూ తీర్పు విని సంతోషించారు. పనివాడు పొరపాటున కోడిని చంపాడు కాబట్టి తనకేమి ఇవ్వనక్కర్లేదని జమీందారు ఒప్పుకున్నాడు.

జనరల్ నెస్టెడ్

1. కేంద్ర ఎన్నికల సంఘం భవనాన్ని ఏమని పిలుస్తారు?
2. నాగాలాండ్ రాజధాని ఏది?
3. ఇటీవల బ్యాడ్మింటన్ ప్రకటించిన టెన్నిస్ దిగ్గజం రోజర్ ఫెడరర్ ఏ దేశానికి చెందిన ఆటగాడు?

'ప్రపంచదేశాలు'

'అంశాలు' 'క' 'ప్రశ్నలు' 'సమాధానాలు' 'I: రాజకీయాలు'

మెదడుకు మేత

నీటితో పంట,
ఆకులేని పంట..
ఏమిటది?

(గ్రామీ: అంశాలు)

మంచిమాట

గెలవాలన్న తపన
బలీయంగా ఉన్న చోట..
ఓటమి అడుగైనా
పెట్టదు..

విందు.. వినోదం... పెండ్లి.. పేరంటం...

అన్నింటా మీ నేస్తం.

క్రేన్

వక్క పలుకులు

వీటికి సాటి మరేవి లేవు

www.craneindia.net

శ్రీరంధి సుబ్బారావు మరియు శ్రీమతి గ్రంధి లక్ష్మీనరసమ్మ

ఇప్పుడు మీ కోసం
సరికొత్త ప్యాకింగ్ లో
సరికొత్త రుచులతో

TARA ♦ 9044

సింహంభట్ల సుబ్బారావు

6300674054

మేషం : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

ఆదాయం మెరుగుపడే సూచనలు. విద్యార్థులకు అవకాశాలు అప్రయత్నంగా దక్కుతాయి. కొత్త పెట్టుబడులు సమకూరుతాయి. ఉద్యోగులకు ఉన్నతస్థితి దక్కువచ్చు. అయితే బాధ్యతలు పెరుగుతాయి. రాజకీయవేత్తలు విదేశీ పర్యటనలు చేస్తారు. కళాకారులు, క్రీడాకారుల ఆశలు కొంతమేర ఫలిస్తాయి. 1, 2 తేదీల్లో బంధువిరోధాలు. ఆరోగ్య సమస్యలు. శ్రమాధిక్యం. శ్రీరామరక్షా స్తోత్రం పఠించండి.

వృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

విజయాలు సాధిస్తారు. ఆర్థిక పరిస్థితి ఆశాజనకం. అప్పులు కూడా తీరతాయి. అస్తి విషయాలలో కొత్త అగ్రిమెంట్లు చేసుకుంటారు. కష్టానికి తగిన ఫలితం పొందుతారు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు అనుకూల మార్పులు. కళాకారులకు ఉత్సాహం. రచయితలు, పరిశోధకులకు సంతోషకర సమాచారం. 29, 30 తేదీల్లో మానసిక ఆందోళన. లేనిపోని వివాదాలు. కనకధారా స్తోత్రం పఠించండి.

మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ధ, పునర్వసు 1, 2, 3 పాదాలు

అనుకున్న పనులు సకాలంలో పూర్తిచేస్తారు. నేర్పుతో కొన్ని వివాదాలు పరిష్కరించుకుంటారు. అస్తి వివాదాలు పరిష్కారదశకు చేరతాయి. ఉద్యోగ ప్రయత్నాలు కొంత నెమ్మదిగా సాగుతాయి. వాహన సౌఖ్యం. ఉద్యోగులు మరిన్ని బాధ్యతలు చేపడతారు. పారిశ్రామికవేత్తల చిరకాల కోరిక నెరవేరుతుంది. 26, 27 తేదీల్లో కుటుంబంలో ఒత్తిళ్లు. మానసిక ఆందోళన. విష్ణుసహస్రనామ పారాయణం చేయండి.

కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష

ఆదాయం విషయంలో మీ అంచనాలు ఫలిస్తాయి. దీర్ఘకాలిక సమస్యల నుంచి బయటపడతారు. నిరుద్యోగుల నిరీక్షణ ఫలిస్తుంది. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు ఊహించని హోదాలు. రాజకీయవేత్తలు తమ ప్రయత్నాలు ముమ్మరం చేస్తారు. కళాకారులు, క్రీడాకారులకు అన్ని విధాలా సానుకూలం. 29, 30 తేదీల్లో స్నేహితులతో కలహాలు. శారీరక రుగ్మతలు. ఆంజనేయ దండకం పఠించండి.

సింహం : మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1వ పాదం

ఆర్థికంగా ఇబ్బందులు ఎదురవుతాయి. ఆరోగ్య విషయాలపై శ్రద్ధ వహించండి. విద్యార్థుల శ్రమ ఫలించదు. ఇంటి నిర్మాణ యత్నాలు వాయిదా వేస్తారు. వ్యాపారులకు కొద్దిపాటి లాభాలు. ఉద్యోగులకు కొన్ని చిక్కులు ఎదురవుతాయి. కళాకారులకు వివాదాలు నెలకొంటాయి. రచయితలు, పరిశోధకులకు పరీక్ష సమయం. 30, 1 తేదీల్లో శుభవార్తలు. ధన, వస్తులాభాలు. ఆదిత్య హృదయం పఠించండి.

కన్య : ఉత్తర 2, 3, 4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

నిరుద్యోగుల నిరీక్షణ ఫలిస్తుంది. గృహం, వాహనాలు కొంటారు. ఆర్థిక విషయాలు సంతృప్తినిస్తాయి. మీ మేధస్సుకు పదునుపెట్టే సమయం. వ్యాపారులకు మరింత లాభసాటిగా ఉంటుంది. ఉద్యోగులకు విధి నిర్వహణలో ప్రశంసలు అందుతాయి. క్రీడాకారులు, వైద్యులకు అవకాశాలు అందుతాయి. 1, 2 తేదీల్లో అనారోగ్యం. మనశ్శాంతి లోపిస్తుంది. హనుమాన్ ఛాలీసా పఠించండి.

తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

ఆదాయం అశాజనకంగా ఉంటుంది. ఇంటా బయటా మీదే పైచేయి. దేవాలయాలు సందర్శిస్తారు. సోదరుల నుంచి ఆస్తిలాభ సూచనలు. వ్యాపారులకు లావాదేవీలు పుంజుకుంటాయి. ఉద్యోగులు ఇబ్బందులు అధిగమిస్తారు. కళాకారులకు ఒక సమాచారం ఊరటనిస్తుంది. వైద్యులు, రచయితలకు శుభవార్తలు. 27, 28 తేదీల్లో వృధా ఖర్చులు. శారీరక రుగ్మతలు. నృసింహ స్తోత్రం పఠించండి.

వృశ్చికం : విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

సమస్యల నుంచి గట్టెక్కుతారు. ఇంటర్యూలు అందుతాయి. ఇంటి నిర్మాణాలు చేపడతారు. వివాహ యత్నాలు అనుకూలం. వ్యాపారులు పుంజుకుంటారు. ఉద్యోగులకు పనిభారం తగ్గి ఊరట లభిస్తుంది. రాజకీయవేత్తలకు పదవులు రావచ్చు. క్రీడాకారులు, వైద్యుల శ్రమ ఫలిస్తుంది. 1,2 తేదీల్లో శారీరక రుగ్మతలు. కుటుంబ సభ్యులతో తగాదాలు. అన్నపూర్ణాష్టకం పఠించండి.

ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగ్గా ఉంటుంది. అస్తుల

మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

రాబడి విషయంలో మెరుగుదల. వాహనాలు కొంటారు. కొన్ని వివాదాల నుండి గట్టెక్కుతారు. విద్యార్థులు కోరుకున్న అవకాశాలు సాధిస్తారు. కాంట్రాక్టర్లకు శుభవార్తలు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు మార్పులు ఉత్సాహాన్నిస్తాయి. పారిశ్రామికవేత్తల శ్రమ ఫలిస్తుంది. కళాకారులు, వైద్యుల కృషి ఫలిస్తుంది. 26, 27వ తేదీల్లో కుటుంబంలో కలహాలు. అనారోగ్యం. దక్షిణామూర్తి స్తోత్రం పఠించండి.

కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

అన్నింటా విజయాలే. అస్తి వివాదాలు పరిష్కార దశకు చేరతాయి. వాహనాలు, భూములు సమకూరతాయి. ఉద్యోగ యత్నాలలో కదలికలు. వ్యాపారులకు సంతోషకరమైన సమాచారం. ఉద్యోగుల కష్టానికి ఫలితం కనిపిస్తుంది. పారిశ్రామికవేత్తలకు సమస్యల నుండి విముక్తి. 27,28 తేదీల్లో స్వల్ప అనారోగ్యం. కుటుంబ సభ్యులతో అకారణంగా విరోధాలు. దత్తాత్రేయ స్తోత్రం పఠించండి.

మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

ప్రారంభంలో కొన్ని సమస్యలు చికాకు పరుస్తాయి. ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఎదురైనా అధిగమిస్తారు. ముఖ్యమైన పనులు సాఫీగా పూర్తి చేస్తారు. నిరుద్యోగుల యత్నాలు సఫలం. సమాజంలో పేరు ప్రతిష్ఠలు పొందుతారు. వాహనాలు కొంటారు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగుల సమస్యలు తీరతాయి. రాజకీయ వేత్తలకు అన్ని విధాలా అనుకూలం. 28, 29 తేదీల్లో అనుకోని ఖర్చులు. శ్రీరామరక్షా స్తోత్రం పఠించండి. ★

అధారాలు

అడ్డం

1. అటుగా మృగరాజు (3)
3. మహాత్ముడు (2)
4. గరళము (3)
6. ఇంద్రజాలం (3)
7. వెనుక మేను, వెన్ను (2)
8. వంటిల్లు (4)
10. ముందుమాట లేక పీఠికే (3)
12. యతి (2)
14. చెప్పులు కుట్టే సూది (2)
15. జంతికలు (4)
18. భయము (2)
20. ఒక ఊరు నుంచి మరో ఊరికి రోడ్డు ద్వారా పల్లె జనం ఏదెక్కి వస్తారు? (3)
22. అటుగా అంధకారము (3)
24. ఒక ద్వీపం తెలుగు కార్టూనిస్టు (2)
27. అటుగా పక్షియే! (2)
28. స్త్రీ సంబోధనార్థకము (2)
30. తండ్రి (2)
32. పర్యటన (2)
34. ఆభరణము (2)
36. యంత్రము (2)
38. అంగడివీధి (3)
39. పణుకు (2)
40. పెండ్లి, వివాహము ధర్మశాస్త్ర ప్రవక్త (3)

నిలువు :

1. అలంకరణ (3)
2. ఇదీ అలంకారము (4)
3. విల్లు (3)
4. విస్తారము (3)
5. సంతోషం (3)
7. విదేశీ ప్రయాణానికి అవశ్యకం (2)
9. చాలింపు (3)
10. సెప్టెంబర్ 27 ఈ సంస్థ వ్యవస్థాపక దినోత్సవం (4)
11. తలక్రిందయిన మొహము (2)
13. వాస్తవం (2)
14. అత్యాశ (2)
16. కాంతి (2)
17. తక్కువ, అల్పము (2)
19. వామేతరం, దక్షిణం (2)
21. మకి తప్పిన మక్కికి మక్కి (2)
23. ఉత్కంఠ, తాపము (3)
25. లిఖిత రూపం భాషకు (2)
26. మోసగాడు, లయకారి (3)
29. ప్రదేశము, ఎల్ల (2)
31. శరీరము (3)
33. సిగ్గు (2)
35. దుర్యోధనుని ఆయుధం (2)
37. లక్ష్మి (2)

మా చిరునామా : పదరసం, జాగృతి వారపత్రిక, 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-27

పదరసం-385

1		2		3			4		5
		6				7			
				8	9				
	10		11			12	13		
14			15	16		17		18	19
20		21							
	22		23				24	25	
26		27			28	29		30	31
32	33		34	35		36	37		
38				39			40		

పదరసం - 385

పేరు :

చిరునామా:.....

పిన్ కోడ్ : మొబైల్ :

సమాధానాలను పైగడులలో పూరించి, కత్తిరించి కవర్ పై పదరసం నెం. వేసి 2022 అక్టోబర్ 10 లోగా జాగృతికి పంపండి. సరైన సమాధానాలు రాసిన వారిని విజేతలుగా ప్రకటిస్తాం. ఒకరిని లాటరీ ద్వారా ఎంపికచేసి నగదు బహుమతి అందచేస్తాం. తుది నిర్ణయం జాగృతి యాజమాన్యందే.

పదరసం - 381 సమాధానాలు

౧	౨	౩	౪	౫	౬	౭	౮	౯	౧౦
౧౧	౧౨	౧౩	౧౪	౧౫	౧౬	౧౭	౧౮	౧౯	౨౦
౨౧	౨౨	౨౩	౨౪	౨౫	౨౬	౨౭	౨౮	౨౯	౩౦
౩౧	౩౨	౩౩	౩౪	౩౫	౩౬	౩౭	౩౮	౩౯	౪౦
౪౧	౪౨	౪౩	౪౪	౪౫	౪౬	౪౭	౪౮	౪౯	౫౦
౫౧	౫౨	౫౩	౫౪	౫౫	౫౬	౫౭	౫౮	౫౯	౬౦
౬౧	౬౨	౬౩	౬౪	౬౫	౬౬	౬౭	౬౮	౬౯	౭౦
౭౧	౭౨	౭౩	౭౪	౭౫	౭౬	౭౭	౭౮	౭౯	౮౦
౮౧	౮౨	౮౩	౮౪	౮౫	౮౬	౮౭	౮౮	౮౯	౯౦
౯౧	౯౨	౯౩	౯౪	౯౫	౯౬	౯౭	౯౮	౯౯	౧౦౦

విజేతలు: కె.లాస్య, టి.వి.నారాయణ, బి.ఇందుశేఖర్, కె.వి.ఎస్.ఎన్.మూర్తి, టి.శ్రీచరణ్, కె.వి.రమణమూర్తి-హైదరాబాద్, వి.రామలింగాచారి-యాదాద్రి, బి.పండరి-కామారెడ్డి, పి.సీతామహాలక్ష్మి, కె.అల్లీరాణి-చితూరు, వి.నరస్వతి-కాకినాడ, సి.హెచ్.శ్రీదేవి-ఒంగోలు, వై.సోమేశ్వరరావు-శ్రీకాకుళం, సి.హెచ్.స్వర్ణలత-గుంటూరు, వై.విజయలక్ష్మి, జి.ఇందిర-పశ్చిమగోదావరి, ఎస్.రాజు-కర్నూలు, కె.వెంకటరమణయ్య-నెల్లూరు, ఎ.లక్ష్మి, డా॥వై.అపర్ణ, ఎస్.సుభాష్ చంద్రబోస్-విశాఖ, టి.ఎస్.ఆర్.ఆంజనేయులు-కోనసీమ, వి.ఉమామహేశ్వరశర్మ-అనంతపురం, కె.కాంతామణి-భువనేశ్వర్, వి.భాస్కరయ్య-చెన్నై.

విజేత: జి.ఇందిర-పశ్చిమగోదావరి.

అరుణ

కథానాయకుడు సుధీర్ బాబు, దర్శకుడు ఇంద్రగంటి మోహనకృష్ణ కాంబినేషన్ లో

ఇప్పటికే 'సమ్మోహనం', 'ఐ' చిత్రాలు వచ్చాయి. ఇందులో మొదటిది చక్కని విజయాన్ని అందుకోగా, నానీ కూడా కీలక పాత్ర పోషించిన 'ఐ' పెద్దంతగా ప్రేక్షకులను మెప్పించలేక పోయింది. ఇప్పుడు తాజాగా సుధీర్ బాబు, ఇంద్రగంటి కాంబోలో 'ఆ అమ్మాయి గురించి మీకు చెప్పాలి' మూవీని మైత్రీ మూవీ మేకర్స్ సమర్పణలో మహేంద్రబాబు, కిరణ్ బళ్లపల్లి నిర్మించారు. 'సమ్మోహనం' తర్వాత సుధీర్ బాబు వేరే సినిమాల్లో నటించాడు కానీ ఇంద్రగంటి మోహనకృష్ణ మాత్రం వరుసగా అతనితోనే మూడు సినిమాలు తీశాడు. ఈసారి వీరిద్దరి కలయికలో మ్యాజిక్ అనేది అన్నలు జరగలేదు. టైటిల్ లో ఉన్న కొత్తదనం తెరమీద కనిపించలేదు.

కథ విషయానికి వస్తే.. డైరెక్టర్ నవీన్ (సుధీర్ బాబు) వరుస విజయాలతో దూసుకుపోతుంటాడు. పక్కా కమర్షియల్ సినిమాలు తీసే అతనంటే సామాన్య జనంలో క్రేజ్ ఉన్నా సన్నిహిత స్నేహితుల మెప్పు మాత్రం పొందలేకపోతుంటాడు. దాంతో ఈసారి రొటీన్ కు భిన్నంగా ఏదైనా కొత్తకథను, కొత్త వారితో తీయాలని నవీన్ నిర్ణయించుకుంటాడు. అదే సమయంలో అనుకోకుండా రోడ్డుమీద అతనికో ఫిల్మ్ బాక్స్ దొరుకుతుంది. అందులో ఓ అమ్మాయికి సంబంధించిన కొన్ని సన్నివేశాలు ఉంటాయి. తన కొత్త సినిమాను ఆ అమ్మాయితోనే తీయాలనే నిర్ణయానికి వచ్చి, ఆమె ఎవరో తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేస్తాడు. చివరికి అతని శ్రమ ఫలించి.. ఆమె కంటి వైద్యురాలు డాక్టర్ అలేఖ్య (కృతికెట్టి) అని తెలుస్తుంది. అయితే ఆమెకు కానీ, ఆమె తల్లిదండ్రులకు గానీ సినిమాలంటే అన్నలు పడదు. ఆ తరహా వాతావరణాన్నే వారు సహించరు. అలాంటి అలేఖ్యను నవీన్ ఒప్పిస్తాడు. తల్లిదండ్రులకు తెలియకుండా సినిమా షూటింగ్ లో అలేఖ్య పాల్గొంటుంది. ఎంత సీక్రెట్ గా ఈ విషయాన్ని ఉంచాలని ప్రయత్నించినా, చివరకు అలేఖ్య తల్లిదండ్రులకు విషయం తెలిసిపోతుంది. దాంతో పెద్ద యుద్ధమే సాగుతుంది. సినిమా షూటింగ్ ను పూర్తి చేయడం కోసం అలేఖ్య ఇల్లు వదిలి వచ్చేస్తుంది. అసలు ఆ కుటుంబానికి సినిమా రంగమంటే ఎందుకు అంత ద్వేషం? నటన అంటే ఆసక్తి లేదని మొదట చెప్పిన అలేఖ్య ఆ తర్వాత మనసు మార్చుకుని నవీన్ సినిమాలో యాక్ట్ చేయడానికి ఎందుకు అంగీకరించింది? అలేఖ్య నటించిన సినిమాను ఆమె తల్లిదండ్రుల అనుమతితోనే విడుదల చేయాలని అనుకున్న నవీన్ కోరిక తీరిందా? 'ఆ అమ్మాయి గురించి మీకు చెప్పాలి' అనే పేరుతో నవీన్ తీసిన సినిమా చూసి అలేఖ్య తల్లిదండ్రులు

ఎలా స్పందించారు? అనేది అసలు కథ.

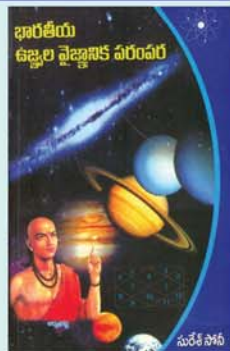
సుధీర్ బాబు, ఇంద్రగంటి మోహనకృష్ణ కాంబినేషన్ లో వచ్చిన మొదటి సినిమా 'సమ్మోహనం' కూడా సినిమా నేపథ్యంలో తెరకెక్కిందే. అయితే అది ఓ హీరోయిన్ కథ. ఇది కూడా అలాంటి ఓ కథానాయిక కథే అయినా.. దీనిని మరింత విస్తృతంగా, ఓ ఫ్యామిలీ ఎంటర్టైనర్ కమ్ సెంటిమెంట్ మూవీగా ఇంద్రగంటి తీశారు. ప్రథమార్థం అంతా సుధీర్ బాబు పాత్రను ఎస్టాబ్లిష్ చేయడానికి, డాక్టర్ అలేఖ్య, ఆమె కుటుంబానికి సినిమా రంగం పట్ల ఉన్న ద్వేషాన్ని చూపడానికే కేటాయించిన దర్శకుడు.. ఇంటర్వెల్ ముందు ఓ ఊహకందని ట్విస్ట్ తో ప్రేక్షకులలో ఆసక్తిని రేపాడు. అయితే అప్పటికే పరమ రొటీన్ గా మూవీ సాగి ప్రేక్షకుల సహనాన్ని పరీక్షించింది. ఇక ద్వితీయార్థంలో సినిమా రూపకల్పన, ఆ సమయంలో ఎదురయ్యే అడ్డంకులు, హీరోయిన్ పై వెబ్ సైట్స్ లో రాసే గాసిప్స్, దానిపై వారి రియాక్షన్, సినిమా పూర్తయిన తర్వాత పేరెంట్స్ కు చూపించడం.. ఇవన్నీ సినిమాటిక్ గా సాగిపోయాయి తప్పితే ఎక్కడా హృదయానికి హత్తుకునేలా లేవు. సినిమాలో కాస్తంత వినోదం అవసరాల శ్రీనివాస్ పాత్ర ద్వారానే లభించింది.

నటీనటుల విషయానికి వస్తే సుధీర్ బాబుది ఇందులో నటుడిగా పెద్దంత ప్రూవ్ చేసుకోవాల్సిన పాత్ర కాదు. అయితే అతను తీసిన సినిమాలోని ఓ డైలాగ్ తమ కుర్రాడి మీద ఎలాంటి ప్రభావం చూపించిందో తల్లిదండ్రులు చెప్పినప్పుడు సుధీర్ నటన

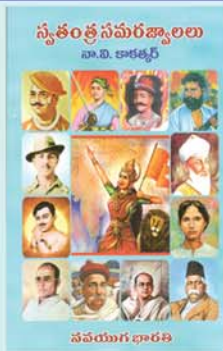
చాలా సహజంగా ఉండి ఆకట్టుకుంది. ఓ నిజాయితీ కలిగిన దర్శకుడిలా అతను ఆ నన్నివేశంలో నటించాడు. హీరోయిన్ కృతికెట్టికి ఈ సినిమా చాలా కీలకం. 'ఉప్పెన' తర్వాత మళ్లీ అంతగా నటనకు ఆస్కారం ఉండే పాత్ర లభించింది. కెరీర్ ప్రారంభంలోనే ఆమెకు ద్విపాత్రాభియం చేసే ఛాన్స్ రావడం, పైగా రెండు పాత్రలూ కీలకమైనవి కావడం విశేషం. కృతికెట్టి తన పరిధి మేరకు నటించినా, సన్నివేశాలు పేలవంగా ఉండటంతో పడిన కష్టం వృథా అయి పోయింది. సుధీర్ బాబు స్నేహితుడిగా నటించిన రాహుల్ రామకృష్ణ పాత్ర నుండి మనం ఏవేవో ఆశిస్తాం. అది కూడా పేలవంగా ఉంది. 'వెన్నెల' కిశోర్ తనదైన శైలిలో కాస్తంత నవ్విందే ప్రయత్నం చేశాడు. ఇతర ప్రధాన పాత్రలను శ్రీకాంత్ అయ్యంగార్, కల్యాణి నటరాజన్, వడ్లమాని సాయి శ్రీనివాస్, గోపరాజు రమణ తదితరులు పోషించారు. చిత్రం ఏమంటే సినిమా నేపథ్యంలో వచ్చిన ఈ మూవీలో ఎప్పుడూ లేని విధంగా ఇంద్రగంటి మోహనకృష్ణ హీరో ఇంట్రడక్షన్ సాంగ్, ఐటమ్ సాంగ్ (శివానీ జాడవ్ తో) పెట్టారు. కానీ వివేక్ సాగర్ అందించిన ట్యూన్స్ ఆ పాటలను హైలైట్ చేయలేక పోయాయి. పి.జి. వింద సినిమాటోగ్రఫీ చెప్పుకోదగ్గదిగా ఉంది. ఏదో కొత్తకథను, ఆసక్తికరంగా ఇంద్రగంటి మోహనకృష్ణ చూపిస్తాడని ఆశపడి థియేటర్ కు వెళ్లిన వారిని ఈ సినిమా నిరాశకు గురిచేస్తుంది.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

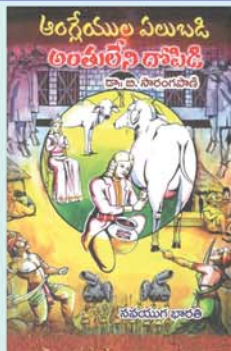
జాతీయ భావాలను మేల్కొల్పే ఉత్తమ సాహిత్యం మీరు తప్పక చదివి, పదిమందిచే చదివించదగిన పుస్తకాలు

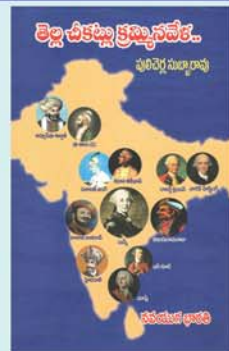
వెల : ₹.200/-

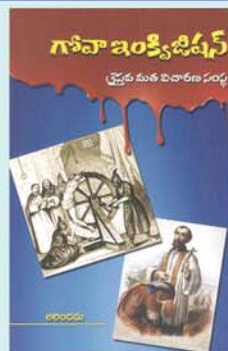
వెల : ₹.200/-

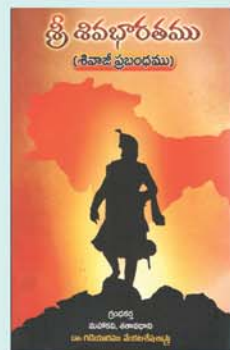
వెల : ₹.390/-

వెల : ₹.300/-

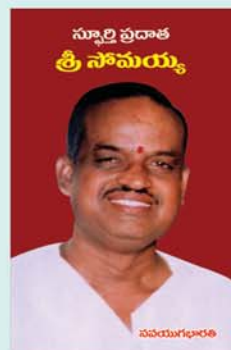
వెల : ₹.75/-

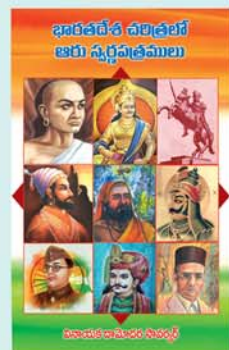
వెల : ₹.399/-

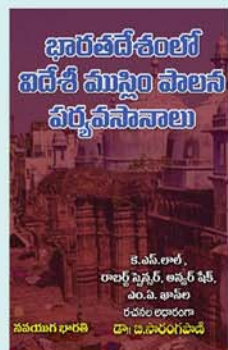
వెల : ₹.200/-

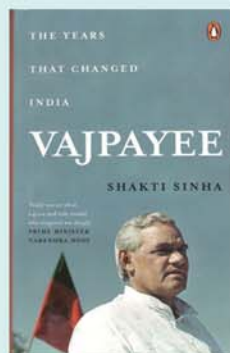
వెల : ₹.200/-

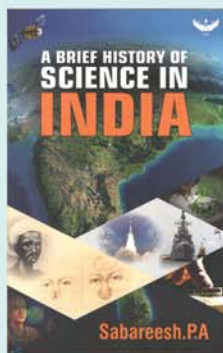
వెల : ₹.250/-

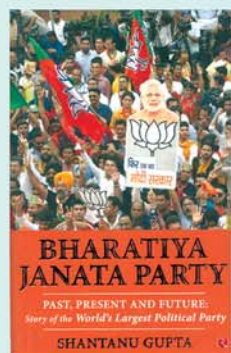
వెల : ₹.250/-

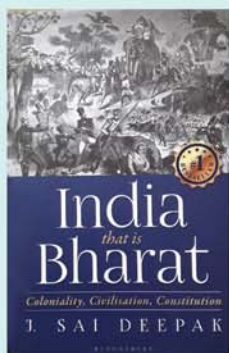
వెల : ₹.599/-

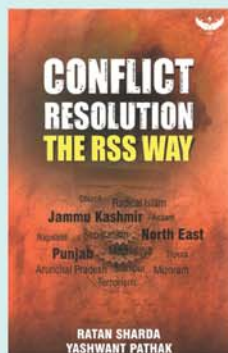
వెల : ₹.499/-

వెల : ₹.695/-

వెల : ₹.799/-

వెల : ₹.549/-

పై పుస్తకములకు మరియు క్రొత్త, పాత నవయుగ భారతి ప్రచురణలకై సంప్రదించండి

ఫోన్ ద్వారా మీకు కావలసిన పుస్తకాలు తెలియజేయండి! రిజిస్టర్డ్ పోస్టులో అందుకోండి!!

సాహిత్య నికేతన్ : 3-4-852, కేశవనిలయం, బర్కత్ పురా, హైదరాబాద్ -27.

040-27563236, 9290127329

సాహిత్య నికేతన్ : ఏలూరు రోడ్, గవర్నరు పేట, విజయవాడ - 2, దూరవాణి : 63035 41244

ఆదివాసీ, గిరిజన వికాసంలో

అగ్రగామి తెలంగాణ

ఆదివాసీ గిరిజన తెగల సమగ్ర అభివృద్ధికి అగ్రగామి తెలంగాణ ప్రభుత్వం గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కె. చంద్రశేఖరరావు గారి మార్గనిర్దేశంలో అనేక సంక్షేమ, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను అమలుచేస్తున్నది. ప్రత్యేక అభివృద్ధి నిధి చట్టం ఆధారితంగా, గిరిజన బజార్ల దామాషాకు అనుగుణంగా నిధులు కేటాయింబి ఖర్చు చేస్తున్నది. ఆదివాసీ, గిరిజనుల సంక్షేమం, అభివృద్ధి, సంస్కృతి పరిరక్షణ కోసం పాటుపడుతున్నది.

కుప్రం భవన్ ఆదివాసీ భవనం బంజారాహిల్స్ రోడ్ నం. 10, హైదరాబాద్ స్థలం: ౬౩ ఎకరం నిర్మాణ విలువ: రూ. 24.68 కోట్లు

ఎస్.టి.ల సమగ్రాభివృద్ధికి ప్రత్యేక అభివృద్ధి నిధి

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆదివాసీ, గిరిజన అభివృద్ధి, సాధారణ కోసం ప్రత్యేక అభివృద్ధి నిధికి చట్టపరమైన కర్మచేసి రూ. 75,450 కోట్లను కేటాయించింది. ఇందులో ఇప్పటి వరకు రూ. 47,258 కోట్లు ఖర్చు చేసింది.

గ్రామపంచాయితీలుగా తండ్రాలు, గూడెంలు

మా గూడెంలో మా రాజ్యం.. మా తండ్రాలో మా రాజ్యం కావాలని ఆదివాసీ గిరిజనులు దశాబ్దాల తరువాత డిమాండ్ చేస్తున్నా సమైక్య రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వాల పట్టింపుతో తండ్రాలు, గూడెంలు ప్రభుత్వం ఏర్పడిన అవకాశాలలోనే రాష్ట్రంలోని 3146 తండ్రాలు, గూడెంలకు గ్రామ పంచాయితీ హోదా కల్పించింది.

- రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా నలుగురు జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్లు, విడుగురు మున్సిపల్ మేయర్లు/చైర్మన్లు, లోక్ సభాసభ కోర్కెలకు, కార్పొరేషన్లు, ఎన్.టి. పంచాయితీలలో 3146 సర్పంచ్లు, వార్డు సభ్యులతో సహా 27,682 మంది పరిపాలనలో పాలుపంచుకుంటున్నారు.
- అన్ని గ్రామ పంచాయితీలకు మాత్రం భవనాల నిర్మాణం.

ఎస్.టి. ఆదానాలలో సమగ్ర మౌలిక వసతులు

రాష్ట్రంలో ఎన్.టి.లు ఎక్కువగా ఉన్న అన్ని అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాలు, జిల్లాలలో 32 ఆదివాసీ, గిరిజన బంజారా ఆర్ట్ గాలరీ భవనాలను నిర్మించడం జరిగింది.

- ఎనిమిదేళ్లలో మారుమూల ప్రాంతాలలో ఉన్న 1682 ఎన్.టి. ఆదానాలకు రూ.1276 కోట్లతో బి.టి. రోడ్లు వేయడం జరిగింది.
- అత్యంత వెనుకబడిన ఆదివాసీ తెగలు (సీబీటీఎస్) నివసిస్తున్న గ్రామాల్లో అంతర్గత నీటి రోడ్లు, మురుగునీటి పారుదల వ్యవస్థల నిర్మాణానికి ప్రత్యేక నిధుల కింద రూ.133 కోట్లు కేటాయించడమైంది.
- పల్లె ప్రశస్తి భాగంగా అన్ని ఎన్.టి. గ్రామ పంచాయితీలకు క్రాఫ్ట్, టూల్, టూల్స్ కేంద్రాలను సమకూర్చింది. పల్లె ప్రశస్తి మాటలు, దంపెంగి యార్డులు, సైకుల దామాలు తదితర వసతులన్నింటినీ కల్పించింది.
- ఈ ఏడాది 2090 గిరిజన ఆదానాలకు రోడ్డు సౌకర్యం కిరకు రూ. 1000 కోట్లు కేటాయించింది.

ఆదివాసీ గిరిజన జీవితాల్లో విద్యుత్ వెలుగులు

ఎన్.టి. సామాజిక కర్మాలు నివాస గృహాలకు 101 యూనిట్ల వరకు ఉచిత విద్యుత్ లు అందిస్తున్నది.

- రాష్ట్రంలోని అన్ని ఎన్.టి. ఆదానాలకు 3 ఫీట్ విద్యుత్ సరఫరా, వ్యవసాయానికి విద్యుత్ కు ఉచితంగా అందిస్తున్నది.
- 2014 వరకూ బాకాయపడిన విద్యుత్ చార్జీలను ప్రభుత్వం మాన్ చేసింది.

సేవాలాల్ బంజారా భవనం బంజారాహిల్స్ రోడ్ నం. 10, హైదరాబాద్ స్థలం: ౬౩ ఎకరం నిర్మాణ విలువ: రూ. 24.43 కోట్లు

ఎస్.టి.ల విద్యా వికాసం కోసం ప్రత్యేక గురుకులాలు

రాష్ట్రంలో 808 గిరిజన విద్యాసంస్థలను ప్రభుత్వం నెలకొల్పింది. ఇందులో 183 గిరిజన గురుకులాలు ఉన్నాయి.

- గురుకులాల్లో మెరుగైన శిక్షణ పొందిన 918 మంది ఎన్.టి. విద్యార్థులు ఇబిటి, ఎన్.ఐ.టి, ఇంజనీ, మెడికల్ మరియు ఇతర వృత్తి పరమైన కోర్సులలో ప్రవేశాలు పొందారు.
- విదేశాల్లో ఎన్.టి. విద్యార్థుల ఉన్నత చదువుల కోసం లంబేడ్వర్ ఓవర్సీస్ విద్యానిధి కింద రూ. 20 లక్షల చొప్పున మంజూరు చేయడం వలన 237 మంది విద్యార్థులకు లబ్ధిచేకూరింది.

ఆదివాసీ గిరిజనుల ఆరోగ్య పరిరక్షణ

- సమైక్య రాష్ట్రంలో విశిష్ట ప్రాంతాల్లో విష జ్వరాలతో ఆదివాసీలు మరణించడం జరుగుతూ ఉండేది. తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తర్వాత ఆరోగ్య పరిరక్షణ చర్యలు చేపట్టడంతో పాటు, ముఖ్య డిగ్రీడ్ల ద్వారా రక్షిత తాగు నీటిని అందించడం వల్ల విష జ్వర మరణాలు సంభవించడం లేదు.
- జేసీఆర్ కిట్ పథకం ద్వారా ఎన్.టి. సామాజిక కర్మానికి చెందిన 2,28,089 మంది గిరిజన మహిళలు లబ్ధిపొందారు. ఒక్కొక్కరికి రూ.13 వేల ఆర్థిక సహాయం, కిట్ అందిస్తోంది.
- ఆదివాసీ గిరిజనుల్లో పోషకాహార లోపం నివారించేందుకు ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా గిరి పోషక అనే పథకాన్ని అమలు చేస్తున్నది. అంగులీ వాడీ కేంద్రాల ద్వారా ఆదానాలలో పోషకాహారాన్ని అందజేస్తున్నది.

మనంగా గిరిజన జాతీయత - పంచగళు

జోడేపూల్ మరియు మేదారం వద్ద రూ.22.53 కోట్లతో 2 గిరిజన మ్యూజియంలు ఏర్పాటు చేసింది. ఆసియాలోనే అతిపెద్ద గిరిజన జాతీయ మేదారం సమైక్య - సోలరమ్మ జాతీయ ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తోంది. అలాగే ఇతర జాతీయ నిర్వహిస్తోంది. ఆదివాసీ స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు కుప్రం భొం, సామాజిక కార్యకర్త సేవాలాల్ జయంతులను ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తోంది.

గిరిజన లిజిటేషన్ల పెంపుచేద

రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ తర్వాత, పెద్దూర్ తెగల రిజర్వేషన్ 6% నుండి 10 శాతం పెంపుదల కోసం బిల్లును తెలంగాణ రాష్ట్ర శాసన సభ ఆమోదించింది. చట్టబద్ధత కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది.

- ప్రభుత్వ ఎక్స్ ప్రెస్ షాపు కేటాయింపులో ఎన్.టి.లకు 5 శాతం రిజర్వేషన్లు అమలు చేస్తున్నది.

రైతుబంధు పథకంలో భాగంగా ఎన్.టి. సామాజిక కర్మానికి చెందిన 8,23,780 మంది రైతులకు నిధానికి ఎటాబిలిటీ రూ. 10 వేల చొప్పున రూ.7,354 కోట్ల పంట పెట్టుబడి సాయాన్ని అందించింది.	రైతు జీవీఎ పథకం కింద ఎన్.టి. రైతులకు ఉచిత తేయా నుపాదాయాన్ని కల్పించింది.	వీరింటి ఆదర్శం పెండ్లి కోసం కల్యాణాన్ని పథకం ద్వారా 1,00,116 ఆర్థిక సాయం అందిస్తున్నది. ఇప్పటి వరకు 1,36,730 మంది గిరిజన ఆదర్శం కల్యాణం కోసం రూ. 1,127 కోట్ల ఆర్థిక సాయం అందించింది.	మిషన్ డిగ్రీడ్ల పథకం ద్వారా అన్ని ఆదివాసీ గిరిజన కుటుంబాలకు రక్షిత మంచినీటి సౌకర్యం కల్పించడం జరిగింది.	ఆసియా పెద్ద గిరిజన కుటుంబాలకు పెరిట రూ.2016 చొప్పున పెట్టిన అందించడం జరుగుతుంది.
---	--	--	---	--

తెలంగాణ ఆచరిస్తున్నది.. దేశం అనుసరిస్తున్నది

గిరిజన సంక్షేమ శాఖ.. తెలంగాణ ప్రభుత్వం

జాతీయ వాడు: చీమిడి, నదారాధ పాఠశాలలు, శాఖ, తెలంగాణ ప్రభుత్వం